

KV-notat nr.: 22/2011 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Helgelandskraft AS – Øvre Forsland kraftverk		Middelthuns gate 29
Fylke/kommune:	Nordland, Leirfjord kommune		Postboks 5091 Majorstua 0301 OSLO
Ansvarlig:	Carsten Stig Jensen	Sign.: 	Telefon: 22 95 95 95 Telefaks: 22 95 90 00
Saksbehandler:	Marit Carlsen	Sign.: 	E-post: nve@nve.no Internett: www.nve.no
Dato:	16 DES 2011		Org. nr.:
Vår ref.:	NVE 200700440 – 47 kv/maca		NO 970 205 039 MVA
Sendes til:	Adresseliste		Bankkonto: 0827 10 14156

Bakgrunn for vedtak - søknad fra Helgelandskraft AS om konsesjon til bygging av Øvre Forsland kraftverk, Leirfjord kommune

Etter en helhetsvurdering av planene, resultatene fra konsekvensutredningene og høringspartenes innspill, konkluderer NVE med at fordelene og nytten ved bygging av Øvre Forsland kraftverk er større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Med vårt krav til minstevannføring vil kraftverket produsere ca. 31,3 GWh per år og generere skatteinntekter til kommune, fylkeskommune og stat, samt inntekter til utbygger og grunneiere. De negative konsekvensene vil i hovedsak berøre reindrift, landskap og friluftsliv. Med avbøtende tiltak som blant annet landskapstilpasning av de fysiske inngrepene, støysvake løsninger i kraftverket og slipp av minstevannføring hele året mener vi at tiltakets forventede negative virkninger er akseptable. Vi legger blant annet vekt på at inntaket bygges veiløst og at vannet føres i tunnel.

Vi anser at § 25 i vannressursloven er oppfylt, og gir Helgelandskraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging og drift av Øvre Forsland kraftverk. Tillatelsen gis på fastsatte vilkår. Vår vurdering legger til grunn omsøkte alternativ A i søknaden og forutsetter gjennomføring av avbøtende tiltak.

Innhold

Sammendrag	2
Utdrag fra søknaden.....	3
Høringsuttalelser.....	9
Søkers kommentarer til høringsuttalelsene.....	29
Ytterligere utredninger.....	36
NVEs oppsummering av saken.....	36
Vurdering av konsekvensutredningen	40
Vurdering av konsesjonssøknaden	44
NVEs konklusjon.....	61
Merknader til konsesjonsvilkårene	62
Andre merknader	65

Sammendrag

HelgelandsKraft AS søker om å bygge ut Øvre Forsland kraftverk for å utnytte et fall på 157 m fra Nedre Dalsvatn i Forslandselva (vassdragsnr. 153.2Z) til produksjon av elektrisk kraft.

Der Forslandselva løper ut i Leirfjorden ligger i dag Forsland I, et kraftverk som utnytter Dalvatn-magasinet, og som ble satt i drift i 2003. Prosjektet Forsland II er tidligere behandlet i Samlet plan, og ble den gang plassert i kategori II. Øvre Forsland kraftverk er en redusert versjon av Forsland II, og ble av Direktoratet for naturforvaltning i 2007 flyttet til kategori I, og kan dermed konsesjonssøkes.

I søknaden er det fremmet to utbyggingsalternativer, A og B. Alternativ A går ut på å utnytte et 157 m fall fra Nedre Dalsvatn, som også skal brukes som dempingsmagasin mellom kote 245 og 246. Alternativ B innebærer inntak av vann et stykke lenger ned i Forslandselva, med utnyttet vannfall på 141 m, og medfører neddemming av ca. 10 daa for etablering av inntaksbasseng. Vannet vil i begge alternativ hovedsakelig føres i tunnel, med et kort strekk nedgravd/nedsprengt rør frem til kraftstasjonen, som bygges i dagen ved elvebredden på kote 88.

To Francisturbiner er planlagt installert, med samlet effekt på hhv. 9,95 og 9,2 MW for alt. A og B. Dette vil gi en midlere årlig produksjon på hhv. 33,7 og 28,2 GWh, ved slipp av minstevannføring.

For begge utbyggingsalternativ er det søkt om nettilknytning, totalt 6,4 km på spenningsnivå 22 kV. Ledningen skal legges som jordkabel i skulder til ny vei i Forslandsdalen, som sjøkabel i Dalvatnet, og som jordkabel i eksisterende vei og luftledning før tilkopling til Leirosen koplingsstasjon.

Høringsinstansene er delt i synet på utbyggingen. Kommunen og fylkeskommunen er positive til planene. Grunneiere og lokalt bondelag ønsker også at planene realiseres, mens fylkesmannen, reindriftsforvaltningen og Norges naturvernforbund går imot.

De forventede negative virkningene av den planlagte utbyggingen er i hovedsak knyttet til reindrift, landskap og friluftsliv. De arealene reindrifta har tilgjengelig vil bli noe mindre, men viktige flyttleirer blir bevart. En utbygging av Øvre Forsland kraftverk vil ikke være til hinder for fortsatt reindrift i området, forutsatt at en utbygging etter søknadens alternativ A. 0,4 km² "villmarkspregede" INON-arealer vil gå tapt. Inntaksdam, vei med bro, kaianlegg og kraftstasjon vil bli mer eller mindre synlige inngrep i landskapet, og vil ha noe negative virkninger for landskapsopplevelsen. NVE er imidlertid inneforstått med at området i begrenset grad benyttes til rekreasjon og friluftsliv slik situasjonen er i dag. Kaianlegg og vei kan få positive effekter for skogbruk i området. I NVEs vurdering er det lagt vekt på at veien ikke tilknyttes eksisterende veinett, slik at motorisert ferdsel i indre del av Forslandsdalen i stor grad unngås.

Simaforsen vil store deler av året få sterkt redusert vannføring. Ved slipp av en minstevannføring på minimum 1 000 l/s om sommeren mener NVE at fossen til en viss grad kan opprettholdes som landskapselement. Med et vannslipp på minimum 200 l/s om vinteren i tillegg, mener vi at bunndyrfauna og fisk vil bli ivaretatt. Minstevannsslippet vil også være avbøtende for vassdragstilnyttet flora, samt fugl og pattedyr som lever langs elva. Fordi bekkekløfta til Simaforsen er vanskelig tilgjengelig er ikke hele kløfta befart, og det er knyttet en viss usikkerhet til eksistensen av fuktrevende kryptogamer. Det fastsatte minstevannsslippet er vurdert tilstrekkelig til å opprettholde livsgrunnlaget dersom slike arter er til stede.

Reindriften vil i en anleggsperiode bli utsatt for betydelig negative effekter dersom ikke alternative områder kan benyttes. Ved en ev. utbygging er det viktig at Toven reinbeitedistrikt involveres for å ivareta reindriftens behov så langt det er mulig, samt for å avtale tidspunkt for anleggsarbeid.

NVE mener at de utredninger som er gjennomført, sammen med høringsuttalelser og kommentarer til disse danner et tilstrekkelig grunnlag for å fatte vedtak i saken. I NVEs samlede vurdering inngår også konsekvensene av elektriske anlegg som er nødvendig for å gjennomføre bygging av Øvre Forsland kraftverk.

Etter en helhetsvurdering av planene, resultatene fra konsekvensutredningene og høringspartenes innspill, konkluderer NVE med at fordelene og nytten ved bygging av Øvre Forsland kraftverk er større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Kraftverket vil, med vårt krav til minstevannføring produsere ca. 31,3 GWh per år. En utbygging vil generere skatteinntekter til kommune, fylkeskommune og stat, samt inntekter til utbygger og grunneiere. De negative konsekvensene vil i hovedsak berøre reindrift, landskap og friluftsliv. Med avbøtende tiltak som blant annet landskapstilpasning av de fysiske inngrepene, støysvake løsninger i kraftverket og slipp av minstevannføring hele året mener vi at tiltakets forventede negative virkninger er akseptable. Vi legger blant annet vekt på at inntaket bygges veiløst.

Vi anser at § 25 i vannressursloven er oppfylt, og gir HelgelandsKraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging og drift av Øvre Forsland kraftverk. Tillatelsen gis på fastsatte vilkår. Vår vurdering legger til grunn omsøkte alternativ A i søknaden og forutsetter gjennomføring av avbøtende tiltak.

Utdrag fra søknaden

NVE har mottatt søknad fra Helgelandskraft AS datert 5.9.07. I det følgende siteres søknadsbrevet, søknadens sammendrag og en tabell for prosjektets hoveddata. Søknaden i sin helhet, samt tilhørende rapporter fra konsekvensutredningen, er tilgjengelig via NVEs nettside www.nve.no/vannkraft.

”Søknad om konsesjon for bygging av Øvre Forsland kraftverk

HelgelandsKraft AS ønsker å utnytte vannfallet i Forslandselva i Forslandsvassdraget i Leirfjord kommune, Nordland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

- Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til å bygge Øvre Forsland kraftverk*
- Etter energiloven om tillatelse til bygging og drift av Øvre Forsland kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og jordkabler som beskrevet i søknaden.*
- Etter forurensningsloven om tillatelse til gjennomføring av omsøkte tiltak.*

Det vises til vedlagte konsekvensutredningsrapport (hovedrapport) for nærmere beskrivelse av planene. Det er i tillegg utarbeidet en mer detaljert utbyggingsplan for prosjektet og seks delrapporter som beskriver konsekvensene for naturmiljø, fisk, landskap, kulturminner, friluftsliv og jord- og skogbruk, reindrift og ferskvannsressurser.”

”Sammendrag

Bygging av Øvre Forsland ble først planlagt som et prosjekt i Samlet plan for vassdrag ved presentasjon av St. meld. Nr. 60 (1991-92). Det prosjektet som presenteres nå er betydelig omarbeidet, og konsekvensene er redusert. Basert på en vurdering av forholdet mellom krafttterspørsel og tilgang på kraft i markedet, samt en vurdering av lønnsomheten i prosjektet, ønsker HelgelandsKraft å fremme planene for konsesjonsbehandling. Det er presentert to utbyggingsalternativ.

Om planarbeidet

I Samlet plan vassdragsrapport fra 1989 var det planlagt å regulere Nedre Dalsvatnet med 17 m ved 15 m heving og 2 m senking. Det var planlagt vei på sørsiden av Forslandsdalen fra Leirfjorden og helt opp til Nedre Dalsvatnet. Dette prosjektet var plassert i kategori II, men alle alternativ uten regulering er nå flyttet til kategori I av Direktoratet for naturforvaltning.

Konsekvensutredningen er gjennomført i samsvar med fastsatt av NVE (vedlegg 5).

Områdebeskrivelse

Forslandsvassdraget ligger i Leirfjord kommune. Vassdraget har sine kilder i fjellområdene Toven i nordøst, Leirfjorden i vest, Drevja i øst, Mølnhusfjellet i sør og Storvatnvassdraget i nord. Vest i vassdraget ligger Forslandsvatnet og Dalvatnet. Dalvatnet er regulert, og vannet utnyttes i Forsland I kraftverk ved Leirfjorden. Det er to hytter ved Simåvatnan høyt opp i vassdraget, og ei hytte ved Dalvatnet. Forslandsvassdraget er lite berørt av tekniske inngrep.

Utbyggingsplanene

Øvre Forsland kraftverk vil i alt. A utnytte et fall på ca. 157 m mellom inntaket i Nedre Dalsvatnet og kraftstasjonen ved Forslandselva på kote 88. I alt. B bygges det et inntak i Forslandselva på kote 229, og fallhøyden vil bli på 141 m. Vannet overføres i hovedsak i sjakt og tunnel, men på den siste strekningen føres vannet i nedgravd rør.

Det må bygges kaianlegg i vest- og østenden av Dalvatnet for transport av utstyr. Fra kaianlegget i østenden må det bygges 2200 m vei til kraftstasjonsområdet. Veien vil gå på nordsiden av Forslandsdalen. Det planlegges massedeponi ved tunnelpåhugget i tilknytning til eksisterende ur.

I utløpet av Nedre Dalsvatnet vil det bli bygd en terskel på ca. 2 m (alt. A). I alt. B vil inntaket bli bygd i Forslandselva på kote 229. Inntaksdammen vil få en høyde på 4 m og en bredde på 20 m. Det må bygges et lukehus ved inntaket i begge alternativ.

Kraften transporteres ut av området i en 22 kV kabel som delvis graves ned i anleggsveien og delvis senkes ned i Dalvatnet.

Konsekvenser

Hydrologi og minstevannføring

Vannføringen i Forslandselva vil bli sterkt redusert fra inntaket til utløpet fra kraftstasjonen. Det er forutsatt slipping av minstevannføring fra mai til og med oktober. Det vil bli sluppet mest vann i juli og august. Ved vurdering av minstevannføring er det satt som mål at Forslandselvas sentrale funksjoner skal opprettholdes etter en utbygging.

Erosjon og sedimenttransport

Det forventes ingen endringer i erosjon og sedimenttransport etter en utbygging.

Is, vanntemperatur og lokalklima

Det forventes kun små endringer i is, vanntemperatur og lokalklima som følge av utbygging. Aktiv bruk av inntaksmagasinet vil sannsynligvis føre til oppsprekking av isen i strandsonen.

Forurensning og vannkvalitet

Redusert vannføring i Forslandselva vil medføre redusert fortynning av næringsstoffer. Dette kan føre til periodevis høyere innhold av bl.a. fosfor og nitrogen i vannet, og dette kan antas å medføre noe bedre betingelser for plantevekst. Flomepisoder vil imidlertid opptre som før, og tilvekst av moser og alger vil bli vasket bort.

I anleggsfasen kan prosessvann fra sprenging av tunneler og sjakter gi forurensning til vassdraget. Det forutsettes rensing av prosessvannet med slam- og oljeavskiller.

En utbygging vurderes å ha liten negativ konsekvens for vannkvalitet. Dette gjelder begge utbyggingsalternativ. Konsekvensvurderingen forutsetter god håndtering av prosessvann.

Fisk

Fiskebestanden i Nedre Dalsvatnet er av liten verdi, og forventes å bli svært lite påvirket av en utbygging. Gytetforholdene kan bli dårligere som følge av bygging av terskel i utløpet, men dette forventes å gi en positiv effekt for fisk. Fiskebestanden i Dalvatnet er av småvokst til middels kvalitet, og tettheten er stor.

Fiskebestanden er avhengig av og fortsatt kunne benytte sidebekker til Forslandselva som gyte- og oppvekstområder. Fiskebestanden vil bli påvirket i ubetydelig til liten grad.

Utbygging av Øvre Forsland kraftverk vurderes samlet sett å medføre liten negativ konsekvens for fisk ved bygging etter begge utbyggingsalternativ.

Naturmiljø

Bygging av Øvre Forsland kraftverk vil redusere arealer av urørt natur. Urørthet er en verdi i seg selv fordi urørte områder i større grad enn ellers består av intakte økosystem.

Det er ikke registrert rødlistearter av planter i planområdet. Området består av en rekke naturtyper, og av disse er det kun Simaforsen som er av interesse i selve prosjektområdet. Vest i området ligger flere prioriterte naturtyper i form av myrer og våtmarker, men disse vil i svært liten grad bli berørt av en utbygging.

Forslandsdalen har en bra bestand av elg, og et av trekkene går rett forbi kraftstasjonsområdet. I resten av planområdet er det generelt få arter av fugl og pattedyr. Det lever fossefall i hele Forslandsvassdraget.

Utbyggingen vil medføre små til middels negative konsekvenser for pattedyr og fugl. Ingen verneområder eller foreslåtte verneområder vil bli berørt av utbyggingen. Utbygging av Øvre Forsland kraftverk vurderes samlet sett å medføre liten til middels negativ konsekvens for naturmiljø for begge alternativ.

Landskap

Sterkt redusert vannføring i Simadalen fra inntaket og ned til kraftverket vurderes å kunne ha en betydelig innvirkning på opplevelsen av landskapet mellom Nedre Dalsvatnet og videre ned Simaforsen, selv med minstevannføring. Inngrepet vil imidlertid ikke oppleves av veldig mange på nært hold.

Simaforsen er ikke synlig fra mange utkikkspunkter. Fra Åstuva nord i Forslandsdalen er Simaforsen et viktig opplevelselement, og inngrep som påvirker vannføringen i fossen vil være godt synlig. Planene vil redusere dynamikken i fosselandskapet betydelig.

Inntaksdammen i alt. A vil medføre en noe hyppigere variasjon i vannstanden i Nedre Dalsvatnet. Selve inntaksdammen i alt. B er lagt i en smal kløft og vil ikke være spesielt synlig. Innsjøen bak dammen vil imidlertid innebære en stor endring av landskapet, hvor dagens elveløp blir forvandlet til en liten innsjø.

Kraftstasjonen vil se ut som en relativt stor hytte, dekket med treverk. Transformatoren er bygget inn i et sidebygg. Bygningene er godt tilpasset omgivelsene, men vil gi området er mindre urørt preg.

Landskapet som veien planlegges i er variert og det vil være en utfordring å anlegge vei på tvers av ravinekløfter og over fjellhammerne. For landskapets del vurderes veien å kunne være et av de mest konfliktfylte inngrepene, siden den vil kunne gi omfattende sår i landskapet, dersom den ikke bygges skånsomt.

Utbygging av Øvre Forsland kraftverk vurderes samlet sett å medføre middels til liten negativ konsekvens for landskap for alt. A og liten til middels negativ konsekvens for alt. B.

Kulturhistorie/kulturminner/kulturmiljø

De to vurderte inntakene (alternativ A og B) medfører begge middels negativ konsekvens for kulturminner og kulturmiljø og jamføres derfor. Ingen av alternativene medfører direkte konsekvenser for kulturminner eller kulturmiljø. Utslagsgivende for konsekvensgraden har vært at Simafossen får sterkt redusert vannføring. Dette vil medføre at et viktig element i det samiske kulturlandskapet får redusert opplevelsesverdi. Også anleggsvegen vil redusere opplevelsesverdien i det samiske kulturlandskapet, men dette vil være av mer generell karakter. For de andre inngrepene er konsekvensgraden ubetydelig.

Utbygging av Øvre Forsland kraftverk vurderes samlet sett å medføre liten negativ konsekvens for kulturminner for begge utbyggingsalternativ.

Friluftsliv og reiseliv

Ved bygging av vei, kaianlegg, kraftstasjon og drift av rigg ved tunnelåpningen vil det bli virksomhet i området i en periode på ca. 1,5 år. Det vil også bli forstyrrelser knyttet til transport med båt over Dalvatnet og på anleggsveien fra Dalvatnet til kraftstasjonen. Områdets kvalitet for friluftsliv vil bli sterkt forringet i denne perioden.

Inngrepene i Øvre Forslandsdalen (kai, vei, kraftstasjon og redusert vannføring i Simafossen) vil føre til at områdets preg av urørthet reduseres, men tilgjengeligheten bedres. Utbyggingen vil derfor være negativ for den delen av friluftslivsutøverne som ettertrakter urørt natur, men virke positivt for det bredere lag av friluftslivet, som ønsker lettere tilgjengelig friluftsområder.

De planlagte inngrepene (terskel i Nedre Dalsvatnet/Forslandselva, lukehus og redusert vannføring i Forslandselva) vil bli synlig for brukere av området, og vurderes å medføre middels negativt omfang for friluftsliv. Omfanget er mindre for alt. B.

Konsekvensene for friluftsliv vil bli liten til middels negativ for alt. A og liten negativ for alt. B. Konsekvensene for reiseliv vil bli ubetydelig til liten negativ.

Jord- og skogbruk, reindrift og ferskvannssressurser

For skogbruk vil ikke anleggsfasen få noen særskilt konsekvens. I driftsfasen vil vei og kraftstasjon beslaglegge ca. 9 daa, men kaianlegg og anleggsvei vil gjøre det enklere å frakte tømmer ut av skogen. Grunneier har også planer om å forlenge anleggsveien til Øvstenget. I sum vurderes

utbyggingen å ha et middels/stort positivt omfang for skogbruk, og konsekvensen vurderes som liten positiv.

Jordbruk

Området har ingen verdi for jordbruk, og omfang og konsekvenser for slike interesser er derfor ikke vurdert.

Ferskvannsressurser

Det vil bli kortvarig tilgrumsing av vannet i elva i forbindelse med anleggsarbeidet, men fordi vannet ikke benyttes til drikkevann per i dag vurderes dette å ikke påvirke ferskvannsressursene. Kvaliteten og mengde vann nedstrøms kraftverket vil ikke bli endret nedstrøms kraftverket. Derfor vurderes omfang og konsekvens av en utbygging som ubetydelig for ferskvannsressursene.

Reindrift

Byggeaktivitet i den lavereliggende delen av influensområdet vil få stort negativt omfang for reindriften fordi dette blir benyttet til kalvingsområde. I det høyereliggende området der vanninntakene bygges er reinen mindre følsom for forstyrrelser og omfang av anleggsarbeidet vurderes som middels negativ.

Direkte arealbeslag i driftsfasen har mindre betydning enn det indirekte arealtapet som følge av reinens skyhet for mennesker og redsel for nye tekniske installasjoner i sitt leveområde. Det forutsettes at inngrepet ikke innebærer en stor økning i den menneskelige aktiviteten i området, og at det tas hensyn til reinen i den mest følsomme tiden om våren. I den lavereliggende delen av influensområdet vurderes omfanget av utbyggingen som middels/lite negativt for reindrift. Konsekvensen for reindrift av en utbygging i dette området vurderes dermed som middels/liten negativ. I den høyereliggende delen av influensområdet, mellom Nedre Dalsvatn og Simaforsen vurderes en utbygging å få lite negativt omfang, og konsekvensen vurderes som liten negativ/ubetydelig. I sum vurderes konsekvensen av alternativ A som liten negativ for reindrift.

Ved utbygging etter alternativ B vil vurderingen bli som for alt. A i den lavereliggende delen av influensområdet. For den høyereliggende delen med vanninntak mellom Nedre Dalsvatn og Simaforsen vurderes omfanget for reindrift å bli middels/stort negativt på grunn av at inntaksmagasinet vil ligge midt i en drivingslei. Konsekvensen vurderes dermed som middels negativ. I sum vurderes konsekvensen av alternativ B som middels/liten negativ for reindrift.

Andre samfunnsinteresser

Anleggsarbeidene vil strekke seg over 1½ år og sysselsette ca. 20-25 personer totalt og derav ca. fem personer fra lokalmiljøet. I driftsfasen vil kommunen få økte skatteinntekter i underkant av 400.000 kr/år. I tillegg vil det bli innkrevd eiendomsskatt i størrelsesorden 5-600.000,- kr/år.

Konsekvensene for andre samfunnsinteresser vurderes som liten til middels positiv for begge utbyggingsalternativ.

Avbøtende tiltak

Ved vurdering av behov for avbøtende tiltak er det lagt til grunn at vassdraget etter utbygging skal kunne dekke de sentrale funksjoner det har i dag, om enn ikke i samme omfang.

Det er forutsatt en minstevannføring på 0,6 m³/s i juli og august og 0,20 m³/s i mai, juni, september og oktober fra inntakene i hhv. Nedre Dalsvatnet (alt. A) og Forslandselva (alt. B).

Slipp av minstevannføring vil redusere produksjonen i kraftverket med 1,5 GWh/år i alt. A og 1,4 GWh/år i alt. B.

Tiltaket skal i størst mulig grad tilpasses omgivelsene, og arealbruken skal være så liten og skånsom som mulig.

Det skal monteres omløpsventil i kraftstasjonen for å unngå rask tørrlegging av elveleiet i Forslandsdalen ved uforutsette stopp i kraftstasjonen.”

”Tabell for hoveddata

Øvre Forsland kraftverk		Alt A	Alt. B
TILSIG			
Nedbørfelt	km ²	36,0	37,0
Middelvannføring (1961 – 1990)	m ³ /s	3,76	3,83
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,28	0,28
KRAFTVERK			
Inntak	moh	245	229
Avløp	moh	88	88
Fallhøyde, brutto	m	157	141
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,364	0,327
Slukeevne, maks	m ³ /s	7,5	7,7
Slukeevne, min	m ³ /s	1,1	1,2
Tilløpsrør, diameter	mm	1600	1700
Tunnel/sjakt, tverrsnitt	m ²	12,5/2,5	12,5/2,8
Tunnel/sjakt/rør, lengde	m	65/600/155	100/300/310
Installert effekt, maks	MW	10,3*	9,2
Bruktid	timer	3300	3100
MAGASIN			
Volum	mill. m ³	0,087	-
HRV	moh	246,0	229,0
LRV	moh	245,1	229,0
PRODUKSJON			
Produksjon, vinter (1/10 – 30/4)	GWh	13,1	10,3

<i>Produksjon, sommer (1/5 – 30/9)</i>	<i>GWh</i>	20,6	17,9
<i>Produksjon, året</i>	<i>GWh</i>	33,7	28,2
ØKONOMI			
<i>Byggekostnad mill.</i>	<i>NOK</i>	85,3	80,5
<i>Utbyggingspris</i>	<i>NOK/ kWh</i>	2,53	2,85”

*: installert effekt er i ettertid meldt endret til å bli maksimum 9,95 MW.

Høringsuttalelser

NVE sendte saken på høring og la søknaden ut til offentlig gjennomsyn i Leirfjord høsten 2007, med høringsfrist 21.12.07. Åpent, offentlig møte (folkemøte) ble gjennomført på Leira grendehus 29.11.07. Befaring av prosjektområdet ble gjennomført 22.9.08. NVE har mottatt følgende uttalelser:

Leirfjord kommune uttaler i brev datert 8.1.08:

”Leirfjord kommune har ingen innsigelser mot foreliggende søknad om konsesjon for utbygging av Øvre Forsland kraftverk. Kommunen pålegger utbygger å bruke utbyggingsalternativ A da konsekvensutredninger viser at alternativet blir mer skånsomt i forhold til reindrifta i området. Det forutsettes at utbyggingen skjer innenfor de foreliggende planer, som det fremgår av hovedrapporten og at de avbøtende tiltak som er foreslått i rapporten blir i verksatt”

Videre siteres kommunens vurdering:

”I kommuneplanens arealdel for perioden 2003 - 2014 er det berørte området disponert som ”Landbruks-, natur- og friluftsområde” (NLF-område). I henhold til foreliggende konsekvensutredninger vil utbyggingen gi relativt få negative konsekvenser i forhold til NLF -interessene i området. Dette gjelder begge utbyggingsalternativene. I konsekvensutredningen er det tatt hensyn til de krav kommunens planutvalg har stilt i sak 0073/06.

Av positive konsekvenser av en event. utbygging kan nevnes:

- *Utbyggingen vil ha en varighet på ca. 1 1/2 år, og sysselsette 20 - 25 personer.*
- *Ut fra dagens regelverk skal kraftforetakene betale en naturressursskatt på 1,1 øre/kWh til kommunene.*
- *Kommunene kan skrive ut eiendomsskatt på det enkelte kraftanlegg, på samme måte som for annen næringseiendom i kommunen.*
- *Anleggsveien som opparbeides ved en event. Utbygging kan også benyttes i tilknytting til næringsvirksomhet”*

Fylkesmannen i Nordland uttaler i brev av 19.2.08:

*”Generelt om småkraftverksutbygginger i Nordland
Vi ser at det i Nordland løpende kommer inn søknader om småkraftutbygginger. Disse småkraftverkene vil, om de får konsesjon, sakte men sikkert ”spise opp” en stor del av det vi*

har igjen av inngrepsfrie naturområder i Nordland. For å unngå en utbygging av små vannkraftverk der "først til mølla" i stor grad har vært gjeldende praksis, arbeides det nå med å få på plass fylkesvise planer for småkraftverk. Vi har fått signaler fra Nordland fylkeskommune om at arbeidet med en fylkesdelplan for småkraftverk vil starte opp ved årsskiftet 2007/2008. Vi mener at behandlingen av alle småkraftprosjekter og spesielt de med stort konfliktpotensial bør utsettes til denne planen foreligger. Vi vil da kunne vurdere konfliktgrunnlaget gjennom en "samlet plan" og dermed ha bedre mulighet til å prioritere de minst miljøskadelige og samtidig mest lønnsomme prosjektene.

Viktige miljøtema i denne utbyggingssaken

I vår høringsuttalelse legger vi vekt på miljøtema som vi mener er mest aktuelle i denne saken, samt tema der vi har utfyllende og nye opplysninger. I denne uttalelsen vil vi fokusere på rødlistearter, prioriterte naturtyper, landskap og friluftsliv og inngrepsfrie naturområder.

Rødlistearter

I delutredningen for naturmiljø er det skrevet følgende om rødlistearten elvemusling:

"I Forslandselva er det tidligere satt ut elvemusling (*Margaritifera margaritifera*), men få overlevde. Status er i dag ukjent (Dolmen og Kleiven 1997). Elvemusling står på den norske rødlista i kategorien VU-sårbar (Kalås m.fl. 2006). Den sakterennende strekningen av Forslandselva er stedvis svært godt egnet som leveområde for elvemusling, men tidvis svært lave vannføringer i elva kan være årsaken til at den har hatt problemer med å etablere seg. En annen utfordring for elvemuslingen, og sannsynligvis årsaken til at den ikke lenger lever i elva, er at vannet er surt og kalkfattig. Elvemusling lever fortrinnsvis i kalkrike klarvannselver". Lenger ut i delrapporten står følgende: "Elvemusling er satt ut i Forslandselva, men status er i dag usikker". Dette betyr at det fortsatt er usikkerhet knyttet til status for elvemuslingen i Forslandsvassdraget.

I 2007 ble det igangsatt en nasjonal kartlegging/overvåking av elvemusling som en del av handlingsplanen for elvemusling i Norge (DN rapport 2006 - 3). På Helgeland ble flere vassdrag der det tidligere er observert elvemusling undersøkt, blant annet Leirelvvassdraget og Ranelva i Leirfjord kommune. Forslandselva ble imidlertid ikke undersøkt. Fra Hans Mack Berger i firmaet Feltbio, som hadde oppdraget med kartleggingen på Helgeland, har vi fått opplysninger om at elvemusling i følge lokalkjente ble satt ut i Forslandselva for ca. 40 år siden. Den ble satt ut på to områder, nedenfor Mølhusdalen og inne ved bekkemøtet innerst i dalen før elva begynner å stige.

I handlingsplan for elvemusling kap. 2.2.5 om utsetting, reintroduksjon og produksjon av elvemusling står følgende: "Det er ikke ønskelig å introdusere elvemusling til vassdrag eller elvestrekninger der den tidligere ikke har vært, og bestander som man vet må være introdusert vil ikke bli prioritert i bevaringsarbeidet". Om den eventuelle elvemuslingbestanden i Forslandselva er introdusert eller om det i tidligere tider har vært en naturlig bestand i elva er usikkert. Uansett mener vi det bør gjennomføres en kartlegging av elvemusling i Forslandselva før konsesjonssøknaden ferdigbehandles. Dersom en slik kartlegging viser at det finnes en bestand av elvemusling i elva som vil kunne bli negativt påvirket av kraftutbyggingen, bør en eventuell konsesjon inneholde vilkår som ivaretar muslingen. Vi viser her til forslag til avbøtende tiltak lenger bak i høringsuttalelsen.

Prioriterte naturtyper

I St.meld. nr. 26 (2006-2007) "Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand", er det satt som et strategisk mål at "naturen skal forvaltes slik at arter som finnes naturlig sikres levedyktige bestander, og slik at variasjonen av naturtyper og landskap opprettholdes og gjør det mulig å sikre det biologiske mangfoldets fortsatte utviklingsmuligheter". Det er satt som et nasjonalt resultatmål at "I truede naturtyper skal inngrep unngås, og i hensynskrevende naturtyper skal viktige økologiske funksjoner opprettholdes."

Kløfta/elvegjelet ved Simaforsen inneholder den prioriterte naturtypen bekkeløft og bergvegg. I forbindelse med konsekvensutredningen ble området befart med tanke på forekomster av sjeldne arter av moser og lav (kryptogramer). Fordi store deler av kløfta/elvegjelet er svært utilgjengelig var det imidlertid ikke mulig å gi en sikker konklusjon på om slike arter finnes. På grunn av svært lite vegetasjon i kløfta og antatt mye isskuring ble det konkludert med at potensialet for funn av sjeldne fuktrevende kryptogramer er lite.

Landskap og friluftsliv

Friluftslivskvaliteter henger nøye sammen med miljøtema som landskap, inngrepsfrie områder, fiske og jakt. Negative konsekvenser for disse verdiene påvirker også friluftslivet.

I naturbasen er Forslandsdalen registrert som et viktig friluftsområde for regionen. Selv om det i dag går en kraftlinje gjennom deler av området, har fortsatt øvre Forslandsdalen ovenfor det regulerte Dalvatnet et urørt preg.

Den 70 m høye og mektige Simaforsen er et viktig landskapselement i indre deler av Forslandsdalen. En eventuell utbygging vil gi sterkt redusert vannføring i fossen store deler av året. Dette vil redusere fossens verdi som landskapselement. I tillegg til redusert vannføring i elva mellom inntak og utløp for kraftverket, vil inntaksdam, rørtrase, kraftstasjon, veg fra Dalvatnet inn til kraftstasjon, kai i innerenden av Dalvatnet, kraftledning og eventuelle massedeponi gi mer eller mindre synlige inngrep i landskapet.

Verdien av inngrepsfrie områder i friluftsliv- og reiselivssammenheng vil høyst sannsynlig øke i framtida etter hvert som slike områder blir mangelvare. Dette synes vi er for lite vektlagt i delrapporten om friluftsliv og reiseliv.

Inngrepsfrie naturområder

Tekniske inngrep har redusert arealet og antallet villmarksprega områder (>5 km fra tyngre tekniske inngrep) i Norge de siste 100 år. I perioden 1988 - 2003 mistet Nordland 701 km² villmarksprega områder, mer enn noe annet fylke i Norge. I samme periode mistet Nordland 978 km² inngrepsfrie naturområder (> 1 km fra tyngre tekniske inngrep), også dette mer enn noe annet fylke i Norge. Av denne reduksjonen sto vannkraftutbygging for henholdsvis 81 % og 45 %. I løpet av 2008 har Direktoratet for naturforvaltning planlagt å oppdatere INON-kartet. Oppdateringen vil vise en ytterligere nedbygging av inngrepsfrie naturområder etter 2003. Det forventes at vannkraftutbygging har bidratt i betydelig grad.

Det har i mange år vært et miljøpolitisk mål å sikre store, sammenhengende naturområder uten tekniske inngrep. Dette går blant annet fram av St.meld. nr 29 (1996-97) Regional planlegging og miljøpolitikk, St. meld. nr 58 (1996-97) Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling, i St. meld. nr 37 (2000-2001) Om vasskrafta og kraftbalansen, og i Sem-erklæringa

til forrige regjering. I Stortingets behandling av stortingsmelding nr 37 (2000-2001) sier komiteen blant annet følgende: "Komiteens flertall mener potensialet i framtidige utbygginger kombinert med den økte verdien av å sikre de gjenværende naturområdene gjør at epoken med store vannkraftutbygginger er over. Flertallet mener hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørt".

I St.prp. nr. 1 (2004-2005) fra Miljøverndepartementet, er INON ført opp som eget arbeidsmål nr. 2.2. "Sikre at gjenværende naturområde med urørt preg blir tekne vare på". Dette er klare føringer som man må forholde seg til. Dagens regjering viderefører også dette i plattformen de har lagt gjennom Soria Moria forhandlingene. De sier blant annet i sin erklæring: "Hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørte."

Det går fram av konsekvensutredningen at utbyggingen vil føre til at 0,4 km² villmarksprega areal vil endre status til INON sone 1 (3-5 km fra inngrep). Dette gjelder for begge utbyggingsalternativene. En utbygging etter alternativ A vil i tillegg føre til at 3,6 km² vil endre status fra INON sone 1 til INON sone 2 (1-3 km fra inngrep), mens 2,7 km² vil endre status fra sone 2 til inngrepsnært. Tilsvarende for alternativ B blir henholdsvis 2,6 km² og 2 km².

Fylkesmannen fraråder generelt utbyggingsprosjekt som medfører en reduksjon av mer enn 2 km² inngrepsfrie områder. Dersom Øvre Forsland kraftverk og Vassenden kraftverk blir bygd ut, vil en stor del av det som er igjen av inngrepsfri natur i Tovenfjellområdet miste sin inngrepsfrie status.

Konklusjon

Ut fra en totalvurdering av konsekvensene for miljøverdiene i området fraråder Fylkesmannen en utbygging av Øvre Forsland kraftverk. Det vi legger mest vekt på i denne saken er reduksjonen av inngrepsfri natur og negative konsekvenser for dagens og framtidens friluftsliv i området. I tillegg vektlegger vi mangelfull kartlegging og konsekvensvurdering av utbyggingen på en eventuell bestand av rødlistearten elvemusling i Forslandelva og eventuelle rødlistearter av moser og lav i bekkeløfta langs Simaforsen.

Fordi Forslandsvassdraget allerede er betydelig påvirket av vannkraftutbygging og fordi berørte miljøverdier/verneverdier er mindre i dette vassdraget enn i Leirelvvassdraget, stiller likevel Fylkesmannen seg mer negativ til en utbygging av Vassenden kraftverk (Leirelvvassdraget) enn Øvre Forsland kraftverk. Vi viser ellers til vår høringsuttalelse til konsesjonssøknad for Vassenden kraftverk.

Dersom det til tross for Fylkesmannens frarådning blir gitt tillatelse til utbygging av Øvre Forsland kraftverk vil vi anbefale at alternativ B blir valgt fordi dette alternativet er noe mer skånsomt enn alternativ A i forhold til landskap og friluftsliv.

Dersom det blir gitt konsesjon foreslår vi følgende avbøtende tiltak:

Anleggsfasen

Det vises her til kap 5.2 i hovedrapporten. Vi har fått tilbakemeldinger om at det ved flere småkraftutbygginger har vært betydelige problemer med utvasking av finstoff, tilgrusning og nedslamming av elvestrekninger under anleggsfasen. Dette kan i seg selv og spesielt i kombinasjon med sprengstoffrester gi store negative effekter på fisk og andre vannlevende organismer. Det er derfor svært viktig at prosessvann fra tunnelsprenging m.m. blir tilstrekkelig rensset og det føres nøye kontroll med bruken av kjemikalier.

Minstevannføring

For å opprettholde en viss produksjon av elvelevende organismer på de berørte elvestrekningene samt av hensynet til friluftslivsinteressene og landskapsbilde, bør det stilles krav om en minstevannføring som minimum tilsvarer alminnelig lavvannføring. Slipp av minstevannføring vil også være av positiv betydning for eventuelle fuktighetskrevende arter/vegetasjonstyper langs de berørte elvestrekningene.

Omløpsventil

Stans av kraftverket uten at det er montert omløpsventil og/eller slippes stor nok minstevannføring vil kunne føre til rask reduksjon av vannføringen og mulig kortvarig tørrlegging av elva nedstrøms. For å ivareta gyte- og oppvekstmulighetene for ørret og livsmiljøet for en mulig elvemuslingbestand i Forslandselva bør det monteres omløpsventil i kraftverket.

Plassering av kraftstasjon og utløp

Vatnet fra kraftstasjonen bør føres ut ovenfor leveområde for en eventuelle elvemuslingbestand i Forslandselva.

Kryssing av potensielle gytebekker for ørret

For å sikre at sidebekkene på nordsida av Forslandselva kan bevares som gyte- og oppvekstområde for ørret forutsettes det at vandringsmulighetene opprettholdes der vegen krysser bekkene. Bekkene bør krysses med bru slik at naturlig elvebunn/elveleie blir bevart.

Tilpasning av anlegget:

- *Under stikking av eksakt trase for veg og rørledning/vannveg, plassering av kraftstasjon og inntakdammer samt deponering av overskuddsmasser må det tas hensyn til miljøverdiene i området, blant annet naturtyper, vegetasjon og landskap.*
- *Rør og kabler bør graves ned der det er mulig. I den forbindelse er det viktig at den samme massen som graves opp brukes til tildekking. Biologisk sett er det gunstig at de stedege artene får revegetere inngrepsområdet på en naturlig måte og at det ikke sås til med frøblanding. Dette gjelder også for eventuelle massetipper. Dersom det på enkelte områder må tilsås bør det brukes stedegent frø fra området.*
- *Det må ellers legges vekt på skånsom behandling av terreng og vegetasjon, blant annet er det viktig å bevare kantvegetasjonen langs elvene.”*

Nordland fylkeskommune underretter om fylkesrådets vedtak i brev av 31.3.08:

”1. Fylkesrådet anbefaler at det gis konsesjon for bygging av Øvre Forsland kraftverk og at alternativ A velges.

2. Nordland fylkeskommune vil anbefale at konsesjonssøknaden for bygging av Øvre Forsland kraftverk ses i sammenheng med konsesjonssøknad for bygging av Vassenden kraftverk, og at

sumvirkninger vektlegges i behandlingen av begge søknadene. Utbygging av Øvre Forsland vurderes som mindre negativ enn utbygging av Vassenden kraftverk, og det anbefales at kun Øvre Forsland blir innvilget konsesjon.

3. Ved en eventuell konsesjon må følgende inntas i konsesjonsvilkårene:

- a. Nordland fylkeskommune viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonsentrasjoner må vi underrettes umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken.
- b. At det legges opp til et nært samarbeid med reinbeitedistriktet angående detaljutforming av tiltaket.
- c. Fylkesmannens anbefalinger til avbøtende tiltak.”

Det siteres videre fra saksutredningen:

”Fylkesrådets vurdering

Fylkesråden viser til arealpolitiske retningslinjer hvor det fremgår at ved planlegging av flere tiltak innenfor samme geografiske område, skal sumvirkninger sees i sammenheng og dokumenteres.

Fylkesråden vil på bakgrunn av dette anbefale at utbygging av Øvre Forsland kraftverk ses i sammenheng med utbygging av Vassenden kraftverk som også er konsesjonssøkt. Sumvirkningene av disse bør vektlegges i konsesjonsbehandlingen.

En realisering av begge prosjektene vil føre til store inngrep i Tovenområdets inngrepsfrie natur. I tillegg vil de samlede negative konsekvensene for reindriftsnæringen være betydelige. Fylkesråden vil på bakgrunn av dette anbefale at kun et av prosjektene blir innvilget konsesjon.

Utbygging av Øvre Forsland vurderes som mindre negativ enn utbygging av Vassenden kraftverk, og fylkesråden vurderer Øvre Forsland som et samfunnsnyttig prosjekt. De positive effektene i form av økt fornybar kraftproduksjon og verdiskaping, vil være større enn de negative virkningene for miljøet.

(...)

Problemstilling

Kraftverkprosjekter i Forslandselven har tidligere blitt plassert i kategori II i samlet plan da det forelå konflikter med reindrift, friluftsliv og naturvern, vilt og fisk. Denne aktuelle utbyggingen bør vurderes spesielt i forhold til konsekvenser for de nevnte tema, men også andre tema og nasjonal og regional politikk. Dette må settes opp i mot den samfunnsnytte som prosjektet bidrar med. Det finnes i dag inngrep i vassdraget ved Forsland I kraftverket.

Samfunnsnytte

Begge alternativene gir relativt mye kraft. Øvre Forsland kraftverk er i utgangspunktet et lønnsomt prosjekt, og lønnsomheten vil øke ytterligere med støtten fra Staten v/Enova SF. Inntekten fra kraftverket vil øke med størrelsesorden 400 - 500.000,- kr/år og totalt 6 - 7,5

mill. kr. i den perioden støtten blir utbetalt. Dette er inntekter som vil tilfalle Leirfjord kommune og grunneierne i tillegg til HelgelandsKraft.

Landskap

Evaluering av landskapet bygger på metoden Romlig landskapskartlegging (NLJOS-metoden). Det undersøkte området kan deles inn fire landskapsområder som er beskrevet og verdivurdert:

1. Ytre del av Forslandsdalen vurderes å ha middels verdi i tiltakshavers rapport.
2. Dalvatnet - vurderes å ha middels verdi i tiltakshavers rapport.
3. Indre deler av Forslandsdale-n vurderes å ha middels/stor verdi i tiltakshavers rapport.
4. Simadalen og Dalsvatna (Øvre og Nedre Dalsvatnet) - vurderes å ha middels verdi i tiltakshavers rapport.

De sterkeste negative konsekvensene er knyttet til redusert vannføring, først og fremst i Simaforsen og Simadalen. I Alternativ A vil betongterskelen ved utløpet av Nedre Dalsvatnet føre til at vannstanden varierer noe. Dette vil være innenfor den normale variasjonen, men endringer vil forekomme hyppigere enn ved dagens situasjon. Det vil likevel ikke forringe landskapsverdien nevneverdig. Alternativ A innebærer en betydelig redusert vannføring i Simadalen fra inntaket og ned til kraftverket, en strekning på ca. 1,6 km. Minste vannføring er foreslått til 0,6 m³/s og 0,2 m³/s. Undersøkelser viser at fossen Simaforsen knapt er synlig ved 0,27 m³/s, men at elven får et mer levende preg ved 0,65 m³/s. I følge vannføringskurvene fremkommer det at vannføringen sjelden eller aldri er så lav som det nå planlegges. Nedre del av Simaforsen er dekket av store blokker, så selv om en ved minste vannføring har en liten vannstreng i fossens øvre del, vil nok vannet være forsvunnet blant steinen i nedre del. Alternativ A vurderes derfor å kunne ha en betydelig innvirkning på opplevelsen av landskapet mellom Nedre Dalsvatnet og videre ned Simaforsen. Inngrepet vil imidlertid ikke oppleves av veldig mange på nært hold. På lang avstand er Simaforsen et viktig opplevelseselement og inngrep som omfatter selve fossen, vil dermed være godt synlig.

For alternativ B vil det dannes et vannspeil eller en innsjø på ca. 10 daa, bak inntaksdammen i Forslandselven. Dette vil innebære en stor endring av landskapet. Vannet vil riktignok holdes relativt konstant og ikke innebære noen form for regulering. Nedstrøms dammen vil vannføringen bli betydelig svekket for en strekning på ca. 900m selv med minstevannføring. Strekningen med redusert vannføring vil være nærmere halvparten av den for alternativ A, og vil ikke berøre den slake og brede Simadalen. Effekten på Simaforsen vil være den samme som for alternativ A.

INON-områder

Inngrepsfrie områder (INON) omfatter alle områder som ligger mer enn en kilometer i luftlinje fra tyngre tekniske inngrep. Områder mer enn fem km fra tyngre tekniske inngrep, defineres som villmarkspregede områder. INON-verktøyet gir en absolutt avgrensning av områder ut fra avstand til bestemte typer tekniske inngrep. Inngrepsfrie områder har en egenverdi samtidig som de ofte kan ha vesentlige verdier knyttet til landskap, friluftsliv, naturtyper og biologisk mangfold. I et europeisk perspektiv er inngrepsfrie naturområder en unik ressurs i seg selv. I tillegg har de stor betydning for friluftsliv og naturopplevelse. De viktigste årsakene til tap av inngrepsfrie områder er veibygging, vassdragsinngrep,

energiproduksjon og energitransport. Det er sammenheng mellom urørte områder, biologisk mangfold og verdi for friluftsliv, og tap av villmarkspregede areal er spesielt negativt.

Tiltaket vil redusere arealet av inngrepsfrie områder. Alternativ A medfører tap av totalt 6,7 km², mens alternativ B medfører tap av 5,0 km², jf. Tabell 2. Ubygging av Øvre Forsland kraftverk bør ses i sammenheng med Vassenden kraftverk som også er konsesjonssøkt. Dersom begge disse tiltakene realiseres vil store deler av de resterende inngrepsfrie områdene i Tovendistriktet miste sin status.(...)

Biologisk mangfold og naturmiljø

I Forslandselven er det tidligere satt ut elvemusling (*Margaritifera margaritifera*). Denne arten er rødlistet med status "VU-sårbar". Det har vist seg at den har problemer med å etablere seg i området, muligens på grunn av tidvis svært lave vannføringer og at vannet i området er surt og kalkfattig. Fylkesmannen påpeker at det er usikkert om elvemuslingbestanden i Forslandselva er introdusert eller om det i tidligere tider har vært en naturlig bestand i elva.

Langs elvekanten av Forslandselven finnes oter (*Lutra lutra*) som er oppført som "VU- sårbar i den norske rødlisten. I internasjonale konvensjoner er den oppført blant arter som trenger særskilt beskyttelse. Rapporten er mangelfull i forhold til utredninger av mulige konsekvenser for oter dersom en utbygging blir realisert.

"Bekkekløft og bergvegg" er en prioritert naturtype i Direktoratet for naturforvaltnings system for kartlegging av naturtyper og verdisetting av biologisk mangfold. Kløfta/elvegelet i Simaforsen har delvis det naturgrunnlaget som skal til for å danne leveområder for spesielt krevende arter av moser og lav. Nedre del av kløften i Simaforsen er nordøstvendt noe som gir et mer stabilt fuktig lokalklima enn dersom kløfta hadde vært sørvendt. Kløften har ikke tresatt vegetasjon.

Kurver over vannføring i elva viser at det i lange perioder kun vil bli minstevannføring i elva. Unntaket er nedbørperioder og snøsmeltingsperioder, da det vil gå betydelige vannmengder også etter en utbygging. I lange perioder på sensommeren er vannføringen også i dag svært lav, og i periodene er det ikke sprutsoner eller spesielt fuktige arealer. Betingelsene for spesielt fuktigkrevende kryptogamer vurderes som dårlige i elva ved dagens situasjon, og vil bli noe dårligere etter en utbygging da perioder med lav vannføring er en begrensende faktor for kryptogamer. I henhold konsekvensutredningen vil minste vannføring på 0,6 m³/s i juli og august (veksts sesongen), sammen med periodevis høyere vannføringer, sørge for at leveområdene for kryptogamer (moser og lav) opprettholdes.

Fisk

Ved bygging av terskel i Nedre Dalsvatnet vil strekningen nedenfor innsjøen ikke lenger fungere som gyte- og oppvekstområde. Fisk vil fortsatt gå over terskelen og ned i elva for å gyte, men ungfisk vil få problemer med å komme seg opp igjen. Dette vil kunne påvirke fiskebestanden i Nedre Dalsvatnet. Sannsynligvis vil det på sikt bli færre individer i innsjøen, noe som kan medføre økt vekst hos fisken og bedre kondisjon/kvalitet.

Dalvatnet har en bestand av ørret med middels vekst. Det er årviss gyting i innløpsbekkene til innsjøen og en god rekruttering. Tatt i betraktning at Dalvatnet har vært regulert i mange tiår, er bestanden god. Fritidsfiske er sannsynligvis med på å holde bestanden på et nivå der kvaliteten ganske god. Verdien av fiskebestanden i Dalvatnet vurderes som middels. Bygging

av kaianlegg, vei, kraftstasjon, tunnel og massedeponi kan medføre utvasking av næringsstoffer og tilførsel av forurensende stoffer til Forslandselva og Dalvatnet. Dalvatnet er næringsfattig, og en forholdsvis kort anleggsfase med tilførsel av noe mer næring vil ikke påvirke fiskebestanden. Vanngjennomstrømningen kan bli noe fordrøyd etter nedbørsperioder, dvs. at små flomtopper vil noe mindre, og at perioder med høye vannføringer etter flommer vil vare noe lenger enn i dag etter en utbygging. Fisk i Dalvatnet vil imidlertid bli svært lite påvirket av denne endringen.

Selve Forslandselva har liten verdi som gyte- og oppvekstområde for ørret. Tre av sidebekkene til Forslandselva er godt egnet som gyte- og oppvekstområde. Det meste av rekruttering til bestanden Dalvatnet skjer i sidebekkene. Verdien av Forslandselva og sidebekkene vurderes som middels utredningen. Påvirkningen av fisk i Forslandselva som følge av en utbygging vurderes som ubetydelig i både anleggsfasen og driftsfasen.

Kulturminner

Kulturminner i Nordland har sjekket tiltaket mot sine arkiver og potensialet for hittil ukjente kulturminner er vurdert. Så langt kulturminner i Nordland kjenner til, er det ikke i konflikt med kjente verneverdige kulturminner.

Friluftsliv

Utøvelse av friluftsliv er avhengig at man har arenaer med god kvalitet. Et områdes verdi for friluftaktiviteter er derfor nært forbundet med andre tema som jakt og fiske, landskap, naturmiljø, biologisk mangfold og inngrepsfrie områder. Dette betyr at negativ innvirkning i forhold til et eller flere av disse deltemaene også vil påvirke friluftslivet. Hele det berørte området kan klassifiseres i kategorien større turområder uten tilrettelegging (etter DN sin håndbok 25, 2004). Inngrepene i området vil føre til at områdets preg av urørthet reduseres, noe som er en viktig verdi for friluftslivet. Tiltaket vil kunne øke tilgjengeligheten i området.

Området er i Direktoratet for naturforvaltnings database (Naturbase) markert som et viktig friluftsområde.

Jordbruk og skogbruk

Tiltaksområdet anses for å ha liten eller ingen verdi for skogbruk og landbruk.

Reindrift

Den lavereliggende delen av influensområdet benyttes som kalvingsområde. Byggeaktivitet i området i den tiden reinen benytter området vil få stort negativt omfang for reindriften. I det høyereliggende området der vanninntakene bygges er reinen mindre følsom for forstyrrelser og omfang av anleggsarbeidet vurderes som middels negativ.

Direkte arealbeslag i driftsfasen har mindre betydning enn det indirekte arealtapet som følge av reinens skyhet for mennesker og redsel for nye tekniske installasjoner i sitt leveområde. Det forutsettes at inngrepet ikke innebærer en stor økning i den menneskelige aktiviteten i området, at det tas hensyn til reinen i den mest følsomme tiden om våren. I den lavereliggende delen av influensområdet vurderes omfanget av utbyggingen som middels/lite negativt for reindrift og er for begge alternativene.

I den høyereliggende delen av influensområdet, mellom Nedre Dalvatn og Simaforsen vurderes utbygging å få lite negativt omfang ved alternativ A, og konsekvensen vurderes som

liten negativ/ubetydelig. For alternativ B vurderes omfanget for reindrift å bli middels/stort negativt på grunn av at inntaksmagasinet vil ligge midt i en drivingslei.

I vurdering av omfang og konsekvens i driftsfasen legges det til grunn at utbygger og reindrifutsutøvere lykkes i å koordinere utbygging og reindrift på en god måte, slik at anleggsarbeidet enten foregår på en tid av året hvor dette området ikke benyttes til reindrift, eller ved at reinen benytter alternative områder til kalving/vårbeite den tiden anleggsarbeidet foregår. Det forutsettes også at det ikke blir stor økning i den menneskelige aktiviteten som følge av utbyggingen, og at det tas spesielt hensyn til reinen i den mest følsomme perioden på våren.

Vassenden kraftverk og det planlagte Øvre Forsland kraftverk vil begge berøre barmarksbeiter til driftsgruppe Toven. Ved realisering av begge prosjekter er det viktig å koordinere anleggsarbeidene slik at det ene området kan brukes som substitutt for det andre, slik at forstyrrelsene begrenses absolutt minimum.

Forhold til overordnet plan

I kommuneplanens arealdel er området avsatt som LNF-område (Landbruk- Natur og Friluftsområde) hvor bygging kun er tillatt dersom det er knyttet til stedbunden næring. Tiltaket trenger derfor dispensasjon fra kommuneplanen for å kunne realiseres.

Avbøtende tiltak

Tiltakshaver planlegger følgende avbøtende tiltak:

Det er forutsatt minstevannføring i prosjektet. For begge alternativene er det foreslått sluppet 0,2 m³/s fra 1. mai til 30. juni og fra 1. september til 30.oktober, 0,6 m³/s fra 1.juli til 30. august og 0,0 m³/s resten av året. Dette vil redusere de negative konsekvensene for temaene friluftsliv, landskap og naturmiljø. Ved å øke minstevannføring ennå mer kunne påvirkningen på landskap blitt redusert ennå mer, men i følge utbygger vil dette gi for store kostnadsøkninger og tap av produksjon.

Revegetering er planlagt gjennom naturlig tilvekst for å unngå innføring av fremmede av fremmede arter.

For å forhindre plutselig tørrlegging av Forslandselva nedstrøms kraftstasjonen skal det installeres omløpsventil i kraftstasjonen. Det skal slippes en betydelig minstevannføring fra mai til og med oktober, og omløpsventilen foreslås med en kapasitet på 1,0 m³/s (25 % av middelvannføringen elva).

(...)

Konsekvenser

Tiltaket har ingen økonomiske konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Miljøkonsekvensene beskrevet under problemstilling.”

Reindriftsforvaltningen i Nordland uttaler, også på vegne av reinbeitedistriktet, i brev av 11.1.08:

”Saken har vært på høring i Røssåga/Toven reinbeitedistrikt, og vi har mottatt svar fra distriktet v/ driftgruppa i Toven. Det er denne driftsgruppa som bruker området som berøres av konsesjonssøknaden. Uttalelsen deres omhandler både Øvre Forsland kraftverk og

Vassenden kraftverk. Kopi av uttalelsen følger vedlagt. Nedenfor refereres uttalelsen fra Toven vedr. Øvre Forsland kraftverk:

"Alt. A Dalsvatn.

Her går en flyttevei forbi vannet, sør, nord delvis i vannet under ei steinur, her tåles ikke heving av vannstanden, da må det lages ny flyttevei.

Alt. B

Er usikker på hvor langt oppstrøms vannspeilet kommer, kommer det for langt opp vil det stenge veien over elva.

Det er bra at tunnelmassen bli deponert i steinur. Rør inn til kraftstasjonen blir gravd ned og sådd igjen, da her er gressland som er viktig for kalvsimlene. Plassering av selve kraftstasjonen hadde jeg helst sett lenger opp under fjellet.

Positivt med installering av en stillegående generator i kraftstasjonen av hensyn til reinen. Videre nedstrøms elva er det en vadeplass, denne frykter jeg at ikke fryser til på vinteren p.g.a vannet som går gjennom kraftstasjonen. Denne vadeplassen brukes når vi kjører scooter. Her kreves det tiltak for eksempel bru.

Veien fra kraftstasjonen og ned til Dalgården blir et betydelig inngrep som reindriften er lite begeistret for. Denne blir lagt i sol hellingen, og her er rygger og små daler som skal fylles, det er en god del masse som skal flyttes. Her krever reindriften at det foretas en ny befaring for å se om det ikke er andre alternativer."

Reindriftsforvaltningen har tidligere uttalt seg da melding om planlagt kraftverk ble sendt ut (vårt brev av 31.08.06). Her har vi beskrevet en del konsekvenser av de ulike alternativene. Disse konsekvensene synes fremdeles å bli en realitet, og vi viser til uttalelsen av 31.08.06.

Reindriftsforvaltningen registrerer at det nå er to alternativer for utbygging (ikke tre som i meldingsfasen). Alternativ A har likheter med meldingens alternativ B. Dette alternativet antar vi er det minst skadelige for reindriften. Denne oppfatningen synes reinbeitedistriktet å dele. Reindriftsforvaltningen ser også at det antatt mest skadelige alternativet knyttet til Nedre Dalsvatnet (bygging av dam og heving og senking av vannstanden), er tatt bort. Men konsekvensene av alternativ A vil i stor grad bero på om, og eventuelt hvor mye vannstanden endres som følge av bygging av inntaksdam. Dersom vannstanden blir høyere, vil dette gi konsekvenser for reindriften flyttlei som følger vannkanten (og delvis i vann) under en steinur.

Alternativ B tilsvarer alternativ C i meldingsfasen. Dette innebærer en inntaksdam i Forslandselva. Dette alternativet kommer i konflikt med reindriften flyttlei.

Ellers er det en del konsekvenser som er like for begge alternativ. Plasseringen av kraftstasjonen er, etter det vi kan se, ikke endret i forhold til meldingen. Reindriften har på befaring påvist en plassering som er bedre for reindriften, nærmere fjellet eller alternativt nærmere elva. Den vadeplassen som reindriften har i elva nedenfor planlagt kraftstasjon, kan bli berørt. Det tenkes særlig på om det i framtida blir mulig å ta seg over med snøscooter på snøføre slik som i dag. Dersom dette ikke blir mulig, må det planlegges avbøtende tiltak i samarbeid med reindriften.

Anleggsveien er også den samme for begge alternativ. Den vil være et betydelig inngrep i viktige beiteområder. Dette er også kommentert i vår tidligere uttalelse. Dersom anleggsveien

skal bygges, må man prøve å finne den plasseringen som er minst skadelig for reindriften. Reinbeitedistriktet har bedt om en befaring av traseen. Dette bør utbygger stille seg positiv til i forbindelse med planleggingen dersom det gis konsesjon.

Når det gjelder konsekvensutredningen, må vi beklage at vi ikke har sett den fagrapporten om reindrift som ligger til grunn for hovedrapporten konsesjonssøknad og konsekvensutredning. Reindriftsforvaltningen har derfor ikke mulighet til å gå i detalj.

I hovedrapporten blir konsekvensene oppsummert til å være "liten negativ" for alternativ A og "middels/liten negativ" for alternativ B. Vi stiller spørsmål om det er tatt godt nok hensyn til at det berørte området er et viktig grønnbeiteområde på våren og forsommeren. Det brukes også på kjølige sommerdager/netter, på høsten og som flytteområde flere ganger i løpet av året.

Driftsgruppa i Toven er i den situasjonen at barmarksområdene er begrenset og preget av mye impediment. De barmarksbeitene som finnes, er svært verdifulle for reindriften. Dette er uvanlig sammenlignet med resten av reindriften i Nordland der grønnbeiteområdene ofte er store og kvalitetsmessig gode. Slik er det altså ikke i Toven, og dette gjør at konsekvensene ved inngrep i barmarksområdene blir større enn det som vanligvis kan forventes i andre deler av Nordland. Reindriftsforvaltningen mener derfor at den store verdien av barmarksbeitene i dette området, skulle tilsi at konsekvensene vurderes å bli større enn det konsekvensutredningen kommer fram til.

Når det gjelder avbøtende tiltak, har reieneierne selv foreslått en del tiltak. Reindriftsforvaltningen mener at de avbøtende tiltakene blir mest virkningsfulle dersom reindriften selv får være med på å bestemme hvordan de skal utformes. Det er også viktig at det er løpende kontakt mellom utbygger og reindriften i anleggsperioden. Det bør opprettes en enkel kommunikasjonsform og jevnlig kontaktmøter.

Reindriftsforvaltningen vurderer denne saken også i forhold til søknad om konsesjon for Vassenden kraftverk. Vi viser her til egen uttalelse. Når en ser disse to kraftverkene i sammenheng med hverandre, er det klart at det vil være betydelige inngrep for driftsgruppa i Toven. Begge sakene berører vår-, sommer- og høstbeiter som er svært verdifulle for reindriften. Reindriftsforvaltningen vil derfor fraråde at det gis konsesjon for utbygging av Øvre Forsland kraftverk og Vassenden kraftverk."

Advokat Geir Haugen uttaler på vegne av Toven reinbeitedistrikt i brev datert 10.10.08:

"Jeg viser til at jeg den 17. januar d.å. avga uttalelse på vegne av Toven reinbeitedistrikt når det gjelder utbygging av Vassenden. Når det gjelder Øvre Forsland utbyggingen, kan jeg ikke se at reinbeitedistriktet har sendt noen uttalelse direkte til NVE.

Jeg har i mitt brev av 17. januar d.å. påpekt manglene med den konsekvensutredningen som foreligger for reindriften når det gjelder Vassenden, og det samme gjelder for Øvre Forsland utbyggingen. Det kommer i tillegg det forhold at det i samme vassdrag tidligere er gjennomført en utbygging, og det må da være riktig å foreta en samlet vurdering av planlagte utbygginger og den gamle utbygging når det gjelder virkningene for reindriften. Jeg kan opplyse at reindriften ikke har fått erstatning for den gamle utbyggingen.

Hvis det ikke foretas en samlet vurdering av den gamle og den nye utbygging, vil det innebære at kraftselskapet kan dele opp utbyggingen av et vassdrag for å unngå en vurdering av de samlede skadevirkninger av utbyggingene. Dette er et viktig prinsipielt spørsmål som en ber NVE vurdere nøye.

Reindriften i Toven/Røssåga reinbeitedistrikt har gjennom mange år blitt utsatt for store inngrep, bl.a. gjennom vassdragsutbygginger, og reindriften er i den situasjon at enhver ny utbygging innebærer at en er over den terskel som folkerettens urbefolkningsvern setter, med den følge at ethvert nytt vedtak om ytterligere vassdragsutbygging blir ansett for å være ugyldig.

Jeg påpeker spesielt at Kaldåga-utbyggingen også er gjennomført uten at reindriften har fått erstatning.

En har i dette distriktet den samme inngrepssituasjon som i Hestmannen/Strandtindende reinbeitedistrikt, hvor NVE i forbindelse med den nye Fagervollan-utbyggingen påla utbygger å utføre en konsekvensutredning hvor utbyggingen sees i sammenheng med de andre inngrep i distriktet.

Jeg påpeker spesielt Sivilombudsmannens uttalelse i årsmeldingen for 1990 om at forvaltningsorganene er pliktig til å vurdere forholdet til folkeretten.

For øvrig vil jeg igjen påpeke de uholdbare forhold at konsekvensutredningen for reindriften utføres av personer som ikke besitter reindriftsfaglig kompetanse, slik at det ikke foretas noen selvstendig reindriftsfaglig vurdering av virkningene for reindriften.

På denne bakgrunn kreves det at det gjennomføres en ny konsekvensutredning vedrørende reindriften av en reindriftssakkyndig person, før NVE sender sin innstilling til OED.”

Bergvesenet uttaler i brev av 5.11.07:

”Ut i fra det vi kan se er våre tidligere innspill i tilstrekkelig grad tatt hensyn til. Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard har ingen ytterligere kommentarer til saken.”

Riksantikvaren uttaler i sitt brev av 09.11.07 at de ikke ønsker å gi egen uttalelse i saken, men refererer til uttalelse fra Nordland fylkeskommune og Sametinget, som de mener vil ivareta kulturminneforvaltningens merknader.

Kystverket Nordland uttaler i brev av 27.11.07 at de ikke har noen spesielle merknader til planene.

Havforskningsinstituttet uttaler i sitt brev datert 20.12.07:

”Tiltaket vil ifølge Hovedrapport side 102, ikke medføre konsekvenser for marine ressurser.

Generelt kan sies at vassdragsreguleringer kan påvirke fjordresipienter på forskjellige måter slik at både fysiske, kjemiske og biologiske forhold berøres. Ny kunnskap viser at eksempelvis indre deler av fjorder kan være viktige gyteplasser for lokale torskestammer. Lokale gyteplasser kan tenkes påvirket ved endret ferskvannstilførsel og derved endrede sirkulasjonsforhold. Kartleggingen av gyteområder langs kysten for torsk og annen fisk er mangelfull.”

Sigurd Hoff, på vegne av grunneierne, uttaler i brev av 13.13.07:

”Vi som grunneier har gjennom samarbeid med HelgelandsKraft bidratt til planlegging og utredninger i forbindelse med Øvre Forsland Kraftverk. Vi mener de konsekvenser som

fremkommer av fagrapportene er svært små og at fordelene for oss som skal drifte eiendommen i fremtiden er svært stor.

Her kan det nevnes:

- *Vei som kan brukes i forbindelse med skogdrift.*
- *Kaianlegg for transport av tømmer, maskiner og utstyr*
- *Lettere adkomst til fiske og jaktområder*
- *Ikke avhengig av helikopter i forbindelse med elgjakt*

Når det gjelder alternativer mener vi at alternativ A er det som bør velges. Dette har også vært et ønske fra Reindrifens side.”

Norges naturvernforbund, avdeling Nordland uttaler i brev datert 6.4.08:

”Utbygging av Øvre Forsland kraftverk vil redusere store arealer med inntil 6,7 km² inngrepsfri natur. Den vil også medføre negative konsekvenser for prioriterte naturtyper av nasjonal og regional verdi. I tillegg vil utbyggingen være negativ for reindrifsnæringen og friluftsliv. Det er heller ikke bruk for krafta de nærmeste år. Ingen andre samfunnsinteresser taler for ei utbygging. Naturvernforbundet går mot at det gis konsesjon.

Utbyggingen må også ses i sammenheng med Øvre Forsland kraftverk. Dersom Øvre Forsland kraftverk og Vassenden kraftverk blir bygd ut, vil en stor del av det som er igjen av inngrepsfri natur i Tovenfjellområdet miste sin inngrepsfrie status.

(...)

Generelt om inngrepsfrie naturområder

I perioden 1988 - 2003 mistet Nordland 701 km² villmarksprega områder, mer enn noe annet fylke i Norge. I samme periode mistet Nordland 978 km² inngrepsfrie naturområder (> 1 km fra tyngre tekniske inngrep), også dette mer enn noe annet fylke i Norge. Av denne reduksjonen sto vannkraftutbygging for henholdsvis 81 % og 45 %. I løpet av 2008 har Direktoratet for naturforvaltning planlagt å oppdatere INON-kartet. Oppdateringen vil vise en ytterligere nedbygging av inngrepsfrie naturområder etter 2003. Det forventes at vannkraftutbygging har bidratt i betydelig grad.

Naturvernforbundet mener utbygger i for liten grad trekker fram de negative virkninger utbyggingene medfører for inngrepsfri natur (INON), biologisk mangfold, landskap og kulturminner.

Vi viser til Soria Moriaerklæringa, som legg stor vekt på å ta vare på urørte vassdrag. Der står det at hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørt. Dette er samme formulering som Stortinget brukte ved behandling av St.meld. nr. 37 (2000-01) Om vasskrafta og kraftbalansen, og som Bondevik II-regjeringa hadde med i Semerklæringa. Det bør derfor ikke herske noen tvil om at det er tverrpolitisk enighet om å sikre våre siste urørte vassdrag.

Riksrevisjonen - har i 2006 og 2007 lagt fram rapporter som utvetydig slår fast at det foreligger massiv systemsvikt og mangel på styring hva gjelder Norges ivaretagelse av

verdifulle naturområder og biologisk mangfold. En utredning utført av svenske og afrikanske fageksperter i 2006, gir også strykkarakter på Norges miljøinnsats på dette området.

NVE sin konsesjonspraksis bidrar i stor grad til at nasjonale miljømål når det gjelder INON og biologisk mangfold ikke blir nådd.

Det har i mange år har vært et miljøpolitisk mål å sikre store, sammenhengende naturområder uten tekniske inngrep. Dette går blant annet fram av St.meld. nr 29 (1996-97) Regional planlegging og miljøpolitikk, St. meld. nr 58 (1996-97) Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling, i St. meld. nr 37 (2000-2001) Om vasskrafta og kraftbalansen, og i Sem-erklæringa til forrige regjering. I Stortingets behandling av stortingsmelding nr 37 (2000-2001) sier komiteen blant annet følgende: "Komiteens flertall mener potensialet i framtidige utbygginger kombinert med den økte verdien av å sikre de gjenværende naturområdene gjør at epoken med store vannkraftutbygginger er over. Flertallet mener hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørt".

I St.prp. nr. 1 (2004-2005) fra Miljøverndepartementet, er INON ført opp som eget arbeidsmål nr. 2.2. "Sikre at gjenværende naturområde med urørt preg blir tatt vare på". Dette er klare føringer som man må forholde seg til. Dagens regjering viderefører også dette i plattformen de har lagt gjennom Soria Moria forhandlingene. De sier blant annet i sin erklæring: "Hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørte."

Forsyningssituasjonen

Helgelandskraft AS hevder de vil gjennomføre denne utbygginga for å auke produksjonen av elektrisk kraft fordi det vil føre til bedre kraftoppdekking regionalt i Helgelandsregionen.

Naturvernforbundet vil i denne sammenheng peke på at det i Helgeland/Salten er et stort overskudd på kraft (vel 40 % av forbruket), og at kraftlinjenettet ikke har kapasitet til å frakte mer strøm ut av regionen. Det framstår derfor som helt uakseptabelt å bygge ut mer kraft i et område der urørt natur går tapt. Nylig framlagte scenarier fra Statnett viser at kraftbalansen i Norge er god selv om noen områder fortsatt periodevis mangler energi. Overskuddet for Norge vil øke fram mot 2025 til 15TWH ifølge Statnett.

Vi finner argumentasjonen til Helgelandskraft AS som villedende, og ber med dette at utbygger dokumenterer sine påstander. Heller ingen andre miljø- eller samfunnsinteresser taler for en slik utbygging.

Generelt om småkraftverksutbygginger i Nordland

Vi ser at det i Nordland løpende kommer inn søknader om småkraftverksutbygginger. Disse småkraftverkene vil, om de får konsesjon, sakte men sikkert "spise opp" en stor del av det vi har igjen av inngrepsfrie naturområder. For å unngå en utbygging av små vannkraftverk der "først til mølla" i stor grad har vært gjeldende praksis, arbeides det nå med å få på plass fylkesvise planer for småkraftverk. Nordland fylkeskommune vil starte arbeidet med en fylkesdelplan for småkraftverk i 2008. Vi mener at behandlingen av alle kraftprosjekter og spesielt de med stort konfliktpotensial bør utsettes til denne planen foreligger. Det gjelder Øvre Forsland kraftverk.

Konsekvenser av utbygging

Verdien av inngrepsfrie områder i friluftsliv og reiselivssammenheng vil høyst sannsynlig øke i framtida etter hvert som slike områder blir mangelvare. Dette synes vi er for lite vektlagt i delrapporten om friluftsliv og reiseliv.

Når det gjelder de ulike miljøtema, forholder Naturvernforbundet seg i hovedsak til og støtter Fylkesmannens vurderinger når det gjelder rødlistearter, prioriterte naturtyper, landskap og friluftsliv og inngrepsfrie naturområder.

Rødlistearter

*I delutredningen for naturmiljø er det skrevet følgende om rødlistearten elvemusling: "I Forslandselva er det tidligere satt ut elvemusling (*Margaritifera margaritifera*), men få overlevde. Status er i dag ukjent (Dolmen og Kleiven 1997). Elvemusling står på den norske rødlista i kategorien VU-sårbar (Kalås m.fl. 2006). Den sakterennende strekningen av Forslandselva er stedvis svært godt egnet som leveområde for elvemusling, men tidvis svært lave vannføringer i elva kan være årsaken til at den har hatt problemer med å etablere seg. En annen utfordring for elvemuslingen, og sannsynligvis årsaken til at den ikke lenger lever i elva, er at vannet er surt og kalkfattig. Elvemusling lever fortrinnsvis i kalkrike klarvannselver". Lenger ut i delrapporten står følgende: "Elvemusling er satt ut i Forslandselva, men status er i dag usikker". Dette betyr at det fortsatt er usikkerhet knyttet til status for elvemuslingen i Forslandsvassdraget.*

I 2007 ble det igangsatt en nasjonal kartlegging/overvåking av elvemusling som en del av handlingsplanen for elvemusling i Norge (DN rapport 2006 - 3). På Helgeland ble flere vassdrag der det tidligere er observert elvemusling undersøkt, blant annet Leirelvvassdraget og Ranelva i Leirfjord kommune. Forslandselva ble imidlertid ikke undersøkt. Fra Hans Mack Berger i firmaet Feltbio, som hadde oppdraget med kartleggingen på Helgeland, har vi fått opplysninger om at elvemusling i følge lokalkjente ble satt ut i Forslandselva for ca. 40 år siden. Den ble satt ut på to områder, nedenfor Mølhusdalen og inne ved bekkemøtet innerst i dalen før elva begynner å stige.

I handlingsplan for elvemusling kap. 2.2.5 om utsetting, reintroduksjon og produksjon av elvemusling står følgende: "Det er ikke ønskelig å introdusere elvemusling til vassdrag eller elvestrekninger der den tidligere ikke har vært, og bestander som man vet må være introdusert vil ikke bli prioritert i bevaringsarbeidet". Om den eventuelle elvemuslingbestanden i Forslandselva er introdusert eller om det i tidligere tider har vært en naturlig bestand i elva er usikkert. Uansett mener vi det bør gjennomføres en kartlegging av elvemusling i Forslandselva før konsesjonssøknaden ferdigbehandles. Dersom en slik kartlegging viser at det finnes en bestand av elvemusling i elva som vil kunne bli negativt påvirket av kraftutbyggingen, bør en eventuell konsesjon inneholde vilkår som ivaretar muslingen.

Prioriterte naturtyper

I St.meld. nr. 26 (2006-2007) "Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand", er det satt som et strategisk mål at "naturen skal forvaltes slik at arter som finnes naturlig sikres levedyktige bestander, og slik at variasjonen av naturtyper og landskap opprettholdes og gjør det mulig å sikre det biologiske mangfoldets fortsatte utviklingsmuligheter". Det er satt som et nasjonalt resultatmål at "I truede naturtyper skal inngrep unngås, og i hensynskrevende naturtyper skal viktige økologiske funksjoner opprettholdes."

Kløfta/elvegjelet ved Simaforsen inneholder den prioriterte naturtypen bekkekløft og bergvegg. I forbindelse med konsekvensutredningen ble området befart med tanke på forekomster av sjeldne arter av moser og lav (kryptogamer). Fordi store deler av kløfta/elvegjelet er svært utilgjengelig var det imidlertid ikke mulig å gi en sikker konklusjon på om slike arter finnes. På grunn av svært lite vegetasjon i kløfta og antatt mye isskuring ble det konkludert med at potensialet for funn av sjeldne fuktrevende kryptogamer er lite.

Landskap og friluftsliv

Friluftslivskvaliteter henger nøye sammen med miljøtema som landskap, inngrepsfrie områder, fiske og jakt. Negative konsekvenser for disse verdiene påvirker også friluftslivet.

I naturbasen er Forslandsdalen registrert som et viktig friluftsområde for regionen. Selv om det i dag går en krafthinne gjennom deler av området, har fortsatt øvre Forslandsdalen ovenfor det regulerte Dalvatnet et urørt preg.

Den 70 m høye og mektige Simaforsen er et viktig landskapselement i indre deler av Forslandsdalen. En eventuell utbygging vil gi sterkt redusert vannføring i fossen store deler av året. Dette vil redusere fossens verdi som landskapselement. I tillegg til redusert vannføring i elva mellom inntak og utløp for kraftverket, vil inntaksdam, rørtrase, kraftstasjon, veg fra Dalvatnet inn til kraftstasjon, kai i innerenden av Dalvatnet, krafledning og eventuelle massedeponi gi mer eller mindre synlige inngrep i landskapet.

Reindrift

Den lavereliggende delen av influensområdet benyttes som kalvingsområde. Byggeaktivitet i området i den tiden reinen benytter området vil få stort negativt omfang for reindriften. Reindriftsforvaltningen vurderer utbyggingen av Vassenden vil innebære betydelige inngrep for reindriftsgruppen i Toven. Reindriftsforvaltningen fraråder derfor at det gis konsesjon for utbygging Vassenden kraftverk noe Naturvernforbundet støtter.

Konklusjon

Naturvernforbundet går mot at denne konsesjonen for kraftutbygging i inngrepsfri norsk vassdragsnatur blir innvilget. Det vi legger mest vekt på i denne saken er reduksjonen av inngrepsfri natur, inngrep i trua og hensynskrevende naturtyper og arter og framtidens friluftsliv i området.

I tillegg vektlegger vi mangelfull kartlegging og konsekvensvurdering av utbyggingen på en eventuell bestand av rødlistearten elvemusling i Forslandelva og eventuelle rødlistearter av moser og lav i bekkekløfta langs Simaforsen.

Det er heller ikke bruk for krafta de nærmeste år. Ingen andre samfunnsinteresser taler for ei utbygging.”

Leirfjord Bondelag uttaler i brev av 11.12.07:

”Leirfjord Bondelag er et aktivt lokallag med ca 90 medlemmer. Lagets engasjement er i hovedsak rettet mot grunneiers rettigheter. Norges bondelag er engasjert på grunneieres side i kraftutbyggingsspørsmål, og vil være med å støtte og ivareta fallrettsnavers interesser. Vassenden og Øvre Forsland kraftverker, der grunneierne samarbeider med utbygger (Helgelands Kraft) er slike prosjekter som vi støtter.

Vi ser bl.a. følgende positive virkninger av slike utbygginger.

- *Et viktig bidrag for å skape aktivitet og følgelig "levende bygder"*
- *Økt verdiskapning på de respektive eiendommer*
- *Økte kommunale inntekter*
- *En viktig og av og til nødvendig inntekt for videre aktivitet på de enkle eiendommer*
- *Lettere daglig drift av eiendommer i form av veier som kan nyttes til skogdrift.*

Ut fra det som fremgår av konsesjonssøknader og fagrapporter er miljøkonsekvensen av disse utbyggingene svært små (vår vurdering). Når det gjelder Vassenden kraftverk og de antatte konsekvenser for fisk på grunn av endrede vannføringsforhold i Nord- og Sør elva, kom det frem på folkemøtet at det kun er ca 300 av totalt 16000 (knappe 2 %) fisk dette kan få konsekvenser for. Når da Øyvind Kanstad Hansen fra Ferskvannsbiologen mener at konsekvensene like gjerne kan bli positiv som negativ mener vi dette er lite å henge seg opp i. Når det gjelder Røyebestanden synes kanskje global oppvarming å være den største trusselen mot røya og det vil derfor være svært negativt å si nei til prosjekter som "sparer" miljøet for ca 60 000 tonn CO2 pr år.

Leirfjord Bondelag gir derfor sin fulle støtte til grunneierne og helgeland kraft, og ønsker at begge utbygginger blir realisert. Når det gjelder Vassenden kraftverk vil alternativ B være å foretrekke. Alternativene i Forslandsdalen synes å være forholdsvis likestilt, men ut fra produksjonen vil vi gå inn for alternativ A."

Leira Grendelag uttaler i brev datert 12.12.07:

"Etter at Forsland 1 kraftverk ble satt i drift (2003), har dette medført en del uventede konsekvenser for nærmiljøet i indre del av Leirfjord. Før det eventuelt gis klarsignal for oppstart av et nytt kraftverk i samme vassdrag (Forsland 2), ønsker grendeutvalget å rette søkelyset mot følgende forhold:

Nåværende situasjon.

Forsland 1 kraftstasjon er plassert tett ved utløpet av de to elvene som munner ut i Leira. Kraftstasjonen får vannet overført via tunnel fra Åselva, som opprinnelig munnet ut nesten en kilometer lenger ut i fjorden. Det opprinnelige utløpet var også isolert fra de to andre utløpene (Leirelva og Ranelva) av en lang bergtunge. Etter at kraftstasjonen ble satt i drift, går nå vannstrømmen fra denne på tvers av de to elvene som naturlig munner ut i Leira. Vannstrømmen fra kraftstasjonen er så sterk at den helt dominerer strømforholdene i indre del av Leirfjorden. Før gikk ferskvannsstrømmen ut på sørsiden av fjorden, mens den nå, etter at kraftstasjonen er satt i drift, går ut på nordsida av fjorden.

Konsekvenser for anadrome laksefisker.

Ranelva er hovedsakelig ei lakseelv, mens Leirelva har bestander av både laks, sjørørret og sjørøye. Sjørøyebestanden i denne elva er for øvrig den sørligste i landet av en anseelig størrelse. De "nye" strømforholdene har ført til at gytefisken ikke umiddelbart finner veien tilbake til oppvekstelvne. Dette viser seg i store konsentrasjoner av fisk nedenfor kraftstasjonen. Strømmen nedenfor kraftstasjonen er da naturlig blitt en ny fiskeplass. De som fisker i Leirelva og Ranelva, klager imidlertid på at det ikke er fisk av betydning å få i elvene

når kraftstasjonen er i drift. Fisken som søker mot kraftstasjonen, går også inn i kummen/dammen som danner utløpet av kraftstasjonen. Når kraftstasjonen stenges, har dette vist seg som ei effektiv fiskefelle. De fiskene som bli isolert i denne kummen, er et lett bytte både for rovfiske(kroking) og naturlige predatorer som oter og mink.

Det er også av stor bekymring at oppfisket kvantum av sjørøye i Leirelva de siste årene har sunket dramatisk (se fangststatistikk for elvene i Nordland).

Sjørøye:	År	Antall	Vekt(kg)
	2004	604	309
	2005	397	178
	2006	311	149
	2007	76	36

Før dette igjen var oppfisket kvantum godt over 500 kg. Om denne nedgangen skyldes de endrede strømforholdene i utløpet av elva, eller andre forhold (for eksempel klimatiske), er vanskelig å si. Mye sjørøye er i alle fall observert ved kraftstasjonen, og der har den naturlig "ingenting å gjøre".

Nedgangen i sjørøyebestandene i resten av Nord-Norge viser at denne fiskearten nå sliter - trolig på grunn av klimaendringene. Etersom Leirelva er det sørligste sjørøyevassdraget, må en anta at dette vassdraget er spesielt truet. En bør derfor ikke "legge sten til byrden" ved å lage forvirrende strømforhold i utløpet til vassdraget.

Problemer for småbåthavna.

Bryggevika marina ligger rett på andre siden av fjorden i forhold til utløpet av kraftstasjonen(150 - 200 m). Strømmen treffer nå tett på ytersiden av moloen og forårsaker betydelige straumbølger i tillegg til den kraftige ferskvannsstrømmen. Forholdene gjør inn- og utseilingen ugunstig særlig for mindre båter.

Støyproblemer for lokalbefolkningen.

Etter at vannet fra kraftstasjonen har passert utløpskummen, fosser det ut i ei steinrøys nedstrøms kummen. Dette forårsaker betydelige støyproblemer for lokalbefolkningen - særlig ved fjære sjø. Dette gjelder spesielt de boligene som ligger plassert foran kraftstasjonen. De landskapsmessige formasjonene i bunnen av fjorden (gropeformet), gjør at lydeffektene blir uforholdsmessig store. Å ha en foss som uten forvarsel "slår seg av og på" rett utenfor stuedøra til alle døgnets tider, kan enhver forestille seg er lite ønskelig. Særlig når støyen fra kraftstasjonen forstyrrer nattesøvn, forringer dette livskvaliteten for stedets beboere.

Området innerst i fjorden vil trolig bli et attraktivt boligområde i framtida, men det betinger at støyproblemene fra kraftstasjonen elimineres.

Manglende minstevannføring

Da Forsland 1 ble bygd, ble ønsket om minstevannføring nedstrøms inntaksbassenget ikke imøtekommet. En anslo tilsiget nedenfor inntaksdammen tilstrekkelig til å opprettholde det eksisterende livet i vassdraget. Det viser seg nå at denne vurderingen var feil. En økende gjengroing av vassdraget vanskeliggjør fiske - og er samtidig estetisk sterkt beklagelig. Denne

gjengroingen vil fortsette i økende grad etter hvert som årene går. De flomtoppene som gir overløp fra inntaksdammen, er ikke tilstrekkelig til å "renske opp" i vassdraget.

Avbøtende tiltak

I utgangspunktet kan man si at kraftstasjonen aldri skulle vært plassert på det nåværende stedet, men der elva i vassdraget har sitt naturlige utløp. En mulig løsning er å legge rør fra kraftstasjonen og ut på dypere vann, og samtidig bøye av vannstrømmen slik at den går rett ut fjorden. Dette vil redusere en del av dagens negative virkninger, men det vil ikke være den optimale løsningen. Problemene for de anadrome laksefiskene vil trolig fortsatt være store etter en slik omlegging. De vil fortsatt bli forvirret av den fremmede og sterke strømmen.

Den absolutt beste løsningen vil derfor være å føre vannet fra dagens kraftstasjon tilbake til der det hører hjemme - nemlig utløpet av Åselva. En tunnel fra kraftstasjonen og til elvas opprinnelige utløp, vil ikke bli mer enn 150 - 200 meter og løse alle nåværende problemer.

For å redusere gjengroingen av vassdraget nedstrøms inntaksdammen, bør det pålegges en akseptabel minstevannføring.

Konklusjon

Leira Grendelag understreker derfor på det sterkeste at det under konsesjonsbehandlingen blir tatt hensyn til forannevnte negative konsekvenser for lokalmiljøet i indre Leirfjord."

Finn Bjørsvik uttaler i brev av 6.12.07:

"Allemannsretten

Etter at Helgelandskraft startet sin nye produksjon direkte fra Dalvatnet er ikke framkommeligheten til Forslandsdalen med Simaforsen og Dalsvatnet, Austerdalen og Fjellstuvatnan tilgjengelig for allmennheten om vinteren. Dalvatnet er regulert, det var det ikke før, da det hadde fast vannstand hele året. Det utgjør en stor risiko for allmennheten, med fare for svak is i lange perioder, da vannet tappes, ofte i lange perioder med nedbør i form av regn om vinteren.

Dalvatnet har siden det ble første gang oppdemt, vært til hinder for bruk av dalen for allmennheten. Bruk av båt om sommeren er nødvendig, da det er forbundet med vansker og ikke uten risiko å passere et fjellparti etter Grindneset, særlig om vinteren da det er nesten umulig å komme seg den veien. Båt er ikke tillatt å ha der for allmenheten.

Derfor bør det bygges vei fra demningen til Dalvatnet og til den nye kraftstasjonen på sørsiden av vatnet, istedenfor som det er inntegnet nå, på nordsiden og bare fra Husfjellet og til kraftstasjonen. Om veien bør gå fra Langforsen det får utbygger ta stilling til. Hovedsak er at det skjeve forholdet (tilgjengelighet) som har vært siden utbyggingen fant sted (under krigen) og fram til nå bør rettes opp for allmennheten.

Som bruker har dette stor betydning for Leirfjords befolkning, ikke minst Leirfjord Idrettslag og friluftsmennesker. Det er, som vi alle vet, av stor betydning for god helse å bruke ("uberørt") naturen som rekreasjon, trening og opplevelser. I særlig grad når den er lett tilgjengelig som her, men samtidig så vanskelig å komme til. Så blir det et paradoks og ikke legge til rette for det, samtidig som det skjer en utbygging. Nå har vi en unik mulighet til å rette opp de skjevheter som har vært.

Denne veien vil på ingen måte ødelegge naturen rundt Dalvatnet. Det har på ingen måte eksisterende vei ført til, som ble bygd til Dalvatnet fra Langforsen på slutten av 1990-tallet av utbygger. Den har i særdeleshet ført til fysisk aktivitet, da veien brukes ofte av turgåere, uten at noe blir ødelagt av den grunn. Jeg vil tro at det vil være gunstig og en sikkerhet for utbygger å ha en vei helt opp til anlegget av miljøhensyn (Trafo-olje). Til transport av ikke minst maskiner for produksjon av energi og senere tilgjengelighet for kontroll og vedlikehold. I dag går det sammenhengende vei fra riksvei til demningen av Dalvatnet, som kun brukes av utbygger og grunneiere til motorisert ferdsel og slik bør det også være i framtiden.”

Søkers kommentarer til høringsuttalelsene

Søker har fått tilsendt alle innkomne høringsuttalelser og kom 22.7.08 med følgende kommentarer til disse:

”Generelle kommentarer til høringsuttalelser

Verdi vs Konsekvens:

Vi ser gang på gang at høringsinstanser kommenterer verdier både innenfor og utenfor prosjektområdet. Når det gjelder verdier utenfor influensområdet mener vi at dette kan nevnes, men at det på ingen måte må tillegges den vekt i utbyggingsspørsmålet som enkelte av høringsinstansene har en tendens til å gjøre. Verdier som blir upåvirket av de planlagte tiltak er ikke relevant å ta hensyn til i vurderinger av fordeler og ulemper i de konkrete prosjekt. Nettopp det faktum at de blir upåvirket er også grunnen til at de ikke er utredet og heller ikke tatt med som utredningstema når NVE fastsetter konsekvensutredningsprogram (KUP).

Dersom de aktuelle verdiene skulle befinne seg innenfor influensområdet er det ikke verdiene som skal ligge til grunn for NVEs innstilling i slike saker. Rødlistearter, naturtyper, landskap og friluftsliv kan i seg selv ha stor verdi men det er ikke dermed sagt at de påvirkes av det omsøkte tiltak. Det blir derfor en kombinasjon av verdi og grad av påvirkning som bør vektlegges da det er dette som er beslutningsrelevant.

Vi som utbygger legger ned store ressurser i tilpassning av de enkelte prosjekter. Dette for at konsekvensen for de verdifulle fagtema skal bli så små som mulig. Men dersom det er verdiene av de ulike forekomstene, bestander, områder og liknende som skal være bestemmende for prosjektets godhet synes det å være unødvendig med kostbare og omfattende konsekvensutredninger.

INON -områder

Inngrepsfrie naturområder synes å vektlegges tungt hos sentrale høringsinstanser og ikke minst hos interesseorganisasjoner. Vi får gang på gang høre om hvordan flere kvadratkilometer med inngrepsfri natur forsvinner som følge av kraftutbygging. Dette kan være riktig etter definisjonene av tyngre tekniske inngrep ifb med INON-kartlegging, men vi mener at bortfall av INON sier lite om det reelle bortfallet av "urørt" natur eller villmark slik dette kan forstås hos "folk flest". Mange peker på verdien av disse områdene i friluftsliv og reiselivssammenheng. Og mener verdien av slike områder vil øke i fremtiden. Vi mener at når folk ferdes i vår frie natur er det ikke fargen på INONkartet som er avgjørende for opplevelseskvaliteten og vi prøver derfor å gjøre våre inngrep så små som overhodet mulig, selv om dette ikke får betydning for bortfall av INON.

Fylkesmannen i Nordland viser ofte til St.prp. nr 1 (2004-2005) fra Miljøverndepartementet og arbeidsmål 2.2 som lyder som følger: "Sikre at gjenværende naturområde med urørt preg blir tekne vare på": Ut fra dette vil vi påstå at det blir feil å bruke INON-verktøyet direkte uten å gå mer i detalj på de enkelte tiltak. Vi mener at man hos sentrale høringsinstanser i større grad en før må begynne å vektlegge at tiltak kan gjennomføres samtidig som naturområdene bevarer sitt urørte preg. Dette er viktig for at vi som utbyggere skal motiveres til å tilpasse anleggene slik at inngrepene blir så små som overhode mulig.

Vi ønsker å planlegge våre anlegg på en slik måte at områdene for "folk flest" kan ha tilnærmet samme verdi etter en utbygging som det de hadde før utbygging. Men da må dette bli tatt hensyn til i en vurdering av godheten av de enkelte prosjekter.

En annen stor svakhet med INON er at det ikke overhodet tar høyde for topografi og tiltakenes omfang. Opplevelsen av urørthet kan absolutt være et kvalitetskriterium selv om INON-kriteriene ikke er tilfredsstillt. Dette innebærer at et inngrepsfritt område kan oppleves som urørt selv etter et inngrep. For eksempel vil man kunne ha inngrep i bunnen av en trang dal som reduserer INON (som ofte er tilfelle i vannkraftsaker), selv om dette ikke oppleves på toppen av fjellplatået som omkranser dalen eller i nabodalen.

På den andre siden kan nye inngrep i et område som oppleves som urørt, men ikke er definert som INON-område, kunne oppleves som negative. På bakgrunn av dette kan synlighetsanalyser være et bedre verktøy en INON.

Vi mener også at definisjonen av tyngre tekniske inngrep ikke er godt nok nyansert og at dette er pr i dag er et svakt punkt i INON -verktøyet . F.eks skilles det på spenningnivå på linjer (over/under 33 kV). Vi er vel skeptiske til at den potensielle differansen av en elektrisk ladning mellom to punkter er utslagsgivende for opplevelseskvaliteten i den norske fjellheimen. Og er av den oppfatning at en 22-kV luftlinje kan være et mye større inngrep og således føre til at områder oppleves som mye mer urørt enn det som er tilfelle i mange vannkraftsaker.

Reduksjon av INON vil altså kun være en indikasjon på en konflikt, men av ovennevnte grunner vil det være viktig å vurdere graden av konflikt konkret for hvert enkelt tilfelle. Vi mener også med bakgrunn i det ovennevnte at INON etter definisjonen ikke har noen direkte verdi i friluft- og reiselivssammenheng.

Vi håper med dette at INON-verktøyet kan brukes noe bedre og mindre absolutt, og ikke slik som enkelte høringsinstanser som nærmest betrakter INON som verneområder og som i liten grad vurderer omfanget av tiltakene.

Tillitt til fagutredninger

Vi ser gjentatte ganger at høringsparter trekker egne konklusjoner i utbyggingsaker. Dette på tross av at det er gjennomført grundige og omfattende utredninger. At interesseorganisasjoner trekker sine konklusjoner ut fra egne meninger og synspunkter er nok bare å regne med, men at Fylkesmannen som statlig forvaltningsorgan så til de grader går ut og trekker egne konklusjoner finner vi merkelig. Mange av synspunktene til Fylkesmannen er knyttet til lite dokumenterbar informasjon og konspirasjonsteorier fra verneorganisasjoner hvor det ofte trekkes inn aktiviteter eller verdier langt utenfor det aktuelle prosjektet.

I de aller fleste tilfeller hvor det gjennomføres konsekvensutredninger er disse utredningene det mest grundige som noen gang er gjort for det aktuelle området. Vi mener man da bør ha

særdeles god dokumentasjon dersom man ønsker å konkludere annerledes en det som er gjort i de ulike rapporter.

Helhetsvurdering

Vi som utbygger ser at man tilstedighet vurderer enkelttemaer i forbindelse med slike prosjekt og at man på bakgrunn av disse trekker sine konklusjoner uten å tenke helhet. Mange har også utarbeidet standard retningslinjer for vurdering av nye prosjekt. NVE er pålagt å tenke helhetlig mtp at de skal vurdere fordeler mot ulemper. Men også andre høringsparter kan med fordel tenke mer helhet en det man ser i dag. Fylkesmannen skriver f.eks at de generelt fraråder utbyggingsprosjekt som medfører til en reduksjon av mer enn 2 km² inngrepsfri natur. Dette går bare ikke. Det betyr at 20 prosjekter på 1 MW (ca 4 GWh) kan "spise opp" ca 40 km² med inngrepsfri natur, og dette med Fylkesmannens velsignelse. Samtidig som det i et større prosjekt, som representerer samme kraftmengde bare kan tillate bortfall av 2 km² av samme inngrepsfrie natur.

Status i Nordland

Nordland har pr dags dato 56 vernede vassdrag. Mest i hele Norge. I tillegg skal også Vefsna vernes som egentlig betyr alle vassdrag i den sørøstlige delen av Helgeland. I Nordland fylke er i dag 13,9 prosent av landarealet og 3,7 prosent av sjøarealet innenfor grunnlinjen vernet. Det er 197 verneområder i fylket. Av disse er 5 nasjonalparker, 18 er landskapsvernområder, 171 er naturreservat mens vi har 6 rene arts fredninger. Nordland fylke har et totalt areal på ca 38 327 km² dvs at etter at de nye nasjonalparkene er vedtatt vil ca 20 % av landområdene i Nordland være nasjonalparker og noe mer vil være vernet.

Når det gjelder INON-områder er ca. 54 % av arealet inngrepsfritt. Av dette arealet er 12 % villmarkspregede områder. Nordland er med dette på topp i Norge mtp. inngrepsfrie arealer. Det er derfor naturlig at Nordland kommer høyt også når det gjelder reduksjon av INON. Vi ønsker dog å peke på at det er mer en kraftutbygging som har ført til reduksjon av disse områdene.

Selv om vannkraftbransjen blir sett på som en "versting" på tross av kun et fåtall større utbygginger de siste tiårene, er det vegbygging i jord og skogbruket som står for mesteparten av bortfallet. På en god nummer to kommer vassdragsinngrep, energiproduksjon og energitransport. Fylkesmannen velger dog i sine uttalelser å betrakte alt dette som vannkraftutbygging.

Det er også grunn til å tro at dårlig kartgrunnlag er en betydelig årsak til bortfall. Vi har sett flere eksempler på inngrep som aldri har blitt registrert i direktoratet sitt kartgrunnlag. Og dersom vi melder dette inn kommer det som et økt bortfall i nyere tid selv om dette er inngrep som ble gjort tidlig på 1900-tallet. Slik vi ser det vil bortfallet øke i tiden fremover etter hvert som registreringene og kartgrunnlaget blir bedre.

Vi ønsker å poengtere at Nordland og Helgeland pr i dag er hardt belastet av vern, de fleste kommunene på Helgeland sliter også med fraflytting, og dersom også INON områder skal bli betraktet som et "sekundært" vern vil dette være svært begrensende for næringsutviklingen på Helgeland.

Oppsummering og kommentarer til innkommende uttalelser

Innledende kommentarer

Vi har gjennomgått de 13 høringsuttalelsene til konsekvensutredningen og konsesjonssøknaden for Øvre Forsland kraftverk i Leirfjord. De fleste høringsinstansene er positive eller har ingen innvendinger til planene. 4 høringsinstanser har vesentlige merknader til både konsekvensutredning og søknad.

Kort oppsummering

Nordland Fylkeskommune, Leirfjord kommune, Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet, Bergvesenet, Leirfjord bondelag, Kystverket og grunneier Sigurd Hoff har få eller ingen innvendinger til planene slik de er presentert.

Privatperson Finn Bjørsvik mener det i forbindelse med en eventuell utbygging av kraftverket bør bygges vei på sørsiden av vassdraget helt inn til kraftstasjonen for å øke allmennhetens tilgang til området.

Reindriftsforvaltningen, Fylkesmannen i Nordland, Norges Naturvernforbund avd. Nordland og Leira Grendelag har på ulike grunnlag innvendinger mot et eller flere av aspektene ved prosjektet. Disse uttalelsene vil her bli kommentert.

Flere høringsinstanser har kommentert utredningene. Med bakgrunn i utredningsprogrammet kan vi derimot ikke se at det er grunnlag for å si at utredningsplikten ikke er oppfylt.

Uttalelsene er for øvrig konsentrert om følgende fagtema:

- *Naturmiljø*
- *Reindrift*
- *Landskap*
- *Friluftsliv*

Vi vil i den forbindelse generelt si at utredningene i denne saken er konsentrert omkring kravene i utredningsprogrammet. Fylkesmannen i Nordland og Reindriftsforvaltningen i Nordland mener utredningene er for dårlige innenfor fagtema naturmiljø, friluftsliv og reindrift. Det er i hovedsak vektingen av verdier, omfang av påvirkninger og konsekvensgradering som er kommentert, og det er her flere steder faglig uenighet mellom utreder og høringsinstansene. Vi vil kommentere dette mer utfyllende senere i dette dokumentet.

Kommentarer til de enkelte høringsuttalelsene

Det er totalt kommet inn 13 uttalelser. Reindriftsforvaltningen, Norges naturvernforbund avd. Nordland, Leira grendelag og Fylkesmannen i Nordland har innvendinger mot prosjektet. Leirfjord Bondelag og grunneier Sigurd Hoff er positive til en utbygging. Disse fokuserer på økt verdiskapning på berørte eiendommer og lokalt i kommunen, og på at konsekvensene ser ut til å bli små. Leirfjord kommune har ingen innvendinger mot prosjektet, men krever at alt. A velges.

Kommunen forutsetter samtidig at prosjektet gjennomføres skånsomt og med avbøtende tiltak som foreslått i søknaden. Nordland Fylkeskommune anbefaler at det blir gitt konsesjon, og at

alt. A velges. Fylkeskommunen viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd. Fylkeskommunen oppfordrer til et nært samarbeid med reinbeitedistriktet angående detaljutforming av tiltaket, og at Fylkesmannens forslag til avbøtende tiltak tas inn i konsesjonsvilkårene.

Bergvesenet, Fiskeridirektoratet og Kystverket har ingen spesielle merknader knyttet til sine ansvarsområder. Havforskningsinstituttet er opptatt av overvåking av torskebestandene i fjordene, men vi kan ikke se at dette har relevans i denne saken. Riksantikvaren uttaler at de ikke vil avgi egen uttalelse i saken, men viser til egen uttalelse fra Nordland fylkeskommune. Privatperson Finn Bjørsvik er opptatt av at ferdseilen innover Forslandsdalen langs Dalvatnet har blitt umulig etter at innsjøen ble demt opp. Vi ser Bjørsviks poeng, men synes ikke det har spesiell relevans for denne saken.

Uttalelsen fra Leira grendelag omfatter utelukkende konsekvensene ved Forsland I kraftverk, og vi vil hevde at det ikke har relevans for behandling av søknaden om bygging av Øvre Forsland kraftverk. Den vil derfor ikke bli kommentert her.

Fylkesmannen i Nordland har avgitt en fylldig uttalelse.

1. Fylkevis planer

Fylkesmannen mener fylkesvis planer for etablering av småkraftverk ville gjort det mulig å sortere ut de minst miljøskadelige og mest lønnsomme prosjektene. Vi vil vise til at det er mange motstridende interesser i vårt samfunn, og vil i den forbindelse sitere fra regjeringsplattformen, eller Soria Moria-erklæringen (s. 52): "Eksisterende vannkraftstruktur må utnyttes bedre, og bruken av små-, mini- og mikrokraftverk må økes, uten å komme i konflikt med naturverninteresser. og videre på side 58: "Regjeringen vil i større grad utnytte potensialet som ligger i opprusting av eksisterende vannkraftverk og i bygging av små- mini- og mikrokraftverk."

Vi vil i denne forbindelse også vise til Olje- og energidepartementets retningslinjer for små vannkraftverk. Disse retningslinjene skal legges til grunn for NVEs konsesjonsbehandling frem til eventuelle fylkesvis planer foreligger. Følgende står innledningsvis i kap. 7: "Det er behov for å øke tilgangen på miljøvennlig, fornybar energi. Det er derfor ikke aktuelt å utsette behandlingen av alle prosjekter til den fylkesvis planleggingen er avsluttet. Samtidig kan det være hensiktsmessig å utsette behandlingen av prosjekter som er lokalisert i områder med særlig planleggingsbehov, og som kan gi en dårlig forvaltning av vassdragsressursene og miljøverdiene i området samlet sett." Her står ulike hensyn opp imot hverandre, og vassdrags- og miljømyndighetene må derfor sammen finne ut i hvilken grad disse to målene kan forenes, og hvorvidt det er et særlig planleggingsbehov i området.

2. Verneverdiene i vassdraget

Fylkesmannen fokuserer på verneverdiene i vassdraget. Som i uttalelsen til Vassenden kraftverk fokuseres det også her på elvemusling. Vi forstår ikke hvorfor Fylkesmannen fokuserer på elvemusling i denne saken. På den berørte strekningen i Forslandselva kan umulig elvemusling leve. Substratet på strekningen består av stor og små blokkstein og fjell i dagen. Potensielle leveområder for elvemusling i Forslandselva er nedenfor kraftstasjonsutløpet, og i Mølhusbekken og et par andre sidebekker. Så lenge dette prosjektet bygges uten regulering, og såfremt det bygges omløpsventil i kraftverket (begge deler er forutsatt) vil ikke elvemusling bli berørt.

Kløfta/elvegjelet ved Simaforsen inneholder den prioriterte naturtypen bekkekjøft og bergvegg. Fylkesmannen fokuserer på at inngrep skal unngås i slike naturtyper, og at viktige økologiske funksjoner skal opprettholdes.

3. Friluftsliv i influensområdet

Vi vil påstå at Forslandsdalen er tungt tilgjengelig i sommerhalvåret. Det er få personer som benytter dalen, men de få som benytter området benytter det ofte. På vinteren er det lettere å komme seg inn i dalen med ski. Det området som imidlertid benyttes mest er veien opp til inntaket til Forsland I kraftverk. Vi tror ikke det er slik Fylkesmannen skriver at dalen har potensial til å bli et viktigere område i fremtida. Sett i et regionalt perspektiv er ikke Leirfjord nært større befolkningsgrupper, samtidig som dette fjellområdet ikke skiller seg ut sammenliknet med langt lettere tilgjengelige og mer eksotiske reisemål i regionen.

4. Inngrepsfrie naturområder

Fylkesmannen fokuserer på verdien av inngrepsfrie områder i friluftslivssammenheng, og konkluderer samtidig med at de generelt fraråder utbyggingsprosjekter som medfører bortfall av mer enn 2 km² inngrepsfrie områder. Det vises her til Soria Moria-erklæringen, som bl. a. sier følgende: "Hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørte." Dette står imidlertid i motstrid til andre sentrale mål for samme regjering, som nevnt tidligere i dette dokumentet. Det ville ikke bli bygd mange nye småkraftverk i Norge dersom Fylkesmannen i Nordlands føringer for INON skulle bli fulgt opp av NVE.

Norges naturvernforbund avd. Nordland har i sin uttalelse fokusert på de samme tema som Fylkesmannen i Nordland. De tema som er tatt opp er allerede kommentert.

Reindriftsforvaltningen i Nordland fraråder i sin uttalelse at det gis konsesjon. De stiller spørsmålsteget ved om utredningene har tatt godt nok hensyn til at det berørte området er et viktig grønnbeiteområde på våren og forsommeren. Det brukes også på kjølige sommerdager/netter, på høsten og som flytteområde flere ganger i løpet av året. Reindriftsforvaltningen mener derfor at den store verdien av barmarksbeitene i dette området, skulle tilsi at konsekvensene vurderes å bli større enn det konsekvensutredningen kommer fram til.

Innledningsvis må vi si at vi er undrende til at reindriftsforvaltningen ikke har lest den fagrapport som er utarbeidet for reindrift. Det er ressurskrevende å utarbeide delrapporter, og det er viktig at delrapporter når frem til de som er målgruppen. Vi er usikker på hva som har skjedd - om NVE ikke har sendt ut delrapporten til de nevnte - eller om de har fått den men ikke lest den.

Reindriftsforvaltningen, reinbeitedistriktet og reieneierne burde være åpenbare mottagere av delrapporter om reindrift, og det blir vanskelig å forholde seg til kritikk som kun baserer seg på konklusjoner fra en mindre utfyllende beskrivelse av saken.

Reindrifta venter verdiene av de områdene de utnytter på en lite differensiert, måte. I uttalelser til så og si alle utbyggingssaker som planlegges i reinbeiteområder kan vi lese følgende standard formulering: "Området er av reindriften selv definert som svært viktige." Denne formuleringen er det umulig å motsi, fordi det kun er reieneierne selv som kjenner bruken. Ved å gradere viktigheten av delområder i et større område kunne reindriftsnæringa

ha fått større gjennomslagskraft og påvirkningsmuligheter i utbyggingssaker som er av stor betydning for dem.

Reinbeitedistrikt Toven har ikke uttalt seg negative til utbyggingen i det underlag de har sendt til Reindriftsforvaltningen.

Det har i hele planfasen vært en god kontakt mellom Bengt Renfjell (talspersonen for reinbeitedistriktet) og HK. Konfliktpotensialet i slike saker er erfaringsmessig svært stort, og HK ønsker å unngå dette ved god informasjonsflyt og dialog. Det har vært møter i forbindelse med utarbeidelse av melding og utredningsprogram, Renfjell deltok på befaring sammen med HK og utrederne sommeren 2006, og det har vært møter i forbindelse med høring av konsesjonssøknaden. HK har satt stor pris på den gode og tette dialogen, som har dempet konfliktgraden vesentlig, og som har bidratt til justering av prosjektet i favør av reindriften. Dette er i tråd med ønskene fra Reindriftsforvaltningen i Nordland i slike saker. HK ønsker i utgangspunktet å fortsette dialogen, men det er verken selvfølgelig eller enkelt slik saken nå har utviklet seg. Reinbeitedistriktet benytter nå en advokat som i sterke ordelag tar styring i saken, og som fører en kommunikasjonslinje som i svært liten grad maner til dialog og samarbeid. Reinbeitedistriktet har ikke uttalt seg til denne søknaden, verken på selvstendig grunnlag eller gjennom advokat.

Oppsummering

Det er kommet frem en del innvendinger og kritikk mot utredning av flere av fagtemaene. Vi vil hevde at de utredningene som er forelagt NVE er på et nivå som er tilstrekkelig i slike saker. SWECO har gjennomført nye intervju av tidligere reindrivere i området og andre lokalkjente. Det er lagt ved et notat og et referat fra samtalene. I notatet fra SWECO opprettholdes konsekvensvurderingen vedrørende fagtema reindrift. Både Vassenden og Øvre Forsland kraftverk vil dersom NVE krever det bli vurdert av advokat i forhold til om utbyggingene kan være i strid med folkerettens urbefolkningsvern. Fagrapportene for reindrift vil bli lagt til grunn for denne utredningen. Det vil også bli gjennomført tilleggsutredninger på dette tema dersom det er nødvendig.

For øvrig vil vi hevde at utredningsplikten i denne saken er oppfylt. De utredninger som foreligger bør være tilstrekkelig som beslutningsgrunnlag for myndighetene.”

Uttalelsen fra reinbeitedistriktet v/ advokat Geir Haugen ble mottatt etter at Helgelandskraft hadde kommentert de andre uttalelsene. Kommentarer til denne uttalelsen kom fra søker på e-post 1.12.08:

”I våre tidligere kommentarer til høringsuttalelsene argumenterer vi for at utredningen som er gjennomført på fagtema reindrift er dekkende for denne type saker og for den fasen prosjektet er inne i nå. Geir Haugen ser visst ut til å ha beskjeden kjennskap til KU-forskriften da han kommer på banen først etter at alle frister er gått ut. Disse innspillene skulle kommet i meldingsfasen hvor Reindriftsforvaltningen og distriktet var høringsinstans.

Vi har som nevnt tidligere hatt en god dialog med reinbeitedistriktet og de har også vært med på en egen befaring hvor konfliktområder i forhold til deres drift er gjennomgått. Og dersom man ser på deres høringsuttalelse fra meldingsfasen ser man at de er imøtekommet på de aller fleste områder.

At Haugen nå i ettertid kommer på banen med sin svært kreative tolkning av folkerett og urbefolkningsvern har vi valgt å se bort fra, da han utelukkende synes å ha økonomiske

motiver og hans tilnærminger til folkeretten synes å ha liten relevans i de omsøkte saker. Dette har vi også medelt Haugen i brevets form.

(...)”

Ytterligere utredninger

19.1.10 mottok NVE en 53 siders rapport, ”Vassdragsutbygging i Vassenden og Øvre Forsland - Konsekvenser for reindriften”, et resultat av ytterligere utredninger av konsekvenser for reindrift. Initiativet til nye utredninger og utarbeidelse av en ekstra rapport ble tatt av søker selv. NVE har ikke bedt om tilleggsutredninger av konsekvenser for reindrift. Vi valgte allikevel å sende rapporten ut på en begrenset høring. Rapporten er å finne på sakens egen nettside via www.nve.no/vannkraft.

Høringsuttalelser

Rapporten ble 8.3.2010 sendt på høring til de parter som allerede hadde uttalt seg i saken. Høringsfristen ble satt til 9.4.2010.

Reindriftsforvaltningen i Nordland uttaler i brev av 7.4.10 at de ikke har noen merknader til innholdet i rapportens kapitler 1 - 6, men presiserer:

”Vi vil imidlertid understreke at vår uttalelse ikke omfatter kapittel 7 i fagrapporten som går på kompensasjon for negative effekter som ikke lar seg avbøte. Vi anser spørsmål om erstatning som en sak mellom partene i saken dersom det blir gitt konsesjon til utbygging.”

Fiskeridirektoratet, region Nordland uttaler i brev av 22.3.10 at de ikke har merknader til rapporten.

Søkers kommentarer til innkomne innspill

Helgelandskraft har ikke kommentert innspillene til ny fagrapport om konsekvenser for reindrift.

NVEs oppsummering av saken

Innledning

Søker

Søker av utbyggingen er Helgelandskraft AS (HK). Helgelandskraft er et offentlig eid aksjeselskap med 14 kommuner som aksjonærer. Selskapet er delt inn i forretningsområdene kraftproduksjon, marked og nett, og de drifter ni kraftverk med en årlig middelproduksjon på til sammen 1007 GWh. De har kontorer i Mosjøen, Brønnøysund, Sandnessjøen og Mo i Rana.

Søknaden

Søknaden er datert 5.9.07. Det omsøkte prosjektet, Øvre Forsland kraftverk går ut på å utnytte fallet i Forslandselva til kraftproduksjon. Søknaden følger som vedlegg til dette bakgrunnsnotatet, og er i tillegg å finne på NVEs nettside www.nve.no/vannkraft.

HK har søkt om følgende tillatelser:

- Etter vannressursloven om bygging av Øvre Forsland kraftverk.
- Etter energiloven om bygging og drift av Øvre Forsland kraftverk, med tilhørende koplingsanlegg og jord- og sjøkabler.
- Etter forurensningsloven om gjennomføring av omsøkte tiltak.

Bakgrunnen for søknaden er at Helgelandskraft ønsker å øke egen produksjon av elektrisk kraft. Prosjektet vil dessuten kunne bidra til å forbedre kraftoppdekkingen både regionalt og nasjonalt, og øke Norges andel av ny, fornybar energi.

En realisering av prosjektet etter søknadens alternativ A, vil gi en beregnet årsmiddelproduksjon på ca. 33,7 GWh. Helgelandskraft har også søkt konsesjon til utbygging av Vassenden kraftverk i Storvatnvassdraget, et nabovassdrag i samme kommune. Søknadene er av NVE behandlet parallelt, og begge søknadene er behandlet etter plan- og bygningslovens bestemmelser om konsekvensutredninger. For aktuelle fagtema er samlet belastning av de to tiltakene vurdert, så langt det er mulig. Søknaden om utbygging av Vassenden kraftverk innebærer installert effekt mer enn 10 MW. NVE sender dermed sin innstilling til Olje- og energidepartementet. Søknaden om utbygging av Øvre Forsland kraftverk innebærer installert effekt på mindre enn 10 MW. NVE fatter selv vedtak i denne saken.

Beliggenhet og eksisterende forhold

Forslandselva (vassdragsnr. 153.2Z) ligger i Leirfjord kommune i Nordland fylke, og har utløp innerst (øst) i Leirfjorden. Vassdraget har et samlet nedbørfelt på 63,7 km². Forslandselva benyttes allerede til kraftproduksjon. Det første kraftverket ble bygget allerede i 1947, men dette er nå nedlagt. Dammen i Dalvatnet ble i 1998 restaurert, og vannet blir i dag ført i tunnel fra Dalvatnet ned til Forsland I kraftverk, som ble satt i drift i 2003. Forsland I ligger i Leira, der Forslandselva løper ut i Leirfjorden. Det er det eneste kraftverket i vassdraget som er drift i dag. Øvre Forsland kraftverk er en redusert versjon av Forsland II, som tidligere er behandlet i Samlet plan.

Utbyggingsplanene

Kart over området, med planlagte inngrep inntegnet slik det er vist i søknaden, følger som vedlegg.

Kraftstasjon og andre bygninger

Kraftstasjonen er planlagt plassert i dagen på kote 88, rett ved siden av elva nedstrøms Simaforsen. Grunnflaten blir på ca. 200 m². Søker vil at bygget på utsiden skal tilpasses terrenget rundt. Det er foreslått villmarkspanel og skifertak.

Det er planlagt å installere to Francis-turbiner, med samlet effekt på hhv. 9,95 og 9,2 MW for alternativ A og B. Ved en fallhøyde på 157 m (alt. A) og 141 m (alt. B) har disse turbinene slukeevne på hhv. 7,5 og 5,5 m³/s. Minste slukeevne vil ligge på ca. 1,1 og 1,3 m³/s.

Ved inntaket er det planlagt et lukehus på 3x3x3 m.

Dammer og vannveier

I alternativ A er det planlagt en terskel (2x25 m) ved det naturlige utløpet for Nedre Dalsvatn. Inntaket vil ligge ca. 75 m nord-øst for terskelen, på kote 245, og er planlagt som dykket inntak, med

betongplate og lukehus (3x4x3 m). Vannet skal føres til kraftverket via tunnel, bortsett fra siste strekket der berggrunnens beskaffenhet nødvendiggjør nedgravd/nedsprengt rør.

I alternativ B skisseres en sperredam (4x20 m) i Forslandselva, et stykke nedstrøms Nedre Dalsvatn. Inntaket, på kote 229, vil ligge 150 m nord for dammen, og er planlagt som dykket inntak, med inntaksrist og lukehus (3x4x3 m).

Veier, bru og kaianlegg

Fra kraftstasjonen skal det anlegges en 2 200 m permanent vei ned til Dalvatnet. Et stykke nedstrøms kraftstasjonen skal denne veien krysse elva. Det er planlagt løst ved å bygge en 13 m lang bru. Over Dalvatnet skal transport skje med båt, og det er tenkt kaianlegg (ca 8 x 5 m) i hver ende av vannet. Fra kraftstasjonen og frem til massedeponiet skal det anlegges midlertidig vei, som fjernes etter at anleggsperioden er over.

Massedeponi

Volumet av masser fra boring av sjakter, tunnel og nedlegging av rør vil være på ca 4 500 m³ for alternativ A og ca. 4 100 m³ for alternativ B. Deler av de uttatte massene er tenkt brukt til bygging av vei. Overskuddet deponeres ved tunnelutløpet. Søker mener det er en teoretisk mulighet for at deler av massene på sikt kan brukes til utbedring av skogsbilveier i området.

Elektriske anlegg

Fra kraftstasjonen er det planlagt å legge 22 kV jordkabel (ca. 2 200 m) i skulder til planlagt vei ned til Dalvatnet. Derfra vil en senket sjøkabel føre kraften videre gjennom Dalvatnet (ca. 1 600 m). Deretter legges jordkabel i skulder til eksisterende vei og inn mot Leirosen sekundærstasjon føres kraften i luftledning (ca. 2 600 m). Totalt er det snakk om 6,4 km kraftledning, alt på spenningsnivå 22 kV.

Det går allerede en 66 kV luftlinje langs Forslandsdalen, men denne har ikke kapasitet til kraften fra Øvre Forsland kraftverk.

Helgelandskraft divisjon Nett er netteier i området.

Tidligere utbyggingsalternativer

En regulering av Nedre Dalsvatn ble vurdert i en tidligere fase, men dette er av tekniske og miljømessige årsaker forkastet av søker.

Fallrettigheter og grunneierforhold

Tiltakshaver har inngått avtale med aktuelle grunneiere om fallrettigheter og de arealer som er nødvendig for bygging og drift av Øvre Forsland kraftverk.

Kraftproduksjon og utbyggingskostnader

Det er beregnet en årlig gjennomsnittsproduksjon på hhv 33,7 og 28,2 GWh for utbyggingsalternativ A og B. Fordelingen gjennom året blir ca. 20,6 og 17,9 GWh sommerkraft (1. mai – 30. september), og 13,1 og 10,3 GWh vinterkraft (1. oktober – 30. april).

Byggekostnadene er kalkulert til hhv. 85,3 og 80,5 mill. NOK (2007-priser) for alternativ A og B, noe som gir utbyggingspriser på 2,5 og 2,9 NOK/ kWh.

Forholdet til offentlige planer

Samlet plan

Forsland II kraftverk ble behandlet i Samlet plan i St. meld. nr. 60 (1991-92). Det var den gang planlagt en regulering på 17 meter i Nedre Dalsvatnet, hovedsakelig ved heving av vannstanden. Vannveien var planlagt som sjakt/tunnel, og det var planlagt adkomst med 8 km vei fra eksisterende dam i Dalvatnet og opp til Nedre Dalsvatnet. Prosjektet ble plassert i kategori II, gruppe 8 i Samlet plan. Konsekvensene ble vurdert som "store/svært store negative" for reindrift, "store negative" for friluftsliv og "middels negative" for naturvern, vilt og fisk.

I de alternativ som nå presenteres, er reguleringen tatt ut (det planlegges passiv regulering på 0,9 m) og store deler av anleggsveien er erstattet med båttransport. Prosjektet heter nå Øvre Forsland kraftverk. Parallelt med forhåndsmeldingen av dette prosjektet ble det søkt om flytting fra kategori II til kategori I i Samlet plan. I brev fra Direktoratet for naturforvaltning til HK datert 9.2.2007 ble slik flytting innvilget, for prosjektalternativene som den gang ble kalt B og C. Disse alternativene tilsvarer alternativ A og B i dagens søknad.

Verneplan for vassdrag

Forslandselva er ikke et vernet vassdrag. Det foreligger heller ingen kjente planer om vern.

Nasjonalparker og andre verneområder

Prosjektet vil ikke berøre områder som er vernet eller foreslått vernet etter naturvernloven.

Tiltakets forventede konsekvenser

Under gis en punktvis sammenstilling av forventede positive og negative konsekvenser av en utbygging, slik det kommer frem av KU og høringspartenes innspill. De antatt mest sentrale konsekvensene er nevnt først. Der ikke annet er oppgitt er forventede konsekvenser av tiltaket det samme for alternativ A og B.

Positive konsekvenser

- Kraftproduksjon: en realisering av Øvre Forsland kraftverk vil bidra til ca. 33,7 GWh ny, fornybar kraft pr. år. Bygges kraftverket ut etter alternativ B, vil det produsere om lag 28,2 GWh hvert år.
- Lokal og nasjonal økonomi: kraftproduksjonen vil generere inntekter til stat og kommuner. Naturressursskatt til Leirfjord kommune vil ligge på ca. 371 000 NOK/år, og Nordland fylkeskommune vil motta ca. 67 000 NOK/år. Kommunen vil i tillegg ha krav på eiendomsskatt. Eventuell overskuddsskatt tilfaller Mosjøen kommune, og grunnrenteskatt går til staten. Utbygging etter alternativ B vil medføre noe lavere inntekter.
- Skogbruk: kaianlegg og vei vil gjøre det enklere og mer kostnadseffektivt for grunneier å drive skogbruk.

- Sysselsetting: det vil i anleggsperioden være behov for ca. 15 – 20 personer. Om lag fem av disse kan hentes fra lokalmiljøet. I tillegg kommer behov for overnatting og bespising.
- Friluftsliv: kaianlegg og vei vil gjøre området lettere tilgjengelig for friluftslivsutøvere.

Negative konsekvenser

- Landskap og friluftsliv: sterkt redusert vannføring i Simaforsen vil redusere landskapsopplevelsen innerst i Forslandsdalen. Simaforsen er i tillegg et element i det samiske kulturlandskapet. Inngrep som vei, kaianlegg, inntaksdam, lukehus og kraftstasjon vil være fremmedelementer i terrenget som reduserer graden av urørthet. I alternativ B er inntaksdammen noe høyere, men planlagt i en smal kløft og vil ikke være spesielt synlig. Den oppdemmede innsjøen bak inntaksdammen i alternativ B vil imidlertid innebære en betydelig endring av landskapet.
- Reindrift: utbyggingen vil representere forstyrrende elementer og aktivitet for reindriften. Utover forstyrrelser i en anleggsperiode vil en utbygging av Øvre Forsland kraftverk i hovedsak føre til noe tap av beitemark og noe mer forstyrrende aktivitet, særlig i Forslandsdalen. Redusert vannføring nedenfor inntaksdammen vil på den annen side kunne være positivt for reinens trekk over elva. Alternativ B innebærer oppdemmingen av vann og oversvømming av et areal som er viktig for reindriften, som dermed vurderer dette som et dårligere alternativ.
- Naturmiljø: Fossekallen vil få redusert tilgang på næring, og eventuelle fuktrevende kryptogamer i bekkeløfta vil få mindre fossesprøyt. En noe kortere elvestrekning vil fraføres vann dersom kraftverket bygges ut etter alternativ B.

Vurdering av konsekvensutredningen

Forhåndsmeldingen ble sendt på høring i mai 2006. Konsekvensutredningen (KU) er utarbeidet med utgangspunkt i utredningsprogrammet (UP) som ble fastsatt av NVE 26.3.07.

I forbindelse med utarbeidelse av KU har Helgelandskraft i sin hovedrapport beskrevet konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn (inkl. hydrologi). I tillegg har de utarbeidet fått egne fagrapporter for temaene landskap, friluftsliv, naturmiljø, fisk, jord- og skogbruk, ferskvannsressurser, kulturminner, og reindrift. Etter høring av søknaden med KU, og gjennomføring av sluttbefaring, har HK på eget initiativ fått gjennomført ytterligere utredninger av konsekvenser for reindrift.

I løpet av vår vurdering vil vi kommentere de merknader som er kommet til de KU-rapporter som foreligger, samt ev. krav om tilleggsutredninger. Vi vil diskutere om disse kravene er beslutningsrelevante. Vi har også vurdert om det er dekning for slike krav i forhold til det fastsatte utredningsprogrammet.

Innkommne merknader og NVEs kommentarer

Flere av høringspartene har tatt opp forhold rundt eksisterende anlegg, spesielt Forsland I. Ikke alle innspillene anses som beslutningsrelevante i denne saken. Disse vil ikke bli kommentert. Erfaring fra manglende minstevannføring i tilknytning til Forsland I kan være nyttig kunnskap i denne saken, og dette er diskutert under merknader til konsesjonsvilkårene, post 1.

Innkommne kommentarer til innholdet i KU presenteres og kommenteres temavis.

Naturmiljø

Fylkesmannen i Nordland trekker frem usikkerheten rundt eksistensen av en bestand av elvemusling (*Margaritifera margaritifera*) i Forslandselva, og mulig sjeldne eller rødlistede kryptogamer i bekkekløfta ved Simaforsen. De mener det bør gjennomføres en bedre kartlegging av dette før konsesjonssøknaden kan ferdigbehandles. Norges naturvernforbund, avdeling Nordland påpeker det samme. Nordland fylkeskommune mener KU er mangelfull for den rødlistede arten oter (*Lutra lutra*).

Søker kommenterer at det umulig kan leve elvemusling på den berørte strekningen, grunnet uegnet substrat. De mener det er lenger ned i elva, nedstrøms utløpet av planlagt kraftverk, at elvemusling potensielt kan leve. NVE mener at KU på dette punktet er tilstrekkelig i forhold til de krav som ble satt i UP. Vi mener også at en eventuell tilleggsutredning med tanke på elvemusling ikke ville tilført beslutningsrelevant informasjon, siden det potensielle området for elvemusling er nedenfor berørt elvestrekning. I tillegg vil det bli satt krav om installasjon av omløpsventil ved en eventuell konsesjon.

Det er i KU-rapport for naturmiljø vist til eksisterende kunnskap, i tillegg har søker fått gjennomført egen befaring av bekkekløfta, der fremkommeligheten tillater det. NVE mener utredningen av bekkekløfta tilfredsstillende de kravene satt i UP, og at sannsynligheten for å få ytterligere beslutningsrelevant informasjon ved å pålegge tilleggsutredninger på dette feltet anses som liten.

Det er funnet spor etter oter i området nedstrøms kraftverket, men ikke i områder som blir direkte berørt av tiltaket. Livsgrunnlaget til oteren er hovedsakelig styrt av tilgangen på fisk. KU-rapport for fisk konkluderer med liten påvirkning i Forslandselva og sidebekkene. NVE er av den oppfatning at tilleggsutredninger av konsekvenser for oter ikke ville fremskaffet ny, beslutningsrelevant informasjon.

NVE mener KU for naturmiljø oppfyller de krav vi satt i UP, og at det foreligger tilstrekkelig informasjon for å kunne ta stilling til konsesjonsspørsmålet.

Friluftsliv og reiseliv

Fylkesmannen i Nordland mener verdien av inngrepsfrie områder i friluftsliv og reiselivssammenheng er for lite vektlagt gjennom KU. Dette er også nevnt av Norges naturvernforbund, avdeling Nordland.

I KU er det beskrevet og illustrert hvordan de planlagte inngrepene vil se ut. Det er tatt med i vurderingene at friluftslivskvalitet for mange henger sammen med opplevelsen av områdets urørthet. For andre friluftslivsutøvere er tilgjengelighet en viktigere faktor. Virkningene er utredet, og NVE mener KU på disse punktene oppfyller kravene vi satt i UP, og at søknad, KU og høringsinnspill danner tilstrekkelig grunnlag for å kunne ta stilling til konsesjonsspørsmålet.

Reindrift

Reindriftsforvaltningen i Nordland beklager at de ikke har sett den første KU-rapporten om reindrift, og uttaler at de dermed ikke har mulighet til å gå i detalj. De stiller allikevel spørsmål til om det er tatt godt nok hensyn til at det berørte området er et viktig grønnbeiteområde på våren og forsommeren. Driftsgruppa i Toven reinbeitedistrikt har formidlet egen uttalelse gjennom Reinbeitedistriktet der de krever at det blir gjennomført ny befaring for vurdering av alternativ veitrasé. Advokat Geir Haugen har også uttalt seg på vegne av reinbeitedistriktet. Advokaten viser til sin uttalelse i saken om bygging av Vassenden kraftverk, der han blant annet uttrykker at den KU som følger søknaden må anses for å være verdiløs. Hans begrunnelse er at utredningene ikke er gjennomført av "reindriftssakkyndig personell". Advokaten krever gjennomføring av ny KU.

Søker mener det er underlig at Reindrifftsforvaltningen ikke har lest fagrappport om konsekvenser for reindrift. NVE synes også dette er noe overraskende. At Reindrifftsforvaltningen ikke har lest rapporten mener vi at verken NVE eller søker kan klandres for, da alle KU-rapportene har vært tilgjengelige på NVEs konsesjonsnettsider. Nettsidene er åpne for alle med tilgang til internett. I tillegg er det informert om alle fagrapportene gjennom høringen. NVE mener tilgjengeligheten av fagrapportene har vært god nok, og at det derfor er overraskende at Reindrifftsforvaltningen ikke har satt seg inn i resultatene og at de allikevel stiller spørsmålstegn ved om utredningene er gode nok. De forhold Reindrifftsforvaltningen stiller spørsmålstegn ved – verdien av grøntbeiteområdene i Forslandsdalen om våren og forsommeren - er beskrevet i KU-rapporten og lagt til grunn for konsekvensvurderingen. Det er tatt hensyn til reinens følsomhet overfor forstyrrelser og at dette kan være et større problem på våren enn om høsten. NVE mener forholdet er tilstrekkelig belyst gjennom KU.

Høring av melding med forslag til utredningsprogram har vært gjennomført tidligere. Den fasen er tilbaketrukket for lang tid tilbake, og det er for sent for advokat Geir Haugen å komme med innspill til innholdet i utredningsprogrammet nå i søknadsfasen.

Driftsgruppa i Toven reinbeitedistriktet krever ny befaring for vurdering av alternativ veitrasé. Nye befaringer er gjennomført etter at innspillet ble sendt inn. Dette har søker meddelt NVE. Vi har ikke mottatt konkrete forslag til alternative veitraseer og forholder oss til omsøkte planer, der veien er tegnet inn nord for elva. Dersom mindre justeringer av veitrasé synes fornuftige, enten av hensyn til reindrift eller andre hensyn, kan dette gjøres som del av detaljplanleggingen. Vi påpeker imidlertid at det er den omsøkte traseen som er konsekvensutredet og vurdert i forbindelse med konsesjonsspørsmålet, og det er denne utbygger skal forholde seg til. Representanter for reindriffts-næringen skal få reelle muligheter til å ta del i beslutningsprosessen for de deler av planene som påvirker dem direkte slik at de kan medvirke i eventuelle justeringer.

I tillegg til rapporten om konsekvenser for reindrift har utrederne gjennomført intervjuer med tidligere reindrifftsutøvere i området og lokalkjente, og lagt ved et notat datert 7.4.2008, etter at høring var gjennomført. Dette har de gjort på oppdrag fra søker. NVE har ikke bedt om dette. Notatet konkluderer med at konsekvensvurdering i opprinnelig KU-rapport fastholdes. I 2009 tok søker på nytt initiativ til ytterligere utredninger. Utredningene er gjennomført av Vistnes og Danielsen, som har utarbeidet en ekstra reindrifftsrapport, datert 14.1.2010. Vi påpeker at NVE ikke har bedt om tilleggutredninger av reindrift i denne saken. Vi valgte allikevel å sende den ekstra rapporten ut på en begrenset høring. Gjennom høring av denne ekstra rapporten mottok NVE kun uttalelse fra Reindrifftsforvaltningen i Nordland, som ikke har merknader til innholdet. De presiserer imidlertid at rapportens kapittel omhandlende erstatning/kompensasjon ikke omfattes av deres uttalelse, da de anser dette spørsmålet som en sak mellom partene i saken.

Opprinnelig rapport om konsekvenser for reindrift dekker etter NVEs mening de krav som ble satt til utredninger i KU-programmet. NVE mener det ikke har vært behov for å be om tilleggsutredninger av konsekvenser for reindrift. NVE anser søknad med opprinnelig KU for reindrift som tilstrekkelig i forhold til det som ble fastsatt i utredningsprogrammet, og godt nok for å kunne ta stilling til konsesjonsspørsmålet, samt eventuelle justeringer og avbøtende tiltak. NVE mener videre at ekstra rapport om reindrift, datert 14.1.2010 ikke tilfører ny, beslutningsrelevant informasjon. Rapporten omhandler kompensasjon og erstatningsspørsmål, og vurderingene av dette er ikke adskilt fra konsekvensutredningene. Dette gjør det vanskelig å vurdere KU-delen av rapporten uten at erstatningsspørsmål blir en del av vurderingene. NVE mener derfor det er uheldig å legge for mye vekt på vurderingene i denne rapporten.

NVE mener at KU-rapporten om reindrift som fulgte søknaden dekker de krav som ble satt i KU-programmet, og at den sammen med søknaden danner tilfredsstillende kunnskapsgrunnlag slik at det kan tas stilling til konsesjonsspørsmålet.

NVEs vurdering av konsekvensutredningene

Det følger av § 8 første ledd i naturmangfoldloven at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Plan- og bygningslovens KU-forskrift legger føringer for utredning av planer som bygging av vannkraftverk, og presisering krav til utredninger i denne saken er av NVE fastsatt i eget KU-program.

Kunnskap om miljøvirkningene av vannkraftutbygging er generelt god. Det er imidlertid sjelden at alle virkninger kan forutsies helt eksakt. En viss grad av usikkerhet vil alltid være tilstede på enkelte områder. Der kunnskapen om miljøvirkningen er usikker, skal det tas høyde for å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 9. Det legges derfor stor vekt på avbøtende tiltak, som skal gjennomføres basert på standard vilkår fastsatt med hjemmel i vassdragsreguleringsloven.

Det er i denne saken gjennomført grundige fagutredninger. Konsekvensutredningene som følger søknaden er utarbeidet med utgangspunkt i KU-programmet NVE fastsatte 26.3.07, og etter de krav som settes i plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredninger.

Utbyggingens konsekvenser for følgende fagtemaer er utredet:

- Hydrologi
- Erosjon og sedimenttransport
- Is, vanntemperatur og lokalklima
- Forurensning og vannkvalitet
- Fisk og ferskvannsbiologi
- Naturmiljø
- Landskap
- Friluftsliv og reiseliv
- Reindrift
- Kulturhistorie, kulturminner og kulturmiljø
- Jord-, skogbruk og ferskvannsressurser
- Helsemessige forhold
- Næringsliv og sysselsetting
- Lokal og nasjonal økonomi
- Kraftproduksjon

Disse fagutredningene er lagt til grunn for søknaden. Etter vår oppfatning anses den samlede konsekvensutredningen å oppfylle de krav som ble satt i KU-programmet. Vi mener også at

kunnskapsgrunnlaget i denne saken er i samsvar med det krav til kunnskapsnivå som er satt i naturmangfoldloven § 8, tatt i betraktning sakens karakter og risiko for skade på naturmiljøet. I vår vurdering av risiko for skade har vi tatt hensyn til at de planlagte inngrepene vil skje i et område som er lite berørt av tidligere inngrep. Vi legger vekt på at risikoen for negative virkninger på naturmiljøet reduseres med avbøtende tiltak, jf. naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Konklusjon

Konsekvensutredningen for planene om bygging av Øvre Forsland kraftverk, sammen med foreliggende kunnskap, høringsinnspill og tiltakshavers kommentarer til disse, danner tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag slik at det kan fattes vedtak i saken. Vi legger til grunn at kravene i forskrift om konsekvensutredninger og det fastsatte KU-programmet er oppfylt, og at kunnskapsgrunnlaget oppfyller kravene i naturmangfoldloven § 8.

Vurdering av konsesjonssøknaden

Søknaden ble sendt på høring, kunngjort og lagt ut til offentlig gjennomsyn på vanlig måte i oktober 2007. I november 2007 ble det arrangert et offentlig informasjonsmøte der NVE informerte om saksgangen og søker orienterte om de tekniske planene og resultatene fra KU. I forbindelse med sluttbehandlingen har det vært befarings i planområdet, med representanter fra berørte parter og myndigheter, søker og NVE.

Gjennom høringen av søknad med KU, samt tilleggsutredninger, har NVE mottatt en del synspunkter på de opplysninger og vurderinger som er gitt. I tillegg er det fremkommet synspunkter på om, og i hvilken grad, de omsøkte alternativene for utbygging bør gjennomføres. Videre er det fremkommet forhold knyttet til eventuelle vilkår. I avsnittene "NVEs vurdering av konsesjonssøknaden", "Merknader til konsesjonsvilkårene" og "Andre merknader" vil de innkomne synspunktene bli kommentert.

Høringspartenes vurderinger

Innkomne høringsuttalelser er referert tidligere. De viktigste synspunktene er oppsummert nedenfor. Alle vesentlige krav omhandlende vilkår drøftes senere, i "Merknader til konsesjonsvilkårene."

Leirfjord kommune er positive til utbyggingen, og foretrekker alternativ A. Kommunen legger vekt på positive konsekvenser for sysselsetting i anleggsperioden, skatteinntekter til kommunen og positive effekter av den planlagte veien.

Fylkesmannen i Nordland ønsker ikke utbygging. Fylkesmannen legger mest vekt på reduksjon av inngrepsfri natur og negative konsekvenser for dagens og framtidens friluftsliv. De uttaler på den annen side at de er mer negative til utbygging av det omsøkte Vassenden kraftverk. Videre sier de at dersom det gis konsesjon til bygging av Øvre Forsland kraftverk, ønsker de at alternativ B velges, da de anser dette som mer skånsomt for landskap og friluftsliv. Fylkesmannen kommer med en rekke forslag til avbøtende tiltak.

Nordland fylkeskommune er positive til planene, og går inn for alternativ A. Fylkeskommunen ber ellers om at søknadene om utbygging av Øvre Forsland og Vassenden kraftverk sees i sammenheng, og at den samlede belastningen vurderes, også i anleggsfasen. De ber videre om at det legges opp til et nært samarbeid med reindriften, og at fylkesmannens forslag til avbøtende tiltak etterkommes.

Reindriftsforvaltningen i Nordland fraråder innvilgelse av konsesjon. Dersom konsesjon innvilges, anser de alternativ A som mest skånsomt for reindriften, og påpeker at samarbeid om god detaljplanlegging er viktig for å unngå store ulemper.

Driftsgruppa i Toven reinbeitedistrikt beskriver hvilke områder som er viktige for reindriften, hvilke inngrep som trolig blir mest konfliktfylte for dem, og de kommer med forslag til avbøtende tiltak.

Advokat Geir Haugen, på vegne av Røssåga/Toven reinbeitedistrikt uttrykker ikke eksplisitt et positivt eller negativt standpunkt til gjennomføring av planene, men fokuserer på erstatning, og at gamle og nye utbygginger skal sees i sammenheng.

Sigurd Hoff, sønn av grunneier, har uttalt **på vegne av grunneierne**, at de er for utbygging, og ønsker at alternativ A velges. De ser positive effekter av ny vei til bruk i forbindelse med skogsdrift, kaianlegg for transport av tømmer og utstyr, enklere adkomst til fiske- og jaktområder, og at de slipper å benytte helikopter for å drive elgjakt i området.

Norges naturvernforbund, avdeling Nordland er negative til prosjektet. De argumenterer med tap av inngrepsfri natur (INON), overskudd av produsert kraft i regionen og manglende kapasitet for utføring av denne, redusert vannføring i den prioriterte naturtypen bekkekløft, Simaforsens verdi som landskapselement og de sekundære effektene for friluftslivet.

Leirfjord Bondelag stiller seg positive til planene, og ønsker at alternativ A blir valgt. Bondelaget fokuserer på positive effekter for aktiviteten i bygda, økt verdiskapning og lettere daglig drift på de aktuelle eiendommene, og inntekter til kommunen.

NVEs vurderinger

Konsesjonsbehandling etter vannressursloven innebærer en konkret vurdering av de fordelene og ulempene et omsøkt prosjekt har for samfunnet som helhet. Det er kun enkelte konsekvenser av tiltaket som det er hensiktsmessig å tallfeste og som kan omtales som prissatte konsekvenser, for eksempel energiproduksjonen og ulike skatteinntekter. De aller fleste konsekvenser ved etablering av et vannkraftverk med tilhørende infrastruktur, er såkalte ikke-prissatte konsekvenser, hvor effekten av tiltaket ikke tallfestes. Miljøkonsekvensene blir oftest synliggjort gjennom kvalitative vurderinger. Vurdering av om det skal gis konsesjon til et omsøkt prosjekt eller ikke, er derfor i stor grad knyttet til en faglig skjønnsvurdering. NVE legger til grunn at de utredningene som er gjort, sammen med innkomne høringsuttalelser og søkers kommentarer til disse, gir tilstrekkelige opplysninger om verdier og konsekvenser av en gjennomføring av det omsøkte tiltaket.

I det følgende vil NVE drøfte og vurdere de ulike forhold ved det omsøkte prosjektet. Sammen med vurderinger av aktuelle avbøtende tiltak, legger dette grunnlaget for NVEs konklusjon og vedtak i saken.

Fallrettigheter og grunneierforhold

Søker har opplyst at de har avtaler med grunneiere på de eiendommene vannfallene ligger på. Disse eiendommene skal også dekke mesteparten av traseene for planlagt nett. Kabel for utføring av kraft legges i veien så langt det er mulig. Det er HK som vil eie veien. Avtale med øvrige berørte grunneiere vil bli skrevet når detaljplanleggingen av trasé er ferdig. I søknaden er det vedlagt kart over mulige berørte grunneiere.

Utbyggingsalternativer

Søkers hovedalternativ (A) innebærer inntak av vann fra Nedre Dalsvatn (ca. kote 245), som skal føres i sjakt, tunnel og rør gjennom et om lag 157 meters fall ned til planlagt kraftverksstasjon (ca. kote 88). Det er ikke planlagt regulerte magasin, men søker ønsker å utnytte Nedre Dalsvatn som dempingsmagasin etter nedbørperioder, slik at perioden kraftverket kan være i drift forlenges. En terskel (2 x 25 m) ved utløpet av Nedre Dalsvatn vil være nødvendig. Søker ønsker å utnytte vannmengden mellom kote 245,1 og 246 (0,9 m). Effekten av dette er beregnet til å kunne øke produksjonen med ca. 1,8 GWh/år. Vannstanden i Nedre Dalsvatn varierer naturlig allerede i dag, og 1 m variasjon er ikke uvanlig store deler av året. Det er målt opptil 2,8 m variasjon i løpet av et år.

Inntaket plasseres ca. 75 m oppstrøms terskelen. Det blir utformet som dykket inntak med inntaksrist og stengeanordning. Synlige elementer vil være en betongplate som vannet renner inn under, og et lukehus (3 x 4 x 3 m) på land, plassert slik at det ikke er i veien for dyretråkk. Vannet skal først føres 600 m gjennom boret sjakt, 65 m gjennom tunnel og 50 m gjennom rør i tunnel. De siste ca. 155 m må vannet føres i rør, da berggrunnen ikke er egnet for tunnelføring. Røret skal i følge søker graves eller sprenges ned og terrenget skal tilbakeføres så nær dagens situasjon som mulig.

Det er søkt om å anlegge kraftverkstasjonen i dagen, så nær Forslandselva som mulig, på ca. kote 88. I kraftverket er det planlagt installert to Francis-turbiner med samlet effekt på ca. 9,95 MW.

Fra kraftverket og ned til Dalvatnet er det planlagt 2,2 km permanent vei. Veien må krysse Forslandselva, og det er foreslått løst ved å bygge en bro på egnet sted nedstrøms utløpet. Transporten over Dalvatnet skal i følge søknaden skje med båt, slik at det ikke blir nødvendig å anlegge vei langsmed hele vannet. I så fall er det behov for kaianlegg / flytebrygger (ca. 8 x 5 m) i hver ende av vannet. Inntaket skal bygges veiløst.

Tunnelsprenging vil generere en del masser (ca. 4 500 m³). Noe kan knuses og brukes i forbindelse med nedgraving av rørgaten. Overskuddsmasser deponeres i tipp, som er tenkt plassert i eksisterende ur ved påhugget i Forslandsdalen.

For utføring av den produserte kraften er det søkt om 2,2 km jordkabel lagt i grøft til den planlagte veien, fra kraftstasjonen ned til Dalvatnet. I Dalvatnet senkes 1,6 km sjøkabel. Fra den andre enden av Dalvatnet skal kabelen gå videre i grøft til eksisterende vei og deretter i luftlinje, frem til Leirosen koplingsstasjon. Totalt er det søkt om ca. 6,4 km kraftledninger. Arealbruken blir for alternativ A til sammen 13,3 daa.

Søknadens alternativ B innebærer flytting av inntaket ned til kote 229, noe som gir et samlet fall på 141 m. En sperredam (4 x 20 m) vil da bli plassert i Forslandselva. Volumet av masser fra tunnelsprenging vil bli noe mindre dersom alternativ B realiseres (4 100 m³), men lengden på strekningen med nedgravd rørgate vil trolig måtte bli noe lenger. To Francis-turbiner med samlet effekt på 9,2 MW vil bli installert, og arealbruken blir ca. 26,2 daa. Oppdemmet areal ovenfor inntaket utgjør 10 daa. Utover dette er utbyggingsplanene like for begge alternativene.

Produksjon, utbyggingskostnader og ressursutnyttelse

Årlig snittproduksjon er beregnet til 33,7 GWh for alternativ A og 28,2 GWh for alternativ B. Fordelingen gjennom året vil være hhv. 13,1/10,3 GWh vinterkraft, og 20,6/17,9 GWh sommerkraft. Byggekostnaden er beregnet til hhv. 85,3 og 80,5 millioner kroner (2007-priser), med tilhørende utbyggingspris på 2,53 og 2,85 kr/kWh.

Ut i fra en teknisk / økonomisk vurdering har NVE ingen innvendinger mot prosjektet. Alternativ A gir mest produksjon og har best lønnsomhet. I tråd med energiloven er det utbyggers eget ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten.

NVE kan ikke se at det finnes åpenbart bedre alternativer enn det omsøkte prosjektet for å utnytte energiressursene i denne delen av Forslandselva. Vi kan heller ikke se at prosjektet vil komme i direkte konflikt med andre planlagte eller eksisterende kraftverk.

Vurdering av konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn

Hydrologi, lokalklima og sedimenttransport

Nedbørfeltet (36 km²) er preget av snaufjell (90 %), og vannføringen reagerer relativt raskt på endrede nedbørsforhold. Snødekkingsgraden er opp til 250 dager i året. Årsmiddeltemperaturen ligger på mellom null og fire grader, og mye av tilsiget er styrt av snøsmelting.

I 2006 ble det etablert vannstandslogger i Nedre Dalsvatn. Serien derfra er meget kort, og det er data fra vannmerket 153.1 Storvatn som er brukt til arbeidet med søknaden og KU.

Maksimal og minimal slukeevne er i søknadens alternativ A satt til 7,5 og 1,1 m³/s. I alternativ B er disse satt til 7,7 og 1,2 m³/s. Maks. slukeevne tilsvarer i alternativ A 200 % av middelvannføringen (3,76 m³/s). Antall dager med høyere vannføring enn maksimal slukeevne ligger for begge alternativ på 53, 92 og 13 dager, for et hhv. middels, vått og tørt år. Disse dagene vil det gå vann over inntaksdammen, gitt at det ikke blir dempet i magasinet. For alternativ B er det ikke snakk om demping i et inntaksmagasin. For et middels år vil flomepisoder med overløp hovedsakelig opptre om høsten og tidlig om vinteren. Antall dager med lavere vannføring enn minimum slukeevne vil ligge på 139, 74 og 257 dager for hhv. middels, våte og tørre år. Antallet er tilnærmet likt for begge alternativ. Søkers forslag til minstevannsslipp er inkludert i disse beregningene.

Vurderingene av konsekvenser for temperaturforhold og lokalklima er basert på skalerte målinger fra stasjonen "Leirfjorden." Månedsmiddeltemperaturen i prosjektområdet er under null fra midten av november til slutten av mars måned. Det forventes ingen temperaturendring i Nedre Dalsvatn som konsekvens av en utbygging, men is i strandsonen kan sprekke opp som følge av hyppigere vannstandsvariasjoner. Redusert vannføring kan føre til noe høyere sommertemperaturer på berørt elvestrekning. Nedenfor utløpet kan sommertemperaturene bli noe lavere fordi vannet er ført i tunnel. I vinterperioder med stort tilsig kan det dannes råk ved utløpet.

Det er svært lite løsmasser rundt den berørte strekningen av elva. Der elva renner ned i Forslandsdalen og terrenget slaker ut, like ved planlagt plassering av kraftverket, er det en del store steinblokker, som trolig er avsatt under flomperioder. Det forventes ingen betydelige endringer i erosjon eller massetransport som konsekvens av en utbygging.

Minstevannsslipp

Søker foreslår, og har i sine beregninger lagt til grunn et minstevannsslipp på 0,2 m³/s om våren (mai - juni), 0,6 m³/s om sommeren (juli - august), 0,2 m³/s om høsten (september - oktober), men ingenting resten av året. Forslaget til vannslipp utgjør en teoretisk produksjon på om lag 1,5 GWh. NVE setter som regel vilkår om vannslipp hele året i dagens konsesjoner. Dette for å ivareta livsvilkårene til vassdragstilknyttet flora og fauna på en tilfredsstillende måte. Et minstevannsslipp på 0,2 m³/s i vinterhalvåret (november – april), i tillegg til søkers forslag, utgjør i seg selv et kraftpotensial på ca.

1,15 GWh. Forventet årsmiddelproduksjon for kraftverket uten slipp av minstevannføring er 35,2 GWh.

Alminnelig lavvannføring er beregnet til 0,28 m³/s, og 5-persentil for sommer og vinter til hhv. 0,74 og 0,21 m³/s. Slipp av 5-persentil i perioden søker definerer som sommer (juli - august) og alminnelig lavvannføring resten av året (september – mai) utgjør en teoretisk produksjon på ca. 4,66 GWh, mens slipp av alminnelig lavvannføring hele året utgjør et potensial på 3,21 GWh.

Landskap og friluftsliv

Høyden over havet varierer i prosjektområdet mellom ca. 0 og 250 meter, omtrent opp til skoggrensa. Leirfjord kommune har avsatt området som LNF-område i sin arealdel av kommuneplanen, og området inngår i landskapsregion 32; Fjordbygdene i Nordland og Troms, underregion 1; Velfjorden/Vefsnfjorden. Fire landskapsområder er definert; ytre del av Forslandsdalen, Dalvatnet, indre del av Forslandsdalen og Simadalen med Dalsvatnan.

Den ytre delen av Forslandsdalen, som går fra innerst i Leirfjorden og opp til dammen i Dalvatnet, utgjør et åpent landskap med avrundede landformer. Langforsen nedstrøms dammen har sterkt redusert vannføring, da mesteparten av vannet benyttes i Forsland I kraftverk. Området har allerede i dag en del tekniske inngrep. Planlagte inngrep her er jordkabel og luftledning for utføring av strøm. Inngrepene vil ha begrensede konsekvenser for landskap og friluftsliv.

Dalvatnet er oppdemmet og regulert. Vannet benyttes til kraftproduksjon i Forsland I kraftverk. Reguleringen utgjør sjelden mer enn 1 m senking, og er derfor ikke spesielt synlig. De hyppige vannstandsendingene har tidvis innvirkning på fremkommeligheten over isen vinterstid, opplyser en av høringspartene, som også vektlegger allemannsretten og etterlyser plan for vei langs Dalvatnet for enda bedre tilrettelegging for friluftsliv. I nordenden av vannet er det flere tekniske inngrep i dag, og det går en 66 kV kraftledning innover dalen. I Dalvatnet er det planlagt senket sjøkabel og et kaianlegg i hver ende. I vannets nordende er det allerede i dag flere inngrep. I sørenden vil kaianlegget være et nytt inngrep i et ellers nokså urørt terreng. Kaianleggene forventes ikke å dominere i terrenget, og vil ikke medføre nevneverdige negative konsekvenser. Kaiene kan på den annen side føre til positive effekter ved å legge til rette for økt friluftslivsaktivitet. Det vil bli lettere å ta seg inn til de indre delene av Forslandsdalen med båt. Vei langs hele vannet ville gjort indre del av Forslandsdalen enda mer tilgjengelig, men ville trolig blitt et nokså dominerende inngrep. I tillegg er det for reindriftens del uheldig med en betydelig økning i trafikken inn og ut av området. Gjennom detaljplanene må de planlagte inngrepene utformes på en slik måte at de er minst mulig i konflikt med landskapsopplevelsen og samtidig tilrettelagt for friluftsliv.

Den indre del av Forslandsdalen (ovenfor Dalvatnet) er en bred og åpen glacial dal der Forslandselva stedvis meandrerer i dalbunnen. I dalsidene er det både urer av rasmateriale og raviner i morenedekke. Vegetasjonen er preget av gran- og furuskog, med innslag av løvskog og enkelte myrområder. I sørenden av dalen finner vi Simaforsen, det mest særpregede landskapselementet med et fall på om lag 70 m. Fossen er godt synlig og oppleves som et fremtredende landskapselement ved stor vannføring dersom en oppholder seg inne i dalen. Oppsiktsvekkende er også kontrastene mellom de lavereliggende, grønne områdene og de omkringliggende, avrundede fjelltoppene på opptil 700 moh. En 66 kV kraftledning går gjennom dalen på nordsiden, og hele dalen er dermed definert som inngrepsnært i INON-sammenheng. Inngrepene er dog lite iøyenfallende, og dalen vil av de fleste oppleves som nokså urørt.

Simaforsen vil få sterkt redusert vannføring dersom planene realiseres. Fossen som landskapselement vil i store deler av året gå tapt. Slipp av minstevannføring kan bøte på dette til en viss grad, og i

flomperioder vil fossen være synlig, men størsteparten av året vil den så vidt kunne skimtes inne i bekkeløfta. For landskapsopplevelsen og friluftslivet vil dette være negativt. Det fremkommer av KU at det ikke er mange friluftsutøvere i området per i dag. I Direktoratet for naturforvaltnings database "Naturbase" er området markert som et viktig friluftsområde. Det er ikke satt noen nærmere verdi på området og bruksfrekvensen er heller ikke registrert. Fossen oppleves antakelig av relativt få mennesker på nært hold, men den er også synlig på litt lenger avstand ved store vannføringer, noe som trolig oppleves av flere. KU-rapporten for landskap inneholder bilder av Simaforsen ved forskjellige vannføringer. Ut i fra disse bildene ser vi at det skjer en betraktelig endring når vannføringen går fra 1,83 til 3,84 m³/s (rapporten inneholder ikke bilder av fossen ved vannføringer mellom disse størrelsene). Med en vannføring på 3,84 m³/s er fossen godt synlig på avstand, mens den er mindre synlig når vannføringen er 1,83 m³/s. Fossens verdi for landskapsopplevelsen endrer seg betydelig et sted mellom disse vannføringene. Hydrologirapporten viser at det i løpet av et middels år vil være seks episoder med vannføring over 3,8 m³/s (ovenfor utløpet) etter en utbygging. Episodene med høyest vannføring vil opptre i november og desember, men betydningen for landskapsopplevelsen og friluftslivet er antakelig ikke så viktig på den tiden av året. Det vil være tre til fire episoder med "høy" vannføring i løpet av sommersesongen; juni, juli og august/september, en periode når fossens verdi som landskapselement trolig er høyest.

Vannet er planlagt ført i tunnel bortsett fra det siste strekket, der det planlegges nedgravd/nedsprengt rør tildekket med stedegne masser. Masser fra tunnelføring skal brukes til anlegging av vei så langt det er mulig. Eventuelle overskuddsmasser plasseres i tipp. Plassering og utforming av eventuell tipp avklares gjennom detaljplanene. Det skal tas hensyn til landskapet ved utforming av tipp, og i den sammenheng må tildekking og såing vurderes. Anleggsvei fra kraftstasjon til tunnelpåhugg fjernes etter at anleggstiden er over.

Den over 2 km lange, permanente grusveien som er planlagt gjennom dalen vil trolig bli det mest synlige, fysiske inngrepet. Veien vil bli ca. 4 m bred, og jordkabel er tenkt lagt i veiskulderen. Det vil trolig bli en utfordring å anlegge vei over ravinekløftene og fjellhammerne i dalen. Dersom veien ikke anlegges på en skånsom måte, vil en kunne få omfattende og varige sår i landskapet. Store skjæringer og fyllinger må unngås så langt det er mulig, og bør dekkes til med stedegen jord og vegetasjonsholdige masser helt inn til grusdekket. Planting av stedegen vegetasjon og bruk av lokal stein til autovern bør vurderes. Ved planering og arrondering må det tas hensyn til terrenget rundt. Etablering av kulverter blir nødvendig dersom veien skal krysse noen av sidebekkene. Dersom veien skal krysse sidebækker som fungerer som gyteområder bør det vurderes å bygge en liten bro over elva som alternativ til kulvert. Detaljene rundt utforming av veien avklares gjennom detaljplanene.

Det skal ikke anlegges vei langsmed Dalvatnet, og transport videre innover dalen må derfor skje med båt og deretter til fots, med sykkel eller liknende. Dette vil naturlig begrense bruken av Forslandsdalen, men samtidig åpne for det tilrettelagte friluftslivet. Området blir lettere tilgjengelig enn det er i dag, men bruk av motoriserte kjøretøy unngås i stor grad når veien i indre Forslandsdalen ikke er tilknyttet eksisterende veinett. Eventuelle små justeringer av veitrasé og endelig utforming av kaianlegg, eventuelle broer og kulverter, med mer, avklares gjennom detaljplanene.

Verdien av Simaforsen som landskapselement vil synke betraktelig, og området preg av urørthet vil reduseres, hovedsakelig på grunn av den planlagte veien. INON-kategorier vil ikke bli påvirket. På den annen side vil veien gjøre området lettere tilgjengelig, og som en positiv effekt kan antall friluftsutøvere øke noe. Dette vil trolig ha størst effekt for det lokale friluftslivet. Det er ikke trolig at en utbygging vil få konsekvenser for nasjonalt friluftsliv eller reiseliv. Gjennom detaljplanene er det viktig at eksakt veitrasé utformes på en slik måte at de negative konsekvensene for landskapet og friluftslivet blir minst mulig.

De høyest beliggende delene av planområdet, Simadalen med Dalsvatnan, er som landskapsrom avgrenset av Mølnhusfjellet i sør, og Ørnstolen og Simahatten i nord. Her er lite vegetasjon, og fjellbjørka dominerer, sammen med noe mose, lyng og lav. Rester etter morenerygger stikker ut som nes i vannene, og er med på å gi området et særpreg i et ellers nokså typisk fjellområde. Området er uten tekniske inngrep og planlagte inngrepssteder ligger i INON-sone 2 (1-3 km fra inngrep). Dersom prosjektet realiseres vil et areal på 0,4 km² bli omdefinert fra "villmarkspreget" til "sone 1". Dette nå "villmarkspregede" området ligger et godt stykke unna prosjektområdet, og de planlagte inngrepene og terrenget rundt er av en slik art at en realisering av planene antas å ikke ville påvirke opplevelsen av urørthet i de nå "villmarkspregede" områdene. Noe mer INON-areal vil måtte omdefineres ved valg av alternativ A i forhold til alternativ B.

Realisering av alternativ A vil føre til bygging av inntaksdam ved utløpet av Nedre Dalsvatn. Alternativet medfører ingen oppdemninger. Magasinet vil bli brukt til demping etter nedbørsepisoder, men ikke med variasjon mer enn 1 m, som er innenfor dagens naturlige variasjon. Vannstandsendingene vil trolig opptre hyppigere, og isen i strandsonen vil kunne sprekke opp om vinteren. Det forventes ikke at dette vil skape nevneverdige problemer for kryssing av vannet med ski eller snøscooter. En utbygging etter alternativ B vil føre til kortere strekning med redusert vannføring. Inntaksdammen legges lenger ned i elva, et sted det antas at få friluftsutøvere oppsøker. Alternativet fører på den annen side med seg et oppdemmet areal på om lag 10 daa, som vil føre til en betydelig endring av landskapet. Uansett valg av alternativ vil det bli behov for et lite lukehus. Med god tilpasning til terrenget og landskapet rundt antas ikke lukehuset å bli et fremtredende inngrep. Utforming og eksakt plassering av terskler og lukehus avgjøres i detaljplanene.

Minstevannsslipp av hensyn til landskap og friluftsliv

Søker har dokumentert hvordan Simaforsen ser ut ved forskjellige vannføringer ved hjelp av et automatisk kamera som i 2006 tok bilder av fossen i periodene 24. mai til 27. juni og fra 17. august til 13. september. Bildene viser stor variasjon i vannføringen, som er tallfestet i målestasjon ved utløpet av Nedre Dalsvatn. Bildene viser at fossen ved en vannføring på 0,27 m³/s nærmest er usynlig på avstand, i deler av fossen kan en tynn vannstreng skimtes, men fossen er så å si totalt fraværende som landskapselement. Økes vannføringen til 0,65 m³/s er fossen litt mer fremtredende ut. Den kan ikke sies å være imponerende eller spesielt iøyenfallende, vannstrengen er så vidt synlig på avstand. Ved en vannføring på 3,8 m³/s er vanndekket areal betydelig større, fossen er hvit og dominerende i landskapet.

Fylkesmannen ber om at det settes krav om minstevannføring, blant annet av hensyn til landskap og friluftsliv,. Flere andre høringsparter har tatt opp behovet for minstevannsslipp.

Oppsummering - landskap og friluftsliv

Flere av høringspartene er opptatt av de negative konsekvensene for landskapet og friluftslivet, særlig med vekt på opplevelsen av inngrepsfrie naturområder, og flere mener verdisetningen gjennom KU er underestimert, og at dagens bruk og fremtidig potensial er undervurdert. Fylkesmannen trekker frem, i tillegg til dette, at tiltaket vil kunne øke tilgjengeligheten av området.

Områdets preg av urørthet vil reduseres dersom Øvre Forsland kraftverk bygges ut. Friluftsutøvere som ettertrakter urørt natur vil til en viss grad få redusert sin naturopplevelse. Inngrepene i øvre del av området vil være lite synlige og vil trolig ikke bli oppfattet som veldig negative. Inngrep som vei og kaianlegg blir fremmedelementer i landskapet, men vil på den annen side gjøre tilgjengeligheten av området bedre. En positiv konsekvens av dette kan bli at noen flere vil ta i bruk området til friluftsliv.

Vurderingen av konsekvensene for friluftsliv er dermed todelt, negativt for de som ønsker opplevelsen av urørt natur, men positiv for de som ønsker enklere og mer tilrettelagt tilgang til naturen.

Reiselivet i regionen er hovedsakelig knyttet opp mot Helgelandskysten, som har nasjonal og internasjonal attraksjonsverdi. Konsekvenser for reiseliv i Forslandsdalen er på nivå med konsekvensene for friluftsliv, da potensialet for reiseliv hovedsakelig er knyttet til naturopplevelser, men verdien og potensialet for reiseliv innenfor prosjektområdet er lavere enn for friluftsliv, og den samlede konsekvensen betraktes derfor som mindre negativ for reiseliv. Gjennom KU er det vurdert at konsekvensene for reiselivet vil være nærmest ubetydelige. NVE støtter denne vurderingen.

I en anleggsfase (1 – 2 år) vil friluftslivskvalitetene bli betraktelig forringet. I tillegg til selve anleggsarbeidet vil helikoptertrafikk og delvis tilslamming av vannet kunne påvirke friluftslivet i negativ grad. Konsekvensene i anleggsfasen er av midlertidig art og omfanget er ikke utover det som må forventes ved utbygging av et vannkraftverk.

NVE mener at vurderingene av konsekvensene for landskap og friluftsliv er sentrale i saken. Graden av urørthet vil reduseres, nye inngrep vil bli etablert, og Simaforsen vil få kraftig redusert vannføring. Kaianlegg og vei i indre del av Forslandsdalen kan på den annen side bidra til økt bruk av området i friluftslivssammenheng, noe som antas å være positivt for lokalsamfunnet. Samlet sett mener NVE at de negative konsekvensene kan aksepteres, forutsatt at utbyggingen gjøres i tråd med fastsatte vilkår, med gjennomføring av avbøtende tiltak, som slipp av minstevannføring. Vi legger også vekt på at det gjennom detaljplanleggingen tas spesielt hensyn til landskapet og at alle inngrep tilpasses landskapet og terrenget så langt det lar seg gjøre.

Samlet belastning - landskap og friluftsliv

Dersom både Vassenden og Øvre Forsland kraftverk bygges ut, vil totalt 31,1 km² INON-arealer måtte omdefineres. 0,4 km² ”villmarkspregede” områder vil bli nedgradert til ”sone 1”. I Vassenden har grunneier allerede anlagt skogsbilvei, etter godkjenning av kommunen. Traseen er temmelig lik den Helgelandskraft har omsøkt i forbindelse med vannkraftanlegget. INON-status i Vassenden-området er dermed allerede påvirket av veibyggingen, og en utbygging av kraftverket vil ikke påvirke ”villmarkspregede” INON-områder. Samtidig med NVEs vedtak i denne saken, oversendes vår innstilling angående bygging av Vassenden kraftverk til Olje- og energidepartementet. Avgjørelsen om bygging av Vassenden kraftverk tas av Kongen i statsråd.

NVE er ikke kjent med andre arealplaner for de aktuelle områdene. Nordland fylkeskommune har utarbeidet et forslag til fylkesdelplan for små vannkraftverk som har vært på høring. Endelig plan er ennå ikke fastsatt av fylkestinget. Planområdene for Vassenden og Øvre Forsland er beskrevet i forslaget til fylkesdelplan, i kapittel 9 Vefsnfjorden. Av vernede områder i dette delområdet er Bjørgefjell og Lomsdal-Visten nasjonalparker og ti vernede vassdrag. Ingen av verneområdene ligger i Leirfjord kommune. Simafossen er en av Vefsnfjordområdets seks viktige fosser, og den eneste som ikke er vernet. I fylkesdelplanen er ingen av planområdene nevnt som viktige friluftsliv- eller reiselivsområder. Nordland fylkeskommune har uttalt seg positive til utbygging av både Vassenden og Øvre Forsland kraftverk.

NVE legger vekt på at de planlagte inngrep utføres på lite skjæmmende måte, slik at de visuelle effektene blir så små som mulig. Vi mener at opplevelsesverdien av områdene ikke skal gå tapt, men en viss forringelse må forventes. Selv om gjennomføring av planene vil medføre inngrep i naturen slik at naturopplevelsen endres og opplevelsen av urørthet reduseres, mener vi at konsekvensene for landskap og friluftsliv samlet sett er akseptable.

Kulturminner og -landskap

Innerst i Leirfjorden er det spor etter steinalderbosettinger, og på gården Forsland er det funnet en gårdshaug datert tilbake til jernalder eller middelalder. Innerst i Forslandsdalen er det funnet en kullgrop (automatisk fredet kulturminne). Det er et lite potensial for ytterligere funn av uregistrerte, automatisk fredete kulturminner innenfor prosjektområdet. Området er tidligere brukt til reinnomadisme, noe stedsnavnet Reinhaugen er med på å understreke. Det drives fortsatt rein i området. Konsekvenser for reindrift er drøftet i eget kapittel.

Ingen av prosjektets utbyggingsalternativ medfører direkte konsekvenser for kjente kulturminner. Potensialet for nye funn er vurdert til lite/under middels. § 9 i kulturminneloven er avklart, men dersom det skulle dukke opp fornminner under anleggsarbeider, må fylkeskommunen underrettes umiddelbart, jf. § 8. Pålegget må videreformidles de som skal utføre anleggsarbeidene.

Simaforsen vil få sterkt redusert vannføring, og dermed redusert verdi som et viktig element i det samiske kulturlandskapet. Det samme gjelder den planlagte veien mellom kraftstasjonsbygningen og Dalvatnet, selv om dette er av mer generell landskapskarakter. Slipp av minstevannsføring vil være et viktig avbøtende tiltak for å unngå at Simaforsen går helt tapt som element i det samiske kulturlandskapet. Det er en fordel om kullgropen kartfestes nøyaktig slik at det lettere unngås at den blir ødelagt under anleggsarbeidet.

Verken fylkeskommunen eller andre høringsparter har spesielle merknader til konsekvensene for kulturminner eller kulturlandskap. NVE kan ikke se at forholdet til kulturminner har avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

Naturmiljø

Noen av de mest verdifulle delområdene er knyttet til enkelte prioriterte naturtyper vest for Dalvatnet, og ei rikmyr øst for Forslandsvatnet. Traseen for grøft til jordkabel ved eksisterende vei fra Dalvatnet og ned til Leirosen sekundærstasjon vil gå i randsonen av de prioriterte naturtypene. Nøyaktig trasé vil fastsettes gjennom detaljplanene, og da må det legges til grunn at så lite vegetasjon som mulig blir påvirket. Utover dette forventes det ikke at en realisering av Øvre Forsland kraftverk kommer til å ha nevneverdige konsekvenser for naturmiljøet i, ved eller nedenfor Dalvatnet.

I Forslandselva, et sted mellom det planlagte kraftverksutløpet og Dalvatnet er det tidligere satt ut elvemusling (rødlistet; sårbar). Elvemuslingen har ikke klart seg særlig godt på stedet. Det er spekulert i om årsaken er surt vann og tidvis svært lave vannføringer, men dette er ikke dokumentert. Potensielt leveområde for elvemusling er nedstrøms planlagt utløp, og så fremt et kraftverk anlegges med utløp oppstrøms potensielt leveområde og tilstrekkelig omløpsventil, vil en utbygging ikke få konsekvenser for elvemusling dersom den på et senere tidspunkt klarer å etablere seg i vassdraget.

Det er funnet spor etter den rødlistede arten oter (sårbar). Jaktfalk (nær truet) er tidligere blitt observert, og det skal finnes streifdyr av jerv (sterkt truet) og gaupe (sårbar) i området. Det er ikke forventet at en utbygging vil ha konsekvenser av betydning for disse artene.

Den planlagte veien fra kraftstasjonen ut Forslandsdalen på nordsiden av elva og ned til Dalvatnet vil gå gjennom granskog og over myrer. Vegetasjonen vil bli mer fragmentert med en vei gjennom området. Vegetasjonen er ikke spesielt verdifull, men det forutsettes at veien anlegges på en slik måte at minst mulig vegetasjon blir berørt, og at minst mulig areal beslaglegges.

Det er observert tårnfalk (livskraftig) og fossekall (livskraftig), ellers dominerer vanlige fuglearter. Fossekallen vil etter en utbygging kunne få reduserte levevilkår med redusert vannføring.

Minstevannføring og restvannføring antas å være tilstrekkelig til opprettholdelse av bunndyrsamfunnet i elva, og dermed vil fossefallens livsgrunnlag fortsatt være til stede. Fylkesmannen i Nordland kan i medhold av vilkårenes post 5 pålegge etablering av hekkedammer dersom det anses nødvendig.

Simaforsen, som vil få sterkt redusert vannføring dersom prosjektet realiseres, renner i ei bekkekløft (prioritert naturtype). De potensielt viktigste bekkekløftene i Norge er nord- eller nordøstvendt. Dette gjelder nederste del av bekkekløfta i Simaforsen. Vannføringen i fossen varierer mye gjennom året. Elva kan være svært stri, men også nærmest tørrlagt i enkelte perioder, da sprutsoner og spesielt fuktige arealer er fraværende. Det vokser ikke trær rundt kløfta, og elva renner stort sett over blankskurt berg eller store blokker med stein. Om vinteren blir underlaget skurt av is som føres ned fossen. Bekkekløfta er svært bratt og utilgjengelig, og er kun delvis befart. Det er derfor ikke gjennomført en fullstendig kartlegging av sjeldne eller spesielt fuktighetskrevede kryptogamer (moser og lav). Potensialet for funn av slike arter er til stede men betraktes ikke som spesielt stort.

Fylkesmannen og Naturvernforbundet i Nordland tar i sine uttalelser opp usikkerheten rundt eksistensen av rødlistede og/eller spesielt fuktkrevede arter i bekkekløfta ved Simaforsen, siden denne ikke er befart på hele strekningen. Konsekvensene for naturmiljø ser imidlertid ikke ut til å være deres hovedankepunkt mot en utbygging. Fylkesmannen ser ut til å støtte KUs konklusjon om at potensialet for spesielt fuktkrevede arter er lite, i hvert fall slik NVE tolker fylkesmannens uttalelse. NVE mener at vurderingene av konsekvensene for naturmiljø er sentrale i saken. Det har vært utsatt elvemusling i Forslandselva. Om det har vært elvemusling i vassdraget før dette utsettingsforsøket er ukjent. Fylkesmannen mener at det bør gjøres en grundig kartlegging av Forslandselva med tanke på mulig funn av elvemusling. Søker skriver i sin kommentar til høringsuttalelsene at potensielle leveområder for elvemusling i Forslandselva er nedenfor kraftstasjonsutløpet, i Mølnhusbekken og et par andre sidebekker. De mener at dersom kraftverket utstyres med omløpsventil, vil ikke eventuell elvemusling bli berørt. Med installasjon av riktig dimensjonert omløpsventil mener NVE at en utbygging av Øvre Forsland kraftverk ikke vil ha betydelige negative konsekvenser for en eventuell fremtidig bestand av elvemusling. Bekkekløfta er ikke fullstendig befart, og det er et visst potensial for at det lever rødlistede arter her. NVE er av den oppfatning at slipp av tilstrekkelig mengde minstevannføring vil avbøte de negative konsekvensene til et akseptabelt nivå.

I DN's Naturbase er Forslandselva registrert som et "viktig bekkedrag" som binder sammen forskjellige naturmiljøer. Gjennom et nasjonalt bekkekløftprosjekt kartlegges bekkekløfter i hele landet. Simaforsen er ikke registrert gjennom dette arbeidet. I Nordland er det til nå registrert tre bekkekløfter av nasjonal verdi, åtte regionalt viktige og 13 med regional verdi. I Leirfjord kommune er det kun registrert én bekkekløft gjennom dette prosjektet, "Stormyra Ø", som er vurdert å ha "ingen naturverdi."

Samlet sett mener NVE at de negative konsekvensene for naturmiljø kan aksepteres, forutsatt at utbyggingen gjøres i tråd med fastsatte vilkår og med gjennomføring av avbøtende tiltak, som slipp av minstevannføring og installering av omløpsventil.

I anleggsfasen vil transport, sprenging og annet anleggsarbeid kunne føre til betydelige forstyrrelser for dyrelivet. Det bør unngås at anleggsfasen legges i hekkeseongen til rødlistede arter innenfor influensområdet. Søker har selv foreslått dette i sitt forslag til avbøtende tiltak.

Minstevannsslipp av hensyn til naturmiljøet

Periodene med svært lav vannføring vil bli flere og mer langvarige dersom Øvre Forsland kraftverk bygges ut, og betingelsene for fuktkrevede arter vil i så fall bli dårligere enn i dag. Størrelsen på minstevannslippet foreslått i søknaden er hovedsakelig basert på hensynet til mulige

fuktighetskrevende arter i Simaforsen. I følge KU er et minstevannsslipp på 0,6 m³/s i vekstsesongen (juli og august) tilstrekkelig for å ivareta betingelsene for eventuelle fuktikrevende kryptogamer langs elva, og 0,2 m³/s er tilstrekkelig på forsommeren og om høsten. Vintervannføring skal i følge søker ikke være av betydning for overlevelsen av kryptogamer. Fylkesmannen i Nordland mener det bør slippes minstevannføring minimum tilsvarende alminnelig lavvannføring av hensyn til elvelevende organismer og fuktighetskrevende vegetasjon. Fylkeskommunen støtter på generelt grunnlag Fylkesmannens forslag til avbøtende tiltak. Leira grendelag uttaler at manglende minstevannsslipp ut fra Dalvatnet i forbindelse med kraftverket Forsland I har ført til økende gjengroing på utbyggingsstrekningen, noe de ser på som meget uheldig.

NVE er av den oppfatning at en viss vintervannføring er viktig av hensyn til vassdragstilknyttet flora og fauna, eventuelle fuktikrevende kryptogamer i bekkekløfta.

Ferskvannsbiologi og fisk

Det er bestander av ørret både i Dalvatnet og Nedre Dalsvatn. I Nedre Dalsvatn er næringstilgangen begrenset, men gyteforhold og rekruttering er meget god. Dette medfører stor tetthet, men små individer. En utbygging av Øvre Forsland kraftverk vil trolig føre til noe dårligere gyteforhold i Nedre Dalsvatn. I beste fall kan dette på sikt føre til bedre kondisjon hos ørreten, fordi forholdet mellom næringstilgang og rekruttering balanseres. Fiskens kondisjon er litt bedre i Dalvatnet, hvor det drives noe fiske i dag. Konsekvensene av en utbygging vil imidlertid være ubetydelige for fiskebestanden i Dalvatnet.

Ingen av høringspartene er spesielt opptatt av konsekvensene for ferskvannsbiologi og fisk i denne saken. NVE mener konsekvensene av en utbygging ikke vil ha nevneverdige konsekvenser. Vi legger til grunn søkers forslag om rensing av prosessvann for å unngå utslipp av forurensende stoffer i en anleggsperiode. Det vil i denne forbindelse være nødvendig med egen utslippstillatelse fra fylkesmannen.

Det er også av betydning å opprettholde vandrings- og gytemulighetene nedstrøms kraftverket. Kritiske punkter vil være der den planlagte veien krysser elva og sidebekkene. Om kryssingen bør skje ved at vannet føres i kulvert eller om veien legges på bro over bekken, slik at substratet ivaretas, må vurderes som del av detaljplanene. Det må installeres omløpsventil med tilstrekkelig kapasitet, for å unngå plutselig tørrlegging. I søknaden og KU-rapport for fisk er det foreslått en kapasitet på ventilen på 1 m³/s.

Forurensning og vannkvalitet

Nedbørsfeltet er preget av lite løsmasser og sur, tungt forvitrende berggrunn. Innholdet av næringsstoffer er lavt, og det er ingen kjente kilder til forurensning. Nedre Dalsvatn og Dalvatn har tilstandsklasse "meget god" etter SFTs klassifiseringssystem for vannkvalitet (analysene ble gjennomført i 2006/2007). Redusert vannføring etter en eventuell utbygging vil kunne føre til økt innhold av fosfor og nitrogen, og dermed økt plantevekst, men flomvann vil mest sannsynlig vaske bort eventuell tilvekst.

NVE kan ikke se at forholdet til forurensning og vannkvalitet har avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet. I en anleggsfase vil prosessvann kunne forurense vassdraget. Fylkesmannen er opptatt av at dette prosessvannet renses, noe søker også har opplyst at vil gjøres dersom prosjektet realiseres. NVE er enig i dette. Rensemethode avklares gjennom detaljplanene. Avrenning fra

massedeponi kan også føre til forurensing av elva. Dette må tas med i betraktningen når plassering og utforming av eventuelt deponi vurderes.

Jord- og skogbruk

Ingen arealer innenfor influensområdet benyttes som dyrkingsjord eller innmarksbeite. Området har derimot et stort skogdekket areal. Skogen har middels til lav bonitet og består av over 90 % gran. Området drives av grunneier. Tømmeret må i dag avvirket manuelt og føres ut av området med snøscooter over isen på Dalvatnet om vinteren. Metoden er kostnadskrevende og uforutsigbar. Etter en utbygging, vil ca. 9 daa areal beslaglegges av kraftstasjon og vei. Noe av dette arealet er dekket av produktiv skog, men arealtapet vil oppveies av den fordelen det er for skogbrukeren å få vei innover i dalen, slik at uttransporteringen blir enklere og mer effektiv.

Grunneier Sigurd Hoff legger vekt på de positive effektene av veien og kaianleggene, som kan brukes i forbindelse med skogsdriften. Han nevner også at veien vil gjøre adkomsten til jakt- og fiskeområder enklere, og at man etter en utbygging ikke vil være avhengig av helikoptertransport under elgjakta.

NVE mener at konsekvensene for jord- og skogdrift ikke er avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men ser at tiltaket kan få positive virkninger for grunneier, slik at mulighetene for å opprettholde drift og bosetting bedres.

Reindrift

Prosjektområdet for Øvre Forsland kraftverk ligger i reinbeitedistrikt 21; Røssåga/Toven. Området tilhører Toven driftsgruppe, som i svært liten grad utveksler områder med andre driftsgrupper. Det er kun Toven som har uttalt seg i saken. Det er kun konsekvensen for Toven driftsgruppe som er vurdert i KU og som er gjenstand for våre vurderinger under.

Forslandsdalen

Forslandsdalen er gjennom KU vurdert til å ha stor verdi for reindriftnæringen i området. Arealene til Toven driftsgruppe er preget av granitt i berggrunnen, og arealer med grøntbeite regnes som en minimumsfaktor for dem. De lavereliggende områdene i Forslandsdalen har på tross av berggrunnsforholdene stedvis godt grøntbeite tidlig på våren. Disse områdene benyttes derfor til vårbeite og de brukes enkelte år som kalvingsland. I følge KU kan området trolig ikke brukes i en anleggsperiode, da reinen i kalvingsperioden er mer sårbar for forstyrrelser enn ellers, og forstyrrelser på grunn av anleggsarbeider kan føre til langvarig unnvikelse. Tidsrommet dette gjelder er fra primo april til medio mai. I en driftsfase vil de negative konsekvensene være mer beskjedne, gitt at reinen ikke har blitt vesentlig forstyrret i anleggsfasen. Det er ikke direkte tap av beiteland som vil ha størst konsekvens for reindriften, men skremmeeffekter som nye inngrep og økt menneskelig aktivitet kan føre til. Vurderingen i KU-rapporten legger til grunn at utbygger og reindriftsutøvere lykkes i å koordinere sine aktiviteter på en god måte, slik at anleggsarbeider enten ikke utføres når området brukes til kalving/vårbeite, eller at reinen benytter alternative områder så lenge anleggsarbeidene pågår. KU forutsetter også at den eventuelle økningen av menneskelig aktivitet ikke blir stor, og at det tas spesielt hensyn til reinen i den mest følsomme perioden i april og mai måned. Dersom kraftverket plasseres og utformes som beskrevet i søknaden, vil det ikke bli spesielt synlig og trolig ikke føre til betydelige, negative konsekvenser for reinen. Det vil danne seg en buffersone rundt bygget der reinen trolig ikke vil beite, men det antas at reinen vil venne seg til inngrepet over tid. Vurderingen forutsetter installasjon av lydsvake løsninger, som beskrevet i søknaden.

Det går en drivingslei gjennom Forslandsdalen på begge sider av elva. Denne vil ikke bli vesentlig berørt av tiltaket. Den planlagte veien vil beslaglegge noe arealer. Den er planlagt hovedsakelig nord for elva, i sørhellingen, som blir tidlig snøfri og dermed representerer viktige beiteområder. Med restriktiv bruk av veien er det i følge KU lite trolig at reinen vil unngå veien i særlig grad. Veien kan i beste fall gjøre driving gjennom dalen noe enklere. Det at veien er planlagt brutt opp av Dalvatnet, og transport må skje over vannet, vil trolig være med på å begrense den forventede aktivitetøkning. Veien vil stort sett ligge nokså skjermet i skog, noe som begrenser forstyrrelseeffekten. Reindriften uttaler at de ser positivt på lyddempende tiltak i kraftstasjonen. De mener det er positivt med deponi av overskuddsmasser i eksisterende steinur. Kryssing av elva nedstrøms kraftverksutløpet vinterstid ser reindriften på med en viss skepsis. De er usikre på om det vil dannes åpen utløpsos der. Reindriften foreslår bro over elva som avbøtende tiltak. Søker har selv foreslått å bygge bro over elva, dog ikke av hensyn til reindrift. NVE mener at en eventuell bro bør bygges slik at den kan være til nytte for reindriften. Reindriften mener at en plassering av kraftstasjonen nært opptil eller inne i fjellet ville vært en heldigere løsning. Dette har søker kommentert. De mener det ikke lar seg gjøre, på grunn av fjellets beskaffenhet. Kraftstasjonen er derfor trukket så langt ned mot elva som mulig, noe de anser som nest beste løsning.

Stikking av eksakt veitrasé, endelig plassering av deponi og utforming og plassering av bro som avbøtende tiltak bestemmes gjennom detaljplanleggingen. NVE mener det er av stor betydning at representanter for reindriften får ta del i planleggingen, slik at de negative konsekvensene blir så små som mulig.

I notat og ekstra rapport om konsekvenser for reindrift kommer det frem at reindriftsutøver opplyser om at området ikke har vært brukt til kalving de siste 10 – 15 år. Begrenset bruk av området i den senere tid vil imidlertid ikke si at området ikke fortsatt er verdifullt for reindrift, og NVE mener dette ikke skal ha avgjørende betydning for verdisetningen eller vurderingene av konsekvensene.

Nedre Dalsvatn og Simadalen

Områdene ovenfor Simaforsen - Simadalen og Nedre Dalsvatn - benyttes hovedsakelig til sommer- og høstbeite, og det går en drivingslei gjennom området. I en anleggsfase vil det trolig dannes en buffersone rundt anleggsområdene som reinen vil unngå. Siden området hovedsakelig benyttes sommer og høst, en tid da reinen ikke er fullt så følsom for forstyrrelser, vil anleggsarbeidene her ikke forstyrre reinen i like stor grad som nede i Forslandsdalen. NVE antar at trekk forbi Nedre Dalsvatn kan bli problematisk i den tida inntak og lukehus bygges.

Gitt at dagens høyeste vannstand i Nedre Dalsvatn ikke overstiges, vil en utbygging etter alternativ A i følge KU medføre kun små negative til ubetydelige konsekvenser for reindrift i driftsfasen. I følge søknaden skal vannstanden kun variere innenfor dagens naturlige vannstand. Alternativ B innebærer oppdemming av et inntaksbasseng som vil oversvømme et viktig kryssingspunkt i drivleia. I følge reindriften er det vanskelig å finne alternative kryssingspunkter. KU konkluderer med at alternativ B er en klart mer negativ løsning enn alternativ A i dette området. Reindriften har også uttalt at alternativ B er langt mindre gunstig.

Oppsummering – reindrift

En utbygging av Øvre Forsland kraftverk vil tilføre nye inngrep som til en viss grad vil være med på å begrense de arealene reindriften har tilgjengelig. Inngrepene i seg selv vil ikke føre til store, negative konsekvenser for reindrift, og antas å ikke være til hinder for fortsatt drift i området. Det er lagt til grunn at en utbygging gjøres etter alternativ A. NVE legger vekt på at den planlagte veien ikke koples til eksisterende veinett, men at den er brutt opp av båttransport over Dalvatnet. Vi forutsetter videre at

kraftverket installeres med støysvake løsninger og at byggets plassering og utforming gjøres på en slik måte at de negative konsekvensene for reinen blir så små som mulig. Vi mener også at bygging av bro over elva nedstrøms kraftverket bør gjøres på en slik måte at den kan benyttes av reindriften.

Kommunen har uttalt at de foretrekker utbygging etter alternativ A, av hensyn til reindrift. NVE mener at en utbygging av Øvre Forsland kraftverk kan gjøres med akseptable virkninger for reindrift. Dette forutsetter utbygging etter alternativ A, med gjennomføring av avbøtende tiltak. Det forutsetter også god kommunikasjon mellom utbygger og reindriftsutøvere. Reindriften må få informasjon om oppstart av anleggsarbeider og vedlikeholdsarbeider i god tid i forveien, slik at de kan benytte andre områders arbeid pågår. Dersom andre områder ikke kan benyttes, bør anleggsarbeidene opphøre i perioden april – mai, når kalving pågår og reinen er ekstra følsom for forstyrrelser. Reindriftsforvaltningen påpeker i sin uttalelse at avbøtende tiltak får best virkning dersom reindriften får være med på å utforme dem. Et nært samarbeid med reindriften er også satt som en forutsetning i fylkeskommunens tilrådning av prosjektet.

Søker har vært i dialog med reindriften, og har meddelt NVE at begge parter er innstilt på å komme frem til minnelige avtaler. Dersom dette ikke lykkes, må det søkes om ekspropriasjon. Vi gjør oppmerksom på at eventuelle erstatningskrav anses som et privat anliggende og er ikke gjenstand for NVEs vurderinger.

Samlet belastning - reindrift

Totaleffekten av flere inngrep og forstyrrende aktivitet er ofte større enn hva det enkelte inngrep skulle tilsi. Planene om bygging av Vassenden og Øvre Forsland kraftverk i Leirfjord kommune er sammen med på å påvirke reindriften i Toven. Det finnes i dag to kraftverk i drift som påvirker Toven driftsgruppe; Kaldåga og Forsland, som begge har medført tap av beiteland. I forhold til konsekvensene av de to eksisterende kraftverkene, vil en utbygging av Øvre Forsland og Vassenden kraftverk medføre begrenset tap av beiteland. Sekundære konsekvenser som følge av økt aktivitet og tekniske installasjoner kan på den annen side føre til negative konsekvenser for reindriften.

Reindriften selv har i disse sakene uttalt at det er av stor betydning for dem at veiene i prosjektområdene ikke er direkte tilknyttet eksisterende veinett, og at transport forbi innsjøene skjer på vannet, og ikke på en vei langs vannet. Dette vil trolig begrense aktivitetsøkningen inn og ut av området. Anleggsarbeider antas å føre til de mest negative konsekvensene, og hvis reindriften har behov for det, bør anleggstida legges utenom de periodene reindriftnæringen er avhengige av området. Det er en fordel for reindriften om anleggsarbeider på de to utbyggingene ikke gjøres samtidig. NVE legger vekt på at utbygger sørger for dialog med reindriften, slik at begge parter kan planlegge i god tid og hensyn kan tas. Det er også viktig at støydempende tiltak gjøres i kraftstasjoner bygget i dagen, og at detaljplanlegging gjøres i samråd med representanter for reindriften.

Advokat Geir Haugen har ved en anledning uttalt seg på vegne av reinbeitedistriktet. Han uttalte i sitt høringsbrev at ”reindriften er i den situasjon at enhver ny utbygging innebærer at en er over den terskel som folkerettens urbefolkningsvern setter.”

ILO-konvensjon 169 stadfester urfolks rett til å bevare og videreutvikle sin egen kultur, og myndighetene har en plikt til å treffe tiltak som ikke strider mot dette. Antatte konsekvenser av de to planlagte utbyggingene er utredet og beskrevet. KU-rapporten konkluderer med at utbygging av både Vassenden og Øvre Forsland kraftverk ikke vil ha svært store konsekvenser for reindriften i driftsfasen. Beiteområdene vil bli forringet og det vil være økt aktivitet og dermed forstyrrelse i området, men det faktum at veien ikke er tilknyttet eksisterende veinett og valg av støysvake løsninger i kraftstasjonen vil bøte på de negative konsekvensene. Realisering av de to prosjektene vil føre til tap

av noe beiteland og noe mer forstyrrelse, som kan ha en skremmeeffekt på dyra, men ut fra KU og NVEs vurderinger det er ikke noe som tyder på at utbyggingene vil være til hinder for fortsatt reindrift i området, verken hver for seg eller samlet. Dette forutsetter at planene realiseres i tråd med konsesjonenes fastsatte vilkår og NVEs vurderinger og anbefalinger til avbøtende tiltak. Det er også en forutsetning at partene samarbeider, både gjennom detaljplanleggingen, i anleggsfasen og driftsfasen. NVE mener på grunnlag av dette at begge prosjekter kan innvilges konsesjon til utbygging uten at dette strider mot folkeretten i ILO-konvensjon 169.

Ferskvannsressurser

Forslandselva benyttes ikke til drikkevann eller til jordbruksvanning, og det foreligger heller ingen planer om dette. Vannet har trolig godt potensial som drikkevannskilde, men det er ikke behov for slik utnytting i dag. Det er ikke forventet at en utbygging vil forringe elvas drikkevannskvaliteter.

NVE kan ikke se at forholdet til ferskvannsressurser har betydning for konsesjonsspørsmålet.

Mineraler og masseforekomster

Det drives ikke masseuttak i området i dag og det er ingen kjente forekomster av særskilt verdi. Dette er et tema som etter NVEs mening ikke er sentralt for konsesjonsspørsmålet.

Næringsliv og sysselsetting

I en anleggsperiode, med begrenset varighet på opp til to år, vil det være behov for sysselsetting av ca. 15 – 20 personer. Søker anslår at ca. 5 av disse kan hentes fra lokalmiljøet. Det er hovedsakelig innen grunnarbeider og transport det er aktuelt med bruk av lokal arbeidskraft. Innenfor regionen finnes det kompetanse innen alle fagområder, bortsett fra maskin og elektro, der det må hentes inn kompetanse utenfra regionen. Tilreisende anleggsarbeidere vil generere noe behov for tjenester innen bespisning og overnatting.

I en driftsperiode vil det være lite behov for ny arbeidskraft, men Helgelandskraft, en lokal aktør med en del arbeidsplasser, vil få mulighet til å styrke sin økonomi og øke sin kraftproduksjon.

Leirfjord kommune er positive til en utbygging av Øvre Forsland kraftverk, og legger i sin uttalelse vekt på sysselsetting i en anleggsperiode. Kommunen forutsetter en utbygging etter alternativ A.

Summen av de positive konsekvensene for næringsliv og sysselsetting vil etter NVEs mening være av en viss betydning for lokalsamfunnet.

Lokal og nasjonal økonomi

Dersom Øvre Forsland kraftverk blir satt i drift vil Leirfjord kommune og Nordland fylkeskommune motta naturressursskatt. Denne beregnes ut fra produksjon. Søkers beregninger fra 2007 tilsier at kommunen og fylkeskommunen vil motta hhv. ca. 370 700 og 67 400 NOK/år, fra og med det syvende produksjonsåret. Leirfjord kommune har innført eiendomsskatt. Denne vil i følge søknaden ligge på mellom 240 000 (nedre nivå) og 597 000 (øverste estimat) NOK/år. Eventuell overskuddsskatt vil gå til Mosjøen kommune, der Helgelandskraft AS har sitt hovedkontor. Grunnrenteskatt går til Staten. Verken overskuddsskatt eller grunnrenteskatt kan beregnes i forkant av en utbygging. Grunneierne vil få økte økonomiske ressurser, som er en viktig forutsetning for mulighet til lokal verdiskapning og opprettholdelse av bebyggelse i lokalsamfunnet.

En utbygging etter alternativ B vil gi en del mindre produksjon og dermed også noe lavere skatter til kommunen, fylkeskommunen og staten. Naturressurs- og eiendomsskatten reduseres med ca. 16 %.

Leirfjord kommune er positive til en utbygging av Øvre Forsland kraftverk, og legger i sin uttalelse vekt på inntekter fra naturressursskatt og eiendomsskatt. Kommunen forutsetter en utbygging etter alternativ A.

Konsesjonskraft og -avgifter er ikke aktuelt i denne saken, da ikke er snakk om reguleringer eller bruk av allerede regulert vann, og produksjonen vil ligge under 40 GWh.

Kraftproduksjon

Søker har beregnet at Øvre Forsland kraftverk etter alternativ A vil ha en midlere årsproduksjon på 33,7 GWh, noe som tilsvarer strømforbruket til 1 700 husstander (med snittforbruk på 20 000 kWh/år).

En realisering av alternativ B innebærer 5,5 GWh mindre produksjon enn hovedalternativet. Forskjellen tilsvarer strømforbruket til ca. 275 husstander.

Denne mengden kraft har ikke avgjørende betydning på nasjonalt nivå, men er et betydelig bidrag til å innfri landets forpliktelser til produksjon av ny, fornybar energi som følger av fornybardirektivet og elsertifikatordningen.

Helsemessige forhold

I løpet av anleggsperioden vil det genereres noe støy i forbindelse med sprenging, bygging og transport. Det er kun snakk om begrensede mengder støy over en relativt kort periode.

Kraftstasjonen vil i driftsfasen ikke generere nevneverdig støy, da det er planlagt støydempende tiltak.

Andre forhold

I en anleggsfase vil byggeaktiviteten generere en del vanlig forbruksavfall. Avfallshåndtering skal avklares nærmere gjennom detaljplanleggingen.

Forholdet til andre lover

Energiloven

Elektriske høyspenningsanlegg kan ikke bygges uten konsesjon etter energiloven, jf. energiloven § 3-1 første ledd. For de aktuelle anlegg kreves følgelig anleggskonsesjon for kraftverksinstallasjoner og overføringsanlegg.

For nettilknytning av kraftverket har Helgelandskraft AS framlagt planer for en 22 kV forbindelse som omfatter ca. 4 800 m jordkabel og 1 600 m sjøkabel.

Helgelandskraft divisjon Nett er områdekonsesjonær, men det er Helgelandskraft divisjon Produksjon som har søkt om bygging og drift av anlegget. NVE finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. NVE mener nødvendige høyspentanlegg for tilknytning og ev. transformering kan bygges innenfor Helgelandskraft divisjon Nett sin områdekonsesjon. Anleggskonsesjon for installasjoner i kraftverket vil gis i sammenheng med godkjenning av detaljplan.

NVE har ikke gjort en nærmere vurdering av kapasiteten i overliggende nett, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må senest foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jf. konsesjonsvilkårenes post 4. Samtidig skal dimensjonering for høyspennings installasjoner i kraftverket dokumenteres, som grunnlag for eventuell anleggskonsesjon.

Plan- og bygningsloven

”Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker” gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft den 1. juli 2009, og skal erstatte blant annet naturvernloven. Naturmangfoldloven omfatter all natur og alle sektorer som forvalter natur eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen.

Lovens formål er å ta vare på naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser gjennom bærekraftig bruk og vern. Formålet med loven skal også gi grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, samisk kultur, helse og trivsel, både nå og i framtiden. Loven fastsetter alminnelige bestemmelser for bærekraftig bruk, og skal samordne forvaltningen gjennom felles mål og prinsipper.

Loven fastsetter forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning. Naturmangfoldloven legger føringer for myndigheter der det gis tillatelse til anlegg som vil kunne få betydning for naturmangfoldet. I vår vurdering av søknaden om bygging av Øvre Forsland kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i §§ 8-12. Det omsøkte tiltaket skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til den samfunnsmessige gevinsten og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies (jf. naturmangfoldloven § 7, jf. §§8-12). Vi viser til våre vurderinger av konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn, der dette inngår som del av NVEs vurderinger.

Forurensningsloven

Bygging og drift av Øvre Forsland kraftverk forutsetter nødvendig tillatelse etter forurensningsloven. I forbindelse med behandlingen av konsesjonssøknaden blir det vurdert om det kan gis tillatelse for driftsperioden. Ved en eventuell utbygging må fylkesmannen kontaktes angående utslippstillatelse.

Vannforskriften

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene eller ulempene ved tiltaket. Den valgte utbyggingsløsningen er etter vår oppfatning den miljømessig mest skånsomme av de alternativer som har vært vurdert. Det er satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en

negativ utvikling i vannforekomsten. Vilkårene omfatter slipp av minstevannføring for å opprettholde de biologiske funksjonene i elva, og hjemmel for kunne pålegge ulike miljøtiltak. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av ny energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Oppsummering – NVEs vurdering av konsesjonssøknaden

En vannkraftutbygging i Forslandselva vil i følge søkers beregninger tilføre kraftsystemet ca. 33,7 GWh i ny årlig fornybar energi, mens alternativ inntaksplassering gir ca. 28,2 GWh/år. Selv om denne mengden kraft ikke har avgjørende betydning på nasjonalt nivå, er det et betydelig bidrag til å innfri landets forpliktelser til produksjon av ny, fornybar energi som følger av fornybardirektivet og elsertifikatordningen. NVE ga i 2010 konsesjon for utbygging av småkraftverk på til sammen 0,9 TWh, og samlet vil utbygging av små vannkraftverk være et betydelig bidrag til ny, fornybar energiproduksjon.

NVE legger også vekt på at en utbygging vil gi varige inntekter til søker og grunneiere, og skatteinntekter til kommune, fylkeskommune og stat. I anleggsfasen vil det bli behov for ny arbeidskraft og økt lokal verdiskaping. Kaianlegg i Dalvatnet og vei innover Forslandsdalen vil ha positive konsekvenser for grunneiers skogsdrift og det tilrettelagte friluftslivet.

Terrenginngrep i form av bygging av vei, kaianlegg, kraftstasjon, inntaksdam og lukehus vil gi noe negative virkninger for landskapet og landskapsopplevelsen. Området er på den annen side ikke spesielt mye brukt i forbindelse med friluftsliv eller reiseliv. Det fraførte vannet vil hovedsakelig gå i tunnel. På en begrenset strekning er det behov for nedspengt/nedgravd rørgate, som vil bli dekket til, og som over tid vil gro igjen. Videre vil redusert vannføring i Simaforsen ha landskapsmessige ulemper, men dette er i hovedsak begrenset til områder i relativ nærhet til fossen. Redusert vannføring vil kunne begrense leveområdet for potensielle fuktrevende kryptogamer i bekkeløfta, selv om tilstedeværelse av slike arter ikke er bekreftet. Minstevannføring må slippes for å sikre at vassdragstilknyttet flora og fauna kan opprettholdes i og ved elva, og slik at Simaforsen til en viss grad kan opprettholdes som landskapselement om sommeren. Søkers forslag til minstevannsslipp utgjør et kraftpotensial på ca. 1,5 GWh. Med avbøtende tiltak og de fastsatte vilkår mener NVE at en utbygging etter alternativ A kan gjøres med akseptable konsekvenser for naturmiljø, landskap og friluftsliv.

Tekniske inngrep båndlegger noe beiteareal for rein, og økt aktivitet, særlig i en anleggsfase, vil ha forstyrrende effekt på reinen. Kraftverket må bli installert med støyreducerende tiltak for å minimere forstyrrelse på reinen. NVE legger vekt på at veien ikke knyttes til eksisterende veinett, slik at aktiviteten inn i området forblir begrenset, og at motorisert ferdsel unngås. NVE legger til grunn at prosjektet realiseres etter alternativ A, som ikke forventes å ha nevneverdige negative konsekvenser ved inntaksområdet. Ved en utbygging vil det være viktig at det berørte reinbeitedistriktet involveres i detaljplan- og anleggsfasen, slik at utbyggingen er til så lite hinder for reindriften som mulig. Dersom dette gjøres mener NVE at de negative effektene for reindriften vil være på et akseptabelt nivå.

NVEs konklusjon

NVE legger i sin samlede vurdering særlig vekt på at utbyggingen av Øvre Forsland kraftverk vil gi en årlig middelproduksjon på om lag 34 GWh, noe som tilsvarer strømforbruket til ca. 1 700 husstander. En utbygging vil generere skatteinntekter til kommune, fylkeskommune og stat, samt inntekter til utbygger og grunneiere. De negative konsekvensene vil i hovedsak berøre reindriften, landskap og

friluftsliv. Med avbøtende tiltak som blant annet landskapstilpasning av de fysiske inngrepene, støysvake løsninger i kraftverket og slipp av minstevannføring hele året mener vi at tiltakets forventede negative virkninger er akseptable. Vi legger blant annet vekt på at inntaket bygges veiløst og at vannet føres i tunnel.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene, finner NVE at fordelene og nytten ved bygging av Øvre Forsland kraftverk er større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. § 25 i vannressursloven dermed er oppfylt. Vår vurdering legger til grunn omsøkte alternativ A i søknaden og forutsetter gjennomføring av avbøtende tiltak.

NVE gir Helgelandskraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging og drift av Øvre Forsland kraftverk. Tillatelsen gis på de vilkår som følger vedlagt.

Kraftverket utløser ikke plikt om ervervskonsesjon, da innvunnet kraftmengde er mindre enn 4000 naturhestekrefter pr. år, jf. industrikonsesjonsloven § 1 andre ledd. Kraftverket utløser heller ikke plikt til å betale konsesjonsavgifter, da produsert kraft vil ligge under 40 GWh pr. år.

I NVEs helhetsvurdering inngår også konsekvensene av elektriske anlegg som er nødvendig for å gjennomføre bygging av Øvre Forsland kraftverk. Etter vår vurdering medfører ikke de elektriske anleggene skader av et slikt omfang at det har avgjørende betydning for om det omsøkte tiltaket kan tillates eller ikke.

Merknader til konsesjonsvilkårene

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	3 760
Alminnelig lavvannføring	l/s	280
5-persentil sommer	l/s	740
5-persentil vinter	l/s	210
Største slukeevne	l/s	7 500
Største slukeevne i % av middelvannføring	%	200
Minste slukeevne	l/s	1 100

Ifølge konsesjonssøknaden har Helgelandskraft AS planlagt å slippe 200 l/s om våren (1. mai – 30. juni), 600 l/s om sommeren (1. juli – 31. august), og 200 l/s om høsten (1. september – 31. oktober). Resten av året har de ikke ønske om å slippe minstevannføring. Fylkesmannen i Nordland mener det bør slippes minstevannføring minimum tilsvarende alminnelig lavvannføring av hensyn til elvelevende organismer og fuktighetskrevende vegetasjon. Fylkeskommunen støtter på generelt grunnlag Fylkesmannens forslag til avbøtende tiltak. En av erfaringene fra Forsland I-utbyggingen er at manglende minstevannslipp har ført til økende gjengroing på utbyggingsstrekningen. Økt tilvekst fjernes ikke ved flomepisoder, og resultatet er permanent gjengroing, som ikke er heldig.

Med bakgrunn i eksisterende kunnskap og erfaring fra flere tidligere utbygginger mener NVE det er nødvendig å slippe minstevannføring hele året for å opprettholde livsvilkårene for vassdragstilknyttet

flora, bunndyrfauna, fisk og andre arter som lever i, av og langs elva, og for å unngå mulig irreversibel skade på naturmangfoldet, samt redusere risikoen for gjengroing.

Et slipp på 200 l/s om vinteren (1. nov. – 30. april), samme størrelse som søker foreslår for vår- og høstperiodene, utgjør alene en teoretisk kraftproduksjon på om lag 1,15 GWh pr. år. NVE anser dette som en akseptabel mengde vann for å avbøte eventuelle skader på naturmiljøet. I konsekvensutredningen for Øvre Forsland kraftverk er et vannslipp på 600 l/s i sommermånedene juli og august antatt å være tilstrekkelig for å opprettholde livsgrunlaget til flora og fauna langs den utbygde strekningen.

Et vannslipp tilsvarende 5-persentilen både i sommerhalvåret (740 l/s fra 1. mai til 31. oktober) og vinterhalvåret (210 l/s fra 1. november til 30. april) tilsvarer til sammen en teoretisk kraftproduksjon på om lag 5,5 GWh.

Det foreligger ikke informasjon om når på året friluftslivet i øvre del av Forslandsdalen er mest utbredt og hensynet til landskapsopplevelse dermed er viktigst, men det er nærliggende å anta at juli og august er de månedene området benyttes mest i friluftslivssammenheng. Ny vei i øvre del av Forslandsdalen vil trolig føre til at området blir mer brukt i forbindelse med friluftsliv. NVE mener derfor at det bør slippes en betydelig mengde vann når fossen som landskapselement antakelig er viktigst.

Fotodokumentasjon viser at ved å slippe nærmere 3,5 m³/s vann, vil en stor del av fossens inntryksstyrke bevares. En slik høy sommervannføring er imidlertid ikke foreslått av noen av høringspartene. Slipp av 3,5 m³/s (3 500 l/s) i juli og august måned ville ført til et produksjonstap på om lag 6 GWh alene. Vi mener at dette ikke står i forhold til de landskaps- og friluftslivsverdier det her er snakk om. Slipp av 1 m³/s (1 000 l/s) i juli og august måned utgjør i teorien et produksjonspotensial på 1,95 GWh. NVE mener at en slik minstevannføring om sommeren i betydelig grad avbøter de negative konsekvensene en utbygging vil ha for fossen som landskapselement, og at det produksjonstapet vannslippet innebærer kan aksepteres.

Ut fra de nevnte innspill, erfaringer og våre vurderinger fastsetter NVE en minstevannføring på

- 1 000 l/s om sommeren (1. juli – 31. august) og
- 200 l/s resten av året (1. september – 30. juni).

Kravet tilsvarer til sammen en teoretisk kraftproduksjon på ca. 3,9 GWh.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt og i takt med tilsiget. Det skal kun være små vannstandsvariasjoner i inntaksbassenget, og maksimum 0,9 m (mellom kote 245,1 og 246). Dette er primært av hensyn til et reindriftstrekk ved siden av inntaket, men også av hensyn til landskapsopplevelsen, naturmiljøet og mulig erosjonsfare.

Kraftverket skal utstyres med omløpsventil for å unngå plutselig tørrlegging ved uforutsette driftsstopp. I søknaden og i KU-rapport for konsekvenser for fisk er det foreslått en dimensjon på

1 m³/s. Fylkeskommunen foreslår i sin uttalelse den samme dimensjonen. Det er ikke uvanlig å fastsette en kapasitet på omløpsventilen omtrent lik halvparten av maksimal slukeevne. Ca. 50 % av maksimal slukeevne i Øvre Forsland kraftverk tilsvarer en kapasitet på omløpsventilen på ca. 3 500 l/s. En slik kapasitet er trolig noe større enn det som faktisk er nødvendig. NVE mener at kapasiteten til kraftverkets omløpsventil bør ligge mellom 1 000 og 3 000 l/s. Eksakt kapasitet fastsettes gjennom detaljplanene.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak	<ul style="list-style-type: none"> I Nedre Dalvatn. Plassering som beskrevet i søknadens alternativ A Kote 245,1 moh, topp vannspeil kote 246 moh
Kraftstasjon	<ul style="list-style-type: none"> Plassering som beskrevet i søknadens alternativ A Ca. kote 88 moh
Største slukeevne	Maksimum 7 500 l/s
Minste slukeevne	Minimum 1 100 l/s
Vannvei	Hovedsakelig i sjakt og tunnel. Der det eventuelt ikke kan bores/sprenges tunnel, skal rørgate på hele strekningen nedgraves/nedsprenges og dekkes til.
Vei	<ul style="list-style-type: none"> Inntaket skal bygges veiløst. Permanent vei skal kun gå fra sydøstre del av Dalvatnet og inn til kraftstasjonen, ikke langsmed Dalvatnet. Eksakt veitrasé fastsettes gjennom detaljplanleggingen, men skal ikke avvike fra omsøkt trasé i betydelig grad.

Fylkesmannen har i sin uttalelse lagt vekt på at eventuell oppvandring av fisk i sidebekker bør opprettholdes. NVE er enig i at dette må gå inn som del av vurderingene når det planlegges hvordan veien skal krysse sidebekkene. Dette avklares gjennom detaljplanene.

Det skal tilstrebes, så langt det er praktisk mulig, at kraftverkets utløp legges oppstrøms potensielle leveområder for elvemusling.

Kraftverksbygningens utforming skal ikke avvike i betydelig grad i forhold til det som er beskrevet og visualisert i søknaden. Endelig utforming av bygningen avklares gjennom detaljplanene.

Anleggsarbeider utgjør den antatt mest negative konsekvensen for reindrift, og hvis reindriften har behov for det, bør anleggstida legges utenom de periodene reindriftnæringen er avhengige av området. Dersom både Øvre Forsland og Vassenden kraftverk bygges ut bør anleggsperiodene ikke overlape med hverandre av hensyn til reindrift. Det må være god kommunikasjon mellom utbygger og reindrifutøvere, slik at begge parter kan planlegge i god tid og hensyn kan tas. Reindriften skal få mulighet til å delta i detaljplanleggingen, særlig med tanke på veitrasé, eventuelle avbøtende tiltak ved

vadested rett nedstrøms utløpet, støyreducerende tiltak i kraftstasjonen samt plassering og utforming av massedeponi. Detaljplanene skal forelegges representanter for reindriften før de sendes til NVE for godkjenning.

Dersom overskuddsmasser ikke kan benyttes umiddelbart etter uthenting, skal deponiet lukkes. Valg av plassering og terrengtilpasning skal gjøres på en slik måte at resultatet får så små negative konsekvenser for landskapet som mulig. Endelig plassering og håndtering av overskuddsmasser avklares gjennom detaljplanene.

Elvas kantvegetasjon skal bevares så langt det er mulig.

Rørgate som ikke kan gå i tunnel skal graves eller sprenges ned og tildekkes på hele strekningen dersom NVE gjennom detaljplanene ikke godkjenner annet av miljømessige hensyn. Vurdering av hensiktsmessige metoder for revegetering avklares gjennom detaljplanen. I konsesjonen er det lagt vekt på at terrenget tilbakeføres så langt det er mulig.

Inntaket skal bygges veiløst og all transport opp til inntaksområdet i forbindelse med bygging av kraftverket skal skje via luft, med helikopter eller lignende.

Permanent vei ikke skal gå langsmed Dalvatnet eller på annen måte direkte tilkoples eksisterende veinett. Veien skal i hovedsak legges slik det er angitt i søknaden og vist på kart i vedlegg til søknaden. Endelig trasé vurderes i samråd med representanter for reindriften og godkjennes av NVE gjennom detaljplanene.

Mindre justeringer av planene kan gjennomføres som del av detaljplanarbeidet. Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Trondheim og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Post 5: Naturforvaltning

Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader eller ulemper forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Fylkesmannen i Nordland kan i medhold av vilkåret pålegge etablering av hekkedasser for fossefall langs utbygningstrekkningen.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Vi minner om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

Privatrettslige spørsmål

Privatrettslige spørsmål som angår de enkelte eiendommer som blir berørt av utbyggingen må løses direkte mellom utbygger og de respektive grunneiere.

- Vedlegg: 1: Oversiktskart
 2: Kart over inngrep, øst
 3: Kart over inngrep, vest
 4: Vassdragskonsesjon m/ fastsatte vilkår

Vedlegg 1: Oversiktskart for planene om bygging av Øvre Forsland kraftverk, hentet fra brosjyren

